

กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน
ภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธาณี พูนสุวรรณ

สิริน มีชัย

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สิริณี มีชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุชาดา รัตนวณิชย์พันธ์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.สุชาดา รัตนวณิชย์พันธ์)

..... กรรมการ
(ดร.อรอุษา พิมพ์สวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ดร.วิไลพร ฉายา)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. สุชาดา รัตนวณิชช์พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ที่ดีและมีความรู้ความเข้าใจจากหลากหลายแง่มุมในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อรอุษา พิมพ์สวัสดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ ดร. วไลพร ฉายา อาจารย์ประจำภาควิชาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษาตรวจแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบงาน รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยให้มีคุณภาพตลอดจนหัวหน้างานและเพื่อน ที่ให้กำลังใจและเอื้อเฟื้อเวลาในการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมร มีชัย คุณแม่สมจิต ชูช่วย ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนส่งเสริมเรื่องการศึกษาของผู้วิจัยเสมอมาและขอบคุณองค์พระผู้เป็นเจ้าที่ทรงประทานกำลังใจและสติปัญญาในการทำงานวิจัยนี้

คุณค่าและประโยชน์จากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่ บพกาฬี บุรพาจารย์ และผู้ที่มีพระคุณทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และสามารถประสบความสำเร็จได้ทุกวันนี้

สิริน มีชัย

53920752: สาขาวิชา: ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร; ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร)
 คำสำคัญ: การแปล/สำนวน/ภาษาภาพพจน์/เนื้อร้องประกอบภาพยนตร์การ์ตูน/ธานี พูนสุวรรณ
 สิริิน มีชัย: กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลง
 ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ โดย ธานี พูนสุวรรณ (TRANSLATION
 STRATEGIES OF IDIOMS AND FIGURATIVE LANGUAGES IN WALT DISNEY'S SONG
 LYRICS TRANSLATED BY THANEE POONSUWAN) อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์: สุชาดา
 รัตนวาณิชพันธ์, Ph.D., 129 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดยธานี พูนสุวรรณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในการ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ รวมทั้งสิ้น 32 บทเพลง จากภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ที่มีชื่อเสียงที่เข้าฉายในประเทศไทยช่วงปี 2003-2014 จำนวนห้าเรื่อง โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้กรอบกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ของ เบเคอร์ (Baker, 2011) เป็นแนวทางหลักในการวิเคราะห์บทเพลง สถิติข้อมูลในครั้งนี้ประกอบด้วยค่าความถี่และค่าเฉลี่ย ผลของงานวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดของการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์คือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 27.5 กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 25.5 กลวิธีการแปลแบบความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 23.5 กลวิธีการแปลแบบละสำนวน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ตามลำดับ ส่วนกลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน คิดเป็นร้อยละ 9.8 นอกจากนี้ พบว่า ไม่มีการใช้กลวิธีการแปลแบบยืมสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษทั้ง 32 บทเพลง

2. กลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดของการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์คือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 55.7 กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 21.9 กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 10.5 กลวิธีการแปลแบบละสำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และกลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า กลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.4

3. เมื่อได้แยกประเภทภาพพจน์ออกมาแล้ว พบว่า ประเภทภาษาภาพพจน์สามอันดับแรกที่มีการใช้ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ได้แก่ ประเภทอติพจน์ ประเภทบุคลาธิษฐาน และประเภทอุปมา โดยทั้งสามประเภทมีการใช้กลวิธีการแปลถอดความมากที่สุดคือ ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ คิดเป็นร้อยละ 58.53 ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน คิดเป็นร้อยละ 69.69 และภาพพจน์ประเภทอุปมาพบ คิดเป็นร้อยละ 63.15 ตามลำดับประเภทที่พบ

53920752: MAJOR ENGLISH FOR COMMUNICATION; M.A.

(ENGLISH FOR COMMUNICATION)

KEYWORDS; TRANSLATION/ IDIOMS/ FIGRATIVE LANGUAGES / ANIMATED SONG
LYRICS/ TANEE POONSUWAN

SIRIN MEECHAI: TRANSLATION STRATEGIES OF IDIOMS AND FIGURATIVE
LANGUAGES IN WALT DISNEY'S LYRICS BY THANEE POONSUWAN. ADVISORY
COMMITTEE: SUCHADA RATTANAWANITPUN, Ph.D.129 P. 2017.

This study aims at studying translation strategies of idioms and figurative languages appearing in Walt Disney's song lyrics translated by Thanee Poonsuwan. The samples employed in this study comprised 32 Disney's song lyrics from five famous Walt Disney films which were shown in Thailand during 2003-2014. The translation strategies used in this study were based on Baker's idiom translation strategies. The statistical tests for data analysis included frequency and means. The findings were as follows:

1. The highly used translation strategy for idioms was the strategy of paraphrase ($\bar{X} = 27.5$), followed by the strategy of using an idiom of similar meaning but dissimilar form ($\bar{X} = 25.5$), the strategy of using an idiom of similar meaning and form ($\bar{X} = 23.5$), and the strategy of omission of entire idioms ($\bar{X} = 13.7$), respectively. Also, it was found that the strategy of omission of a play on idiom was used at the lowest frequency ($\bar{X} = 9.8$). Furthermore, the strategy of borrowing the source language idiom had no use in translating 32 Disney's song lyrics.

2. For figurative languages, the highly used translation strategy for figurative languages was the strategy of paraphrase ($\bar{X} = 55.7$), followed by the strategy of using an idiom of similar meaning and form ($\bar{X} = 21.9$), the strategy of using an idiom of similar meaning but dissimilar form ($\bar{X} = 10.5$), the strategy of omission of entire idioms ($\bar{X} = 6.7$), and the strategy of omission of a play on idioms ($\bar{X} = 3.8$), respectively. Also, it was found that the strategy of borrowing the source language idioms was used at the lowest frequency ($\bar{X} = 1.4$).

3. Regarding the type of figurative languages, it was found that the translation strategy of paraphrase was highly used to translate the type of figurative language of ($\bar{X} = 58.53$); personification ($\bar{X} = 69.69$); and rhetorical question ($\bar{X} = 63.15$), respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามงานวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตงานวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปล.....	10
ความหมายของการแปล.....	10
แนวคิดการแปลบทเพลง.....	11
ความหมายและแนวคิดการแปลสำนวน.....	13
ความหมายและแนวคิดการแปลภาษาภาพพจน์.....	16
ประเภทภาษาภาพพจน์.....	18
กลวิธีการแปลทั่วไปและกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์.....	22
กลวิธีการแปลทั่วไป.....	22
กลวิธีการแปลเพลง.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์.....	29
ความหมายของบทเพลงและลักษณะภาษาของบทเพลง.....	33
ความหมายของบทเพลง.....	33
บทเพลงในฐานะงานกวีนิพนธ์.....	34
ความสำคัญของเพลงประกอบภาพยนตร์.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	39
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
กรอบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล.....	41
4 ผลการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษา อังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์.....	44
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏ ในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์.....	45
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลง ภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์โดยแยกตามประเภท ภาษาภาพพจน์.....	46
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวกก.....	82
ภาคผนวก ข.....	88
ภาคผนวก ค	91
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	129

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลสำนวนภาษาอังกฤษที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 44
2	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 45
3	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทอติพจน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 46
4	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทบุคลาธิษฐานที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 47
5	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทปฏิเสธที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 48
6	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทนามนัยที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 49
7	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทใช้คำสัมผัสที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 50
8	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทอุปมาที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง..... 51
9	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง...52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	53
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทปฏิทรรศน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
11	53
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทสัญลักษณ์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
12	54
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทการซ้ำคำที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
13	55
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทการอ้างถึงที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
14	56
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทแฝงนัยที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
15	56
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทการเลียนเสียงธรรมชาติที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
16	57
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทสมญานามที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	
17	58
ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทสมมุติภาวะที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
18	ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภท ภาพพจน์ลวดคำที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูน วอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง.....	59
19	ตัวอย่างกลวิธีการแปลสำนวนแบบถอดความ.....	92
20	ตัวอย่างกลวิธีการแปลสำนวนแบบใช้สำนวนเทียบเคียง.....	95
21	ตัวอย่างกลวิธีการแปลสำนวนแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว.....	98
22	ตัวอย่างกลวิธีการแปลสำนวนแบบละสำนวน.....	102
23	ตัวอย่างกลวิธีการแปลสำนวนแบบละการเล่นสำนวน.....	105
24	ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบถอดความ.....	108
25	ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบใช้รูปแบบและความหมายตรงกัน.....	111
26	ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบแบบใช้สำนวนเทียบเคียง.....	113
27	ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบละไม่แปล.....	116
28	ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบละการเล่นสำนวน.....	118
29	ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบยืมสำนวน.....	119
30	ตัวอย่างภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์.....	120
31	ตัวอย่างภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน.....	123
32	ตัวอย่างภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิเสธ.....	126

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในประเทศไทยมีงานแปลหลายประเภทที่แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เพื่อให้คนไทยได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูล และข่าวสารจากที่อื่นๆ ยกตัวอย่างงานแปลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ งานแปลข่าว งานแปลเอกสารต่าง ๆ หรืองานแปลข้อมูลด้านวิชาการ งานแปลประเพณีนิยาย วารสาร บทกลอน บทภาพยนตร์ และบทเพลง โดยงานแปลแต่ละประเภทจะใช้กลวิธี แนวคิด และ ทฤษฎีที่ผู้แปลยึดเป็นหลักในการแปลที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้แปลเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากใน กระบวนการแปล นอกจากผู้แปลจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับ แปลแล้วนั้น ผู้แปลต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและวัฒนธรรมภาษาฉบับแปล รวมถึงการเข้าใจบริบทหรือภูมิหลังงานที่จะแปลเป็นอย่างดี จึงสามารถถ่ายทอดงานออกมาได้ตาม แบบต้นฉบับ (วรรณมา แสงอร่ามเรือง, 2542) ดังนั้น การเลือกกลวิธีการแปลอย่างถูกต้องเหมาะสม นั้น มีความสำคัญยิ่ง ตัวอย่าง เช่น งานแปลบางประเภทอาจมีลักษณะที่ต้องใช้กลวิธีการแปลแบบ ตรงตัว ในขณะที่งานแปลบางประเภทก็อาจต้องใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ ทั้งนี้ ผู้แปลต้อง พิจารณาว่าควรจะใช้กลวิธีการแปลใดจึงจะเหมาะสมกับงานแปลนั้น ๆ (รพีพร ฅ กลาง, 2544) โดยเฉพาะการแปลงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสำนวนและภาษาภาพจน์ ผู้แปลควรมีความเข้าใจเบื้องต้น ว่า สำนวนและภาษาภาพจน์นั้น ไม่สามารถสื่อความหมายตรงตามคำ หรือวลีที่ปรากฏให้เห็น เนื่องจาก สำนวนและภาษาภาพจน์มีลักษณะความหมายที่แอบแฝง เป็นถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสาร ที่เรียบเรียงเป็นอย่างดี มีวิธีการ มีชั้นเชิงและมีศิลปะที่ทำให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพ เกิดจินตนาการ ทำให้มีความรู้สึกตรงตามความปรารถนาของผู้ส่งสาร สำนวนและภาษาภาพจน์ส่วนใหญ่ มักจะปรากฏให้เห็นในงานประเพณีนิยาย วารสาร บทกลอน บทภาพยนตร์ รวมถึงบทเพลงที่จำเป็นต้องมีเรื่องสำนวนและภาษาภาพจน์เข้ามาเพื่อสร้างอารมณ์ บรรยากาศของเรื่องให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง การใช้สำนวนและภาษาภาพจน์ในงานเขียนประเภทนี้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ของผู้เขียนงานที่สามารถเรียบร้อยถ้อยคำ และนำสำนวนและภาษาภาพจน์มาใช้ในงานได้อย่าง สร้างสรรค์ ดังนั้น การแปลงานที่มีเรื่องสำนวนและภาษาภาพจน์ เป็นหนึ่งในงานแปลที่น่าสนใจ เพราะนอกจาก ผู้แปลต้องมีความรู้ และความเข้าใจเรื่องภาษาหรือวัฒนธรรมภูมิหลังแล้วนั้น ผู้แปล ควรมีความรู้เฉพาะในเรื่องความหมายของสำนวนและประเภทภาษาภาพจน์ทั้งภาษาต้นฉบับและ ภาษาฉบับแปลด้วย รวมถึงมีความรู้เรื่องกลวิธีการแนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้

เป็นหลักการในการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ เพราะหากผู้แปลไม่เข้าใจความหมายของสำนวนหรือภาษาภาพพจน์ในภาษาต้นฉบับแล้วนั้น อาจเกิดการแปลที่ผิดพลาด ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในภาษาต้นฉบับที่ต้องการสื่อสาร อาจส่งผลให้ผู้อ่านและผู้ฟังในภาษาฉบับแปลไม่เข้าใจความหมายของสำนวนหรือภาษาภาพพจน์ พลาดอรรถรส จินตนาการและความรู้สึกซาบซึ้งไปกับบทเพลงนั้น ๆ ได้ พรพิมล ลิ้มเจริญ (2544 อ้างถึงใน ปิยะดา โล, 2551, หน้า 1) ให้ตัวอย่างสำนวนจากภาพยนตร์เรื่อง นอทติ้ง ฮิลล์ (Nothing Hill) ในฉากที่พระเอกมาส่งนางเอกที่ห้องนอนแล้วพูดว่า "Time for bed." เมื่อผู้แปลได้แปลว่า "ขึ้นเตียงเถอะ" ซึ่งเป็นการแปลที่ผิด ควรจะแปลเป็นลักษณะสำนวนที่ว่า "ได้เวลานอนแล้ว" การแปลสำนวนไม่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้แปลไม่ทราบความหมายที่แท้จริงของสำนวนนั้น หรือผู้แปลไม่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังด้านวัฒนธรรมที่มาของสำนวน จึงทำให้การแปลอาจเกิดความผิดพลาดได้

โดยเฉพาะการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในงานประเภทบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ไมเนอร์ และ มอร์ค็อก (Milner & Morcock, 1999 อ้างถึงใน วรุณี สุรังสี, 2547, หน้า 9) อธิบายว่า การนำสำนวน และภาษาภาพพจน์ มาประยุกต์ใช้ในการประพันธ์บทเพลงมีส่วนสำคัญ เพราะสำนวนและภาษาภาพพจน์ คือการเปรียบเทียบคำภายในเนื้อหาของเพลงเพื่อสร้างจินตนาการให้กับผู้ฟัง และให้ภาษาบทเพลงมีอรรถรสมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การนำภาษาภาพพจน์ประเภท สัญลักษณ์ (Symbol) มาใช้ในบทเพลง เพื่อในชั้นการเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ชมเห็นภาพได้มากขึ้น เป็นต้น ดังนั้น นอกจากผู้แปลควรแปลความหมายสำนวนและภาษาภาพพจน์ให้ถูกต้อง โดยทำให้ผู้ชมเข้าใจความหมายสำนวนและภาพพจน์ในเนื้อเรื่อง รวมทั้งเข้าใจเรื่องภาษาวัฒนธรรมที่แทรกอยู่ในบทเพลงในภาพยนตร์แล้วนั้น ผู้แปลจำเป็นต้องสรรหาถ้อยคำ เรียงร้อยสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ได้แปลออกมาให้เข้ากับจังหวะและทำนองเพลงเช่นกัน

ดังนั้น การศึกษากลิวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์เป็นเรื่องที่สำคัญและควรพิจารณาว่ากลวิธีใดควรจะใช้กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ รวมถึงพิจารณาบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่รอบ ๆ สำนวนและภาษาภาพพจน์นั้น ดังตัวอย่าง เนื้อร้องท่อนหนึ่งในบทเพลง ไม่เกินใจเรา (When You Believe) จากเรื่อง เดอะพริ้นออฟอียีปต์ (The Prince of Egypt) แปลโดยธานี พูนสุวรรณ

ภาษาต้นฉบับ: We were moving mountains.

ภาษาฉบับแปล: ปาฏิหาริย์เคยสร้างไว้

จากข้อความดังกล่าว บทเพลงนี้ได้ถูกขับร้องขณะที่ ชาวฮีบรู กำลังจะเคลื่อนย้ายออกจากประเทศอียิปต์ ซึ่งพวกเขาตกเป็นทาสมานาน ต่อมาเมื่อพวกเขามีความศรัทธาในพระเจ้า ผู้ซึ่งพวก

เขาเชื่อว่า พระเจ้าจะนำพวกเขาไปในดินแดนแห่งพันธสัญญา จากเนื้อเพลงดังกล่าว อโนชาวี เพชรรัตน์ (2555, หน้า 66) ได้วิเคราะห์ว่า เนื่องจากผู้แปลไม่สามารถหาสำนวน "moving the mountain" ในภาษาฉบับแปลได้เหมือนกับภาษาต้นฉบับ หรือหากใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวว่า "เคลื่อนย้ายภูเขา" ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลอาจไม่เข้าใจความหมายของสำนวนนี้ ดังนั้นผู้แปลจึงใช้วิธีการถอดสำนวนในเนื้อเรื่องภาษาต้นฉบับให้เป็นภาษาธรรมดาในภาษาฉบับแปลแทน แต่มีการสื่อความหมายเดียวกัน ซึ่ง ตามความหมายพจนานุกรม Macmillan English Dictionary ให้ความหมายสำนวน "move mountains" ว่า "to do something so difficult that it seems almost impossible." ผู้แปลจึงได้แปลสำนวนนี้ว่า "ปาฏิหาริย์เคยสร้างไว้" โดยผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบตีความ โดยให้ความหมายว่า "การทำสิ่งที่ยากเย็นจนแทบเป็นไปได้ไม่ได้ นั่นคือ "การสร้างปาฏิหาริย์"

นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างบทเพลงที่ได้มีการนำภาษาภาพพจน์มาใช้ในเนื้อเพลงเช่น บทเพลง ริฟเวอร์ ออฟ โน รี เทริน (River of No Return) ในเนื้อเรื่องท่อนหนึ่งของบทเพลงที่กล่าวว่า

ภาษาต้นฉบับ: Love is a traveler on "The River of No Return."

ภาษาฉบับแปล: ความรักเป็นนักท่องเที่ยวในแม่น้ำที่ไม่หวนกลับ

จากตัวอย่างดังกล่าวพบว่า ผู้แต่งบทเพลงในภาษาต้นฉบับ มีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมย (Metaphor) หมายถึง การเปรียบเทียบของสองสิ่งที่แตกต่างกันแต่นำมาเปรียบเทียบว่าเป็นสิ่งเดียวกัน โดยผู้แต่งเปรียบเทียบคำว่า "Love" เป็นสิ่งเดียวกับ คำว่า "Traveler" ซึ่งผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวกันกับภาษาต้นฉบับ โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลที่ตรงตัวสำหรับประโยคนี้ คือ เปรียบคำว่า "ความรัก" เป็นสิ่งเดียวกับ "นักเดินทางหรือนักท่องเที่ยว" ผู้แปลได้พิจารณาว่า กลุ่มคำด้านท้ายที่ว่า "On the River of No Return" แสดงถึง การจากไปไม่หวนกลับ นั้นหมายถึง ทั้งความรักและนักเดินทางท่องเที่ยวจากไปไม่หวนกลับ ผู้แปลวิเคราะห์แล้วว่าการแปลแบบกลวิธีการแปลแบบตรงตัวสำหรับประโยคภาษาภาพพจน์นี้ สามารถสื่อความหมายให้กับผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้ (สกุณตลา ผาติธรรมรักษ์, 2547, หน้า 67)

เมื่อกล่าวถึงนักแปลบทเพลงที่ใช้ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูน นับว่า ธาณี พูนสุวรรณ เป็นนักแปลบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนในประเทศไทยคนหนึ่งที่เป็นที่รู้จัก เพราะนอกจาก ธาณี พูนสุวรรณ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเป็นอย่างดีแล้วนั้น ยังมีความสามารถด้านดนตรีและการแต่งเพลงเช่นเดียวกัน จึงทำให้ ธาณี พูนสุวรรณ มีบทบาทในการแปลงานประเภทบทเพลงที่ใช้ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูนเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากจำนวนภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันทั้ง 68 เรื่องที่เข้าฉายในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2552 ซึ่งมีการแปลบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนจำนวนทั้งสิ้น 19 เรื่อง โดยมีนักแปลเนื้อเพลง

ภาพยนตร์การ์ตูนทั้งหมด 4 ท่าน โดยธานี พูนสุวรรณ ได้มีการแปลบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนเป็นภาษาไทยมากกว่านักแปลคนอื่น ๆ โดยได้แปลบทเพลงจำนวนทั้งสิ้น 16 เรื่อง และมีนักแปลอื่น ๆ ได้แก่ พงษ์เทพ ปาลกะวงศ ณอยุธยา แปลเนื้อร้องเพลงประกอบภาพยนตร์ จำนวนหนึ่งเรื่อง ศรีรวิ วีรพันธ์ แปลจำนวนหนึ่งเรื่อง และ อติศักดิ์ เอ็มการอาล แปลจำนวนหนึ่งเรื่อง (รจนกร แบ่งทิศ, 2544) ธานี พูนสุวรรณ มีผลงานการแปลบทเพลงที่ใช้ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูนไว้หลายเรื่อง เช่น ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง คนค่อมแห่งนอเทรอดาม (The Hunchback of Notre Dame) มู่หลาน (Mulan) เงือกน้อยผจญภัย (The Little Mermaid) เดอะพริ้นซ์ออฟอียีปต์ (The Prince of Egypt) นักรบสาว หัวใจมหากาฬ (Brave) เป็นต้น รวมถึงบทเพลงจากภาพยนตร์การ์ตูนที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้เช่นกัน

จากประสบการณ์และความสามารถในการทำงานด้านการแปลบทเพลง ธานี พูนสุวรรณ (อโนเชาว์ เพชรรัตน์, 2555, หน้า 115-116) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปลบทเพลงที่ใช้ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูน ซึ่งสรุปได้ว่า การแปลบทเพลงที่ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูน ผู้ชมภาพยนตร์มีโอกาสที่จะได้ยินเพียงครั้งเดียว เพราะฉะนั้น ความชัดเจนหรือการรับรู้ได้ง่ายของผู้ชมค่อนข้างเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงความสละสลวยของภาษาในบทเพลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่เป็นเด็ก นอกจากนี้ ผู้แปลต้องพยายามสอดแทรกสิ่งที่ดีที่สามารถเป็นแบบอย่างให้เด็กได้ โดยเฉพาะเรื่องการแปลภาษาสำนวน ผู้แปลควรแปลสำนวนภาษาต้นฉบับให้เป็นสำนวนภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาลับแปลให้ได้มากที่สุด เพราะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจความหมายสำนวนได้ทันที บางครั้งสำนวนที่แปลออกมาเป็นภาษาไทยอาจมีการใช้สำนวนไม่ตรงกับสำนวนในภาษาอังกฤษซึ่งเป็ภาษาต้นฉบับ แต่เมื่อเทียบสำนวนออกมาแล้วสามารถให้ความรู้สึกความหมายแบบเดียวกับภาษาต้นฉบับได้ เพียงแต่การใช้สำนวนแบบไทยทำให้ผู้ชมได้รสชาติและเข้าใจความหมายของบทเพลงมากขึ้น

บทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน เป็นงานบันเทิงคดีประเภทหนึ่ง โดย กิตติพงษ์ วงศ์วิทย์ (2550) และ กระแสร์ มาลาภรณ์ (2530) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่า "บันเทิงคดี" โดยสรุปได้ว่า "บันเทิงคดี" เป็นงานที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้นมาโดยเกิดจากจินตนาการและอารมณ์ โดยมีเจตนาที่จะให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ผู้ฟังเป็นสำคัญ และขณะเดียวกัน ก็อาจสอดแทรกความรู้ ข้อคิดต่าง ๆ ไว้ ประเภทงานบันเทิงคดีได้แก่ นิยาย นิทาน ละคร บทเพลงและ ภาพยนตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ รพินทร์ ณ ถลาง (2544) อธิบายเพิ่มเติมว่า ลักษณะของงานบันเทิงคดีนั้น อาจเป็นงานประพันธ์ที่มีทั้งเรื่องจินตนาการทั้งเรื่องหรือบางส่วนของเรื่องก็ได้ งานบันเทิงคดีบางเรื่องอาจมีการผสมผสานระหว่างโลกแห่งความจริงและโลกจินตนาการ ดังตัวอย่าง ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง โปคาฮอนทัส (Pocahontas) ซึ่งเป็นภาพยนตร์การ์ตูนที่กล่าวถึงสตรีผู้หนึ่งที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์ โดยชื่อจริงของสตรีผู้นี้คือ มาโตอาคา เจ้าหญิงอินเดียนแดง วีรสตรีพื้นเมือง เป็นธิดา

ของ พาวแอแทน ซึ่งเป็นหัวหน้าเผ่า เกิดใกล้เมืองเจมส์ทาวน์ อาณานิคมเวอร์จิเนีย โปคาฮอนทัส เป็นบุคคลสำคัญในการรักษาสันติภาพระหว่างชาวอาณานิคมอังกฤษกับชนเผ่าอินเดียนแดง (ไชยยศ ปั้นสกุลชัย, 2552)

บทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนเป็นส่วนหนึ่งในภาพยนตร์การ์ตูน และเมื่อก้าวถึง ภาพยนตร์การ์ตูนของต่างประเทศที่ได้ถูกนำเข้ามาฉายในประเทศไทยและมีการนำมาแปลเป็น เวอร์ชันภาษาไทยนั้น ภาพยนตร์การ์ตูนหลายเรื่องของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ถูกนำมาเข้ามาฉาย ในประเทศไทยโดยมีบริษัทผลิตภาพยนตร์การ์ตูนของประเทศสหรัฐอเมริกาหลายบริษัท ที่ได้มีการ นำภาพยนตร์เข้ามาฉายในประเทศไทย ได้แก่ บริษัทบลูสกาย สตูดิโอส์ (Blue Sky Studios) บริษัท ครีမ်เวอร์ค แอนิเมชัน (Dreamworks Animation) บริษัทยูนิเวอร์แซลพิกเจอร์ส (Universal Pictures) และ บริษัทเดอะวอลท์ดิสนีย์ (The Walt Disney Company) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บริษัท ผลิตภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์นั้น ได้เข้ามามีบทบาทในตลาดภาพยนตร์ประเทศไทยเป็น เวลานานและได้รับความนิยมจากผู้ชมคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จาก จำนวนภาพยนตร์ การ์ตูนที่นำมาเข้าฉายในประเทศไทยนั้น จำนวนภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์มีจำนวนมาก กว่าบริษัทผลิตภาพยนตร์การ์ตูนอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2552 มีจำนวน ภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันเข้าฉายในเมืองไทยทั้งสิ้น 68 เรื่อง โดยภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์ ที่เข้าฉายในประเทศไทยนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 25 เรื่อง และยังมีภาพยนตร์การ์ตูนที่ผลิตโดยบริษัทใน เครื่องอีกจำนวน 10 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 35 เรื่อง (รจนกร แบ่งทิศ, 2544)

นอกจากนี้ บริษัทวอลท์ดิสนีย์เป็นบริษัทแรกที่มีการเพิ่มบทร้องเพลงสลับกับบทพูด ให้กับตัวละครพร้อมกับการเคลื่อนไหวในอริยาบถต่าง ๆ ของตัวละคร (Horn, 1980 อ้างถึงใน Wisedsook, 2002, p.2) เพื่อให้ตัวละครเหล่านั้นมีชีวิตชีวาสามารถแสดงความรู้สึกได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ชมภาพยนตร์มีความเข้าใจ มองเห็นบุคลิกของตัวละครนั้น ๆ และมีความสนุกในการชม ภาพยนตร์การ์ตูนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น บทเพลง สีสิ้นแห่งสายลม (Colors of the Wind) จาก ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง โปคาฮอนทัส (Pocahontas) โดยนางเอกของเรื่องคือ โปคาฮอนทัส ได้ขับ ร้องบทเพลงนี้ เพื่อต้องการแสดงสื่ออารมณ์ให้ จอห์น (John) พระเอกของเรื่องเข้าใจถึงความเท่า เทียมกันของสรรพสิ่งบนโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือมนุษย์ เชื้อชาติหรือสีผิวใดก็ย่อมมีความเท่า เทียมกันทั้งสิ้น เช่น เนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลงที่กล่าวว่า

ภาษาต้นฉบับ: For whether we are white or copper skinned. We need to sing with all the voices of the mountains

ภาษาฉบับแปล: ถึงสีผิวของคนเราจะเป็นอย่างไร โปรดจกร้องพร้อมเสียงกังวานจากหุบ เขา ยิ่งใหญ่

ภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกันบางเรื่องมีความโดดเด่นในเรื่องของเพลงประกอบภาพยนตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์ที่ให้ความสำคัญกับเพลงประกอบภาพยนตร์ และถือเป็นจุดขายหนึ่งของภาพยนตร์ ตัวอย่างเช่นเพลง ปล่อยมันไป (Let It Go) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen) ได้ถูกนำมาแปลเป็นหลายภาษาทั่วโลกและได้ติดอันดับหนึ่งของเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงอย่างบิลบอร์ด 200 เป็นเวลามากกว่าสิบเอ็ดสัปดาห์ (บอระเพ็ด, 2557) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความสำคัญของกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ซึ่งแปลโดย ธาณี พูนสุวรรณ โดยงานวิจัยนี้ นอกจากจะทราบว่า ธาณี พูนสุวรรณ ได้มีการใช้กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ใด ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์ รวมถึงกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ใด ที่พบมากและน้อยที่สุดแล้วนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงจำนวนและประเภทภาษาภาพพจน์ที่มีการนำมาใช้ในบทเพลงอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ โดยการค้นพบครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจงานแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ถูกนำมาใช้ในงานแนวบันเทิงคดี โดยเฉพาะงานแปลแนวบันเทิงคดีประเภทบทเพลงเพื่อใช้ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูน หรือบทเพลงทั่วไป รวมถึงงานแปลประเภทอื่น ๆ ที่มีเรื่องของสำนวนและภาษาภาพพจน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
2. เพื่อศึกษากลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์เมื่อจำแนกตามประเภทภาษาภาพพจน์

คำถามงานวิจัย

1. กลวิธีการแปลสำนวนแบบใดที่พบมากที่สุด ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
2. กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์แบบใดที่พบมากที่สุด ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ เมื่อจำแนกตามประเภทของภาษาภาพพจน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธาณี พูนสุวรรณครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ ผู้เรียน ผู้ทำงาน และผู้ที่สนใจงานด้านการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ สามารถนำหลักการ กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการทำงานแปลของตนเองได้ โดยเฉพาะงานแปลที่มีเรื่องสำนวนและภาษาภาพพจน์ปรากฏอยู่ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษในภาพยนตร์การ์ตูน โดยผู้สนใจงานแปลประเภทนี้ จะทราบว่า มีกลวิธีการแปลใดที่เหมาะสมและควรถูกนำมาใช้ในการแปลเรื่องของสำนวนหรือภาษาภาพพจน์แต่ละประเภท รวมทั้ง ผู้แปลควรคำนึงถึงประเด็นเรื่องใดเป็นหลักสำคัญในการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์นั้น ๆ นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ สามารถช่วยให้ผู้ที่ทำงานด้านการแปลได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ รายละเอียดอื่น ๆ ที่ต้องพิจารณาในเรื่องการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในงานประเภทต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะนักแปลมือใหม่ที่สนใจงานแปลบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน จำเป็นต้องศึกษากลวิธีการแปลจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการแปลบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนอย่าง ธาณี พูนสุวรรณ ดังนั้นงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักแปลที่เพิ่งเริ่มฝึกฝนการแปลบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน จะได้ทราบแนวทางว่ากลวิธีการแปลแบบใดบ้างที่ ธาณี พูนสุวรรณได้นำมาใช้ในการแปลงานเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน ทั้งนี้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานแปลเพลงภาพยนตร์การ์ตูนของตนเองต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ที่เข้าฉายในประเทศไทยช่วงปี 2003 - 2014 โดยมีการใช้บทเพลงทั้งสิ้น 32 บทเพลง จากภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์จำนวนห้าเรื่องได้แก่ ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค1 (Brother Bear1) ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted) ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ (The Princess and the Frog) ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซล เจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled) และภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen) ซึ่งบทเพลงที่ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูนดังกล่าวทั้งหมดแปลโดย ธาณี พูนสุวรรณ

2. ศึกษาเฉพาะการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษเท่านั้น โดยไม่วิเคราะห์เรื่องขององค์ประกอบอื่นได้แก่ จังหวะ ทำนองของดนตรี

3. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะไม่เน้นสำนวนหรือภาษาภาพพจน์ที่มีการร้องซ้ำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

สำนวน (Idioms) หมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่ไม่ได้ให้ความหมายโดยตรงตามตัวอักษร มักมีความหมายแฝง ถ้าแปลตรงตัวจะไม่เข้าใจเช่นสำนวน "Ten a penny" จากประโยค "Oh, those girls are ten are ten penny." พจนานุกรม Macmillan English Dictionary ให้ความหมายสำนวนนี้ว่า "in formal very common and therefore not worth a lot." ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเงินเพนนี่ใด ๆ โดยธานี พูนสุวรรณ ได้แปลสำนวนนี้ว่า "ไม่มีค่า" ซึ่งเป็นคำที่เข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความเพิ่มเติม (อินเซวาร์ เพ็ชรรัตน์, 2555, หน้า 67)

ภาษาภาพพจน์ (Figurative languages) หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง เป็นลักษณะ สำนวนโวหารไม่มีการกล่าวตรงไปตรงมา เป็นภาษาที่มีศิลปะแห่งกลวิธีการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบให้เห็นเป็นภาพและมีความรู้สึกนึกคิดซึ่งมากกว่าการใช้ภาษาธรรมดา

ประเภทภาษาภาพพจน์ (Type of figurative languages) ถูกจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะวิธีที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ตัวอย่างประเภทของภาษาภาพพจน์ได้แก่ 1.ภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ (Hyperbole) 2. ประเภทบุคคลาธิษฐาน (Personification) 3. ประเภทปฎิพจน์ (Rhetorical Question) 4. ประเภทนามนัย (Metonymy) 5. ประเภทการใช้คำสัมผัส (Alliteration) 6. ประเภทอุปมา (Simile) 7. ประเภทอุปถัมภ์ (Metaphor) 8. ประเภท ปฎิทรรศน์ (Paradox) 9. ประเภทสัญลักษณ์ (Symbol) 10. ประเภทการซ้ำคำ (Repetition) 11. ประเภทการอ้างถึง (Allusion) 12. ประเภทการแฝงนัย (Irony) 13. ประเภทการเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) 14. ประเภทสมญานาม (Antonomasia) 15. ประเภทสมมติภาวะ (Apostrophe) และ 16. ประเภทภาพพจน์ลดค่า (Tapinosis) โดยงานวิจัยนี้จะวิเคราะห์เฉพาะภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในเนื้อร้องภาษาอังกฤษของภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์ ซึ่งแปลโดย ธานี พูนสุวรรณเท่านั้นและได้รับการตรวจทานประเภทภาษาภาพพจน์จากเจ้าของภาษาและจากพจนานุกรมสำนวน (Dictionary of idioms)

กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ (Translation strategies of idioms and figurative languages) หมายถึง วิธีการ เทคนิคที่ผู้แปลถ่ายทอดความหมายของสำนวนและภาษาภาพพจน์จากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาฉบับแปล โดยเลือกใช้ถ้อยคำประโยคที่เหมาะสมเพื่อรักษาความหมาย นำเสียง จังหวะให้คงเดิมเหมือนต้นฉบับมากที่สุด โดยเบเกอร์ (Baker, 2011) ได้นำเสนอกลวิธีการแปลสำนวนดังนี้ (ภาคผนวก ข.)

1. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว (Using an idiom of similar meaning and form)
2. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง (Using an idiom of similar meaning but dissimilar form)
3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน (Borrowing the source language idiom)
4. กลวิธีการแปลแบบถอดความ (Paraphrase)
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน (Omission of a play on idiom)
6. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน (Omission of entire idiom)

เนื้อร้องประกอบภาพยนตร์การ์ตูน (Lyrics of songs) หมายถึงเนื้อเพลงหรือคำร้องที่นำมาใช้ประกอบกับการดำเนินเรื่องในภาพยนตร์การ์ตูน โดยระหว่างการดำเนินเรื่องนั้นตัวละครในเรื่องอาจมีบทร้องและบทพูดสลับกันไป การนำเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนเข้ามามีส่วนในการดำเนินเรื่องนั้นจุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศให้สอดคล้องกับเนื้อหาในเรื่องรวมทั้งให้กลมกลืนกับบรรยากาศและเสริมแต่งให้ภาพยนตร์ดำเนินไปตามจังหวะของภาพเคลื่อนไหวอย่างสมบูรณ์ (ผู้จัดการ 360°รายสัปดาห์, 2553) บทเพลงที่ขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูนในที่นี่มีจำนวนทั้งหมด 32 บทเพลงที่นำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ภาคผนวก ก.)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปล
 - 1.1 ความหมายของการแปล
 - 1.2 แนวคิดการแปลบทเพลง
 - 1.3 ความหมายและแนวคิดการแปลสำนวน
 - 1.4 ความหมายและแนวคิดการแปลภาษาภาพพจน์
 - 1.5 ประเภทภาษาภาพพจน์
2. กลวิธีการแปลทั่วไปและกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์
 - 2.1 กลวิธีการแปลทั่วไป
 - 2.2 กลวิธีการแปลบทเพลง
 - 2.3 กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์
3. ความหมายของบทเพลงและลักษณะภาษาของบทเพลง
 - 3.1 ความหมายของบทเพลง
 - 3.2 บทเพลงในฐานะงานกวีนิพนธ์
 - 3.3 ความสำคัญของเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปล

ความหมายของการแปล

มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการแปลซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

มณีรัตน์ สวัสดิวัฒน์ ณ อุษยา (2548); ลัญฉวี สายบัว (2542); นิวมาร์ค (Newmark, 1988) ได้อธิบายความหมายของการแปล สรุปได้ดังนี้ว่า การแปลเป็นงานหนึ่งที่ต้องใช้ความพยายามในการนำภาษาหนึ่งถ่ายทอดให้เป็นอีกภาษาหนึ่งโดยที่ให้ได้ประโยคหรือข้อความเหมือนกันมากที่สุด ดังนั้นการแปลจำเป็นต้องมีการศึกษาหาวิธีทางที่จะทำให้การถ่ายทอดข้าม

ภาษามีประสิทธิภาพ งานแปลที่ดีและมีคุณภาพนั้นจะต้องคงความหมายของต้นฉบับให้ครบถ้วน และเที่ยงตรง ซึ่งการแปลมิได้เป็นการถ่ายทอดเฉพาะความหมายเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของการ ถ่ายทอดรูปแบบของการนำเสนอความหมาย ซึ่งหมายถึงการใช้เสียง คำ วลีหรือประโยค รวมทั้ง เรื่องของวัฒนธรรมมาเกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้แปลต้องมีความสามารถในเรื่องวัฒนธรรมทั้งภาษาต้น ฉบับและภาษาฉบับแปลด้วย วรรณฯ แสงอร่ามเรือง (2542) กล่าวว่า ผู้แปลจะอยู่ระหว่างผู้ส่งสาร และถ่ายทอดความหมายที่ผู้ส่งสารสื่อออกไป ซึ่งผู้รับสาร ไม่ได้รับโดยตรง หากแต่รับจากผู้แปล ดังนั้นผู้แปลจึงเปรียบเสมือนผู้ส่งสารที่จะทำให้สารของต้นฉบับคงความหมายให้กับผู้รับมากที่สุด นอกจากนี้ การแปลเป็นเรื่องของศาสตร์และศิลป์ นิวมาร์ค (Newmark, 1988, p. 6) ได้ให้ คำจำกัดความเกี่ยวกับความหมายการแปลว่า "Translation is a science which entails the knowledge and verification of facts and language that describes them- here, what is wrong, mistakes of truth, can be identified."

จากคำอธิบายถึงความหมายของการแปลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการแปลเป็นเรื่องของการ สื่อสารในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาแปล โดยต้องอาศัยความรู้ กระบวนการแปลด้านศาสตร์และศิลป์ หมายถึง ผู้แปลต้องมี ความรู้ และความสามารถในการ วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาของต้นฉบับและภาษาฉบับแปล มีความรู้เรื่องภูมิ หลังของเรื่องต้นฉบับ ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ และสำนวนเฉพาะในการแปลงานประเภทต่าง ๆ และ สามารถถ่ายทอดถ้อยคำและประโยคเป็นภาษาแปลออกมาได้อย่างมีอรรถรส ทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับ แปลเข้าใจได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้แปลควรใส่ใจรายละเอียดและให้ความสำคัญในการแปลงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการนำหลักทฤษฎี หรือ หลักเกณฑ์การแปลที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในงาน รวมถึงคำนึงเรื่องของศิลปะและวัฒนธรรม บางครั้งผู้แปลควรพยายามฝึกฝน ปรับปรุงเพื่อให้การ แปลมีคุณภาพและใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

แนวคิดการแปลบทเพลง

ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลบทเพลง ได้ให้ความหมายและแนวคิดเรื่องการแปลงานประเภท บทเพลงไว้ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สัจฉวี สายบัว (2542); รพินทร์ ณ ถลาง (2544) อธิบายว่า งานเขียนประเภทบทเพลง หรือบทกลอนเป็นรูปแบบของงานเขียนประเภทรจนาสาร หมายถึง มีรูปแบบการแปลเฉพาะตัว เป็นงานที่เน้นถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ของผู้แต่ง โดยผู้แปลงานประเภทนี้ได้ นั้น ต้องมีความชื่นชอบงานของต้นฉบับและสนใจแปลภาษาออกมาเพื่อต้องการให้ผู้อื่นที่อ่านภาษาต้นฉบับไม่ได้ มี โอกาสชื่นชมงานเขียนของผู้เขียนต้นฉบับ และผู้แปลต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมทางด้านความคิด

การดำเนินของสังคมที่ผู้เขียนต้นฉบับอาศัยอยู่ โดยส่วนใหญ่งานแปลประเภทนี้จะค่อนข้างเป็นการแปลแบบตรงตัว คือรักษารูปแบบเดิมของต้นฉบับไว้ให้ได้มากที่สุด

ในขณะที่ ถกเถียงกัน วิรวรรณ (รัชกาลย์เซียเตอร์, 2555) ให้แนวความคิดการแปลบทเพลงที่แตกต่างกันไปว่า การแปลเพลงต่างประเทศนั้น ไม่สามารถแปลตรงตัวได้ เพราะหากแปลตรงตัวออกมาจะทำให้ภาษาแปลไม่สามารถนำไปใช้ขับร้องได้ ดังนั้น การแปลบทเพลงเพื่อขับร้องนั้นสามารถแปลไปในความหมายที่สททางเดียวกัน เพื่อให้ได้จุดประสงค์ของตัวละครที่ต้องการสื่อความหมายเหมือนกับภาษาต้นฉบับ ดังตัวอย่างงานแปลบทเพลงภาษาอังกฤษของ ธาณี พูนสุวรรณ ที่ได้แปลไว้ในละครเพลงเวที เรื่องมิสไซ่งอน (Miss Saigon) เนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลงที่กล่าวว่

ภาษาต้นฉบับ: I swear I give my life for you

ภาษาฉบับแปล: ชีวิตนี้ยอมพลีได้เพื่อเธอ

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว หากประโยคนี้ใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว โดยแปลว่า "ฉันสาบานว่าฉันให้ชีวิตฉันเพื่อเธอ" ซึ่งแม้จะแปลออกมาแล้ว สามารถเข้าใจความหมาย แต่ภาษาไม่สามารถนำมาใช้ร้องได้ เพราะที่ไม่ไพเราะและไม่ได้เข้าถึงอารมณ์ของตัวละครที่กำลังร้องบทเพลงนี้ในบรรยากาศที่กำลังเกิดขึ้น ณ ตอนนั้นได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ธาณี พูนสุวรรณ ซึ่งเป็นผู้แปลบทเพลงนี้ได้ปรับกลวิธีการแปลให้ได้ภาษาสละสวยมากขึ้นจนได้ประโยคเป็น "ชีวิตนี้ยอมพลีได้เพื่อเธอ"

ธาณี พูนสุวรรณ (รัชกาลย์เซียเตอร์, 2555) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การแปลเพลงจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนั้น ไม่ได้คำนึงเพียงแค่นื้อหาต้นฉบับเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงบุคลิกบรรยากาศ อารมณ์ของตัวละครที่ร้องด้วยจึงจะสามารถถ่ายทอดบทเพลงแปลเป็นภาษาไทยให้ได้ อรรถรส ไพเราะเป็นที่ประทับใจของผู้ชม ดังนั้น บางครั้งทำนองเพลงอาจมีการปรับเปลี่ยนบ้างให้เพื่อเข้ากับภาษาไทย ดังนั้นผู้แปลต้องทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง บทเพลงและตัวละครที่ขับร้องบทเพลง รวมถึงปัญหาในด้านความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมอีกด้วย

จากข้อคิดเห็นที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การแปลบทเพลงนั้น ผู้แปลไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะความหมายของภาษาที่จะนำมาใช้ในการแปลเท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงเรื่องของการถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ของผู้แต่งบทเพลง วัฒนธรรมทางด้านความนึกคิดของสังคม รวมถึงอารมณ์ของผู้ขับร้องบทเพลง โดยบางครั้งงานแปลบทเพลงอาจจะใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวได้เพื่อจะรักษารูปแบบเดิมของต้นฉบับไว้ให้ได้มากที่สุดและในบางครั้งก็อาจจะมีการปรับเปลี่ยนทำนอง เนื้อร้องบ้างเพื่อให้เข้ากับภาษาฉบับแปล

ความหมายและ แนวคิดการแปลสำนวน

ความหมายสำนวน

หนังสือพจนานุกรมไทย ราชบัณฑิตยสถาน 2493 (อ้างถึงใน รัชนี ซอโสตถิกุล, 2535, หน้า 1) ได้ให้นิยามคำว่า "สำนวน" ว่า "สำนวนเป็นโวหารทำนองพูดถ้อยคำที่เรียบเรียงถ้อยคำที่ไม่ถูกไวยากรณ์ แต่รับใช้เป็นภาษาที่ถูกต้องการแสดงถ้อยคำออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ" สำนวนเกิดขึ้นโดยได้รับแนวคิดที่กว้างขวางจากหลายอย่างด้วยกันโดยการเกิดสำนวนอาจประกอบไปด้วยมุมมองด้านวัฒนธรรมหลายอย่าง เช่นความเชื่อ สิ่งที่มีเนื้อธรรมชาติ วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ และความแตกต่างด้านรากฐานความคิดของมนุษย์ซึ่งเกิดจากสังคม หรือประเทศต่าง ๆ ที่หลากหลาย สำนวนเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน รัชนี ซอโสตถิกุล (2535, หน้า 2 - 3) ได้สรุปที่มาของสำนวนดังนี้

1. สำนวนเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์เกิดความคิดหรือได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ก็จำเป็นจะต้องหาคำมาใช้เพิ่ม คำที่ใช้เพิ่มอาจใช้คำเดิมแต่เปลี่ยนความหมายไปบ้าง เช่น คำว่า "fly" เมื่อแปลตรงตัวหมายถึง "บิน" ต่อมาเมื่อมีการประดิษฐ์เครื่องบินใช้ในการเดินทางโดยเครื่องบิน ก็ใช้คำว่า "fly" เช่นกัน (คำว่า fly เป็นคำเดิมแต่มีความหมายเพิ่มขึ้น) ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: He **flies** to England.

ภาษาฉบับแปล: เขาบินไปประเทศอังกฤษ

2. การหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำที่ไม่สุภาพ หรือก่อให้เกิดความไม่สบายใจ จึงเกิดการใช้สำนวนขึ้นมาเช่นคำว่า "ตาย" คนไทยเลี่ยงพูดคำนี้โดยใช้คำอื่นหลายคำเช่น "ไปบ้านเก่า" "สิ้นบุญ" เป็นต้น มีสำนวนอังกฤษที่ให้ความหมายว่าตายอยู่หลายสำนวนเช่น "pass away", "kick the bucket", "go west" เป็นต้น

3. สำนวนทำให้ภาษาพูดมีชีวิตชีวมากขึ้นถ้าเราใช้เพียงคำที่มีความหมายตรง ๆ ไม่แทรกสำนวน คำพูดเราก็จะแห้งแล้ง น่าเบื่อ

4. สำนวนของแต่ละชาติอาจได้รับอิทธิพลจากสำนวนของชนชาติอื่น เช่นในประเทศไทยมีการนำสำนวนอังกฤษมาใช้มากขึ้น เช่น "รัดเข็มขัด" มาจากสำนวน "tighten one's belt" "แกะดำ" มาจากสำนวน "black sheep" เกิดจากความแปลกแยกไม่เหมือนคนอื่นในวัฒนธรรมอังกฤษซึ่งมีการเลี้ยงแกะและแกะสวนใหญ่จะเป็น สีขาว จึงถูกนำไปเปรียบเทียบกับ ลูกที่แปลกไปจากคนอื่นจะถูกเปรียบเป็น "แกะดำในครอบครัว" (รัชนี ซอโสตถิกุล, 2535)

5. สำนวนเกิดจากใช้ภาษาต่าง ๆ ที่มักเกี่ยวกับธรรมชาติ การกระทำ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ลัทธิศาสนา ความประพุดิ กีฬา การละเล่น นิยาย นิทาน ตำนาน ตลอดจนพงศาวดาร หรือประวัติศาสตร์ อาจใช้พูดเปรียบเทียบ ประชดประชันหรือเตือนสติ

แนวคิดการแปลสำนวน

เบเกอร์ (Baker, 2011) อธิบายว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดจากการการแปลสำนวนนั้นมีสองประการด้วยกันคือ ประการที่หนึ่ง ความสามารถในการจดจำและตีความสำนวนได้อย่างถูกต้องของผู้แปล ประการที่สองคือ ความยากลำบากในการถ่ายทอดความหมายของสำนวนไปยังภาษาฉบับแปล รวมทั้งผู้แปลควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ในการแปลสำนวน ตัวอย่างเช่น การหาสำนวนที่มีความหมายคล้ายกันในภาษาฉบับแปล หรือการพิจารณาเรื่องนัยสำคัญในเรื่องของคำศัพท์เฉพาะที่ทำให้เกิดสำนวน เป็นต้น นอกจากนี้ คำศัพท์ในสำนวนที่มีเรื่องวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับมาเกี่ยวข้องนั้น มีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องแปลให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจ เช่นเดียวกัน ตัวอย่างบทพูดของตัวละครในนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดินของ หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช (สตรีรัตน์ ไกรอ่อน, 2556, หน้า 29-30) ที่ได้แปลมาเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นตอนที่คุณอุ้นพูดกับแม่พลอยว่า

ภาษาต้นฉบับ: ไป ไป ให้พ้น นังคนนี้ ลูกเสือลูกตะเข้ เลี้ยงไม่ได้
ลูกเสือลูกตะเข้

ภาษาฉบับแปล: Go then! Get out! **Tigers and crocodiles can never be nurtured in a house.**

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว สตรีรัตน์ ไกรอ่อน อธิบายว่า คำว่า "ลูกเสือลูกตะเข้" นั้นเป็นสำนวนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ ในที่นี้หมายถึง วัฒนธรรมไทย โดยสำนวน "ลูกเสือลูกตะเข้" หมายถึง "การนำลูกคนอื่นมาเลี้ยงแล้ว นอกจากจะไม่ตอบแทนพระคุณยังจะกลับมาทำร้าย เปรียบเสมือนการเลี้ยงเสือและจระเข้ซึ่งเป็นสัตว์ร้าย เลี้ยงเท่าไรก็ไม่เชื่อ" จากความหมายของสำนวนดังกล่าว ผู้แปลใช้วิธีการแปลแบบเพิ่มความในสำนวนโดยเพิ่มคำว่า "can never be nurtured in a houses" หมายความว่า "เสือและจระเข้ไม่สามารถนำเอามาเลี้ยงในบ้านได้" ซึ่งพอจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้นว่า "คุณอุ้น" ตัวละครในเรื่องเปรียบ "แม่พลอย" นางเอกของเรื่องว่า แม่พลอยเป็นเสมือนสัตว์ร้าย ไม่ควรนำมาเลี้ยงในบ้าน ซึ่งการเพิ่มความในประโยคนี้ทำให้ผู้อ่านในวัฒนธรรมภาษาฉบับแปลเข้าใจเจตนาของตัวละครได้ถูกต้องมากขึ้น

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2552) อธิบายว่า ลักษณะของสำนวนเป็นข้อความที่มีความหมายแฝงอยู่ เป็นภาษาที่แสดงถึงพลังและความสร้างสรรค์ จึงทำให้การแปลสำนวนได้รับความสนใจในหมู่นักวิชาการการแปลและนักแปล เพราะเป็นการแปลสำนวนเป็นการแปลเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้น การแปลสำนวนเป็นปัญหาที่ยากกว่าการแปลคำศัพท์ธรรมดาทั่วไป เพราะผู้แปลต้องมีความเข้าใจว่าสำนวนมีอาจแปลตรงตัวได้ รวมทั้งผู้แปลต้องมีความรู้เรื่อง วัฒนธรรม สังคม หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลเพื่อสื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้เข้าใจความหมายอย่างชัดเจน

ตัวอย่างเช่น เมื่อสำนวนภาษาอังกฤษถูกแปลมาเป็นสำนวนไทย ผู้แปลอาจแปลโดยปรับความหมายให้เทียบกับสำนวนไทยจะทำให้ผู้อ่านที่เป็นคนไทย เข้าใจสำนวนนี้ได้ดีขึ้น ดังตัวอย่างประโยคที่มีการใช้สำนวนดังนี้

ภาษาต้นฉบับ : As soon as she stepped of the plane, she began to **talk a mile a minute**, telling us all about her holiday.

ภาษาฉบับแปล: เมื่อหล่อนเริ่มลงมาจากเครื่องบิน หล่อนก็เริ่มพูดเป็นต่อยหอย พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราววันหยุดของหล่อน

เมื่อพิจารณาประโยคดังกล่าว ผู้แปลได้ใช้สำนวนเทียบเคียง โดยสำนวน "talk a mile a minute" หมายถึง "พูดเร็วและพูดไม่หยุด" โดยเปรียบเทียบความหมายแล้วตรงกับสำนวนไทยที่ว่า "พูดเป็นต่อยหอย" ซึ่งที่มาของสำนวนนี้เกิดจากวิถีชีวิตของคนไทยที่เป็นชาวประมงมาเกี่ยวข้อง นั่นคือ เมื่อชาวประมงจะจับหอยนางรม จะต้องต๋อยหรือเคาะหอยออกจากก้อนหิน การต๋อยต้องต๋อยไปเรื่อย ๆ ไม่หยุดมือ จึงได้ยินเสียงดังไม่ขาดระยะเปรียบได้กับการพูดจ้อด ๆ ไม่หยุดปาก พูดไปเรื่อย ๆ (รัชนี ซอโสตถิกุล, 2535, หน้า 277)

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สำนวนไทยและสำนวนอังกฤษบางครั้งก็มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน เพราะเมื่อคนไทยติดต่อเกี่ยวข้องกับคนที่ใช้ภาษาอังกฤษและมีการรับวัฒนธรรมในเชิงความคิดจากชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ สำนวนภาษาไทยและสำนวนภาษาอังกฤษเหล่านั้นก็จะใช้คำตรงกัน เช่น สำนวนภาษาอังกฤษ "lead by the nose" มีความหมายตรงกับสำนวนไทย "จูงจมูก" แม้ว่าบางครั้งสำนวนภาษาไทยและสำนวนภาษาอังกฤษมีความหมายตรงกัน แต่อาจมีการใช้คำต่างกันเล็กน้อยตามสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือค่านิยม เช่น ถ้าสำนวนภาษาอังกฤษใช้ "สิงโต" มาเปรียบ ส่วนสำนวนภาษาไทยจะใช้ "เสือ" มาเปรียบแทน ตัวอย่างเช่น สำนวน "wake a sleeping lion" ตรงกับสำนวนภาษาไทย "แห่เสือหลับ" นอกจากนี้ยังมีสำนวนภาษาอังกฤษและสำนวนภาษาไทยซึ่งกล่าวถึงความคิดหรือสิ่งเดียวกัน แต่เปรียบเทียบกับสิ่งที่ต่างกันทั้งนี้เพราะสิ่งที่ต่างกันนั้น อาจจะมีลักษณะ หรือให้แง่คิดที่เหมือน หรือคล้ายคลึงกัน เช่น สำนวนอังกฤษ "nip in the bud" มีความหมายตรงกับสำนวนไทย "ตัดไฟแต่ต้นลม" การแปลสำนวนหรือการเทียบเคียงระหว่างสำนวนภาษาอังกฤษและสำนวนภาษาไทยนั้น นับว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการจับคู่เทียบเคียงใด ให้เหมือนกันมากที่สุดในแง่ ความหมายและความเข้าใจ ความหมายนั้นอย่างลึกซึ้ง (รัชนี ซอโสตถิกุล, 2535; พัชรี โภคาสัมฤทธิ์, 2553)

สรุปได้ว่า การแปลสำนวนนับว่าเป็นงานที่มีลักษณะคำศัพท์เฉพาะ เนื่องจากสำนวนไม่ได้มีความหมายที่ตรงตัวตามคำของมัน ยิ่งไปกว่านั้น สำนวนบางสำนวนก็มีเรื่องของวัฒนธรรม

เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น การแปลสำนวนจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาฉบับแปลนั้น ผู้แปลควรเลือก กลวิธีการแปลที่เหมาะสมให้มากที่สุดโดยคำนึงถึงเรื่องของวัฒนธรรมเช่นกัน (Straksiene, 2009)

ความหมายและ แนวคิดการแปลภาษาภาพพจน์

ความหมายภาษาภาพพจน์

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 182) ได้ให้ความหมายคำว่า "ภาษา ภาพพจน์" ว่าเป็นสำนวนภาษารูปแบบหนึ่ง เกิดจากการเรียบเรียงถ้อยคำด้วยวิธีการต่างๆ ให้ผิดไป จากการเรียงลำดับคำหรือความหมายของคำตามปกติ เพื่อให้ เกิดภาพหรือให้มีความหมายพิเศษ นอกจากนี้นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับความหมายของคำว่าภาษาภาพพจน์ซึ่งสามารถ สรุปได้ดังนี้

ภาษาภาพพจน์คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียง เป็นลักษณะภาษาที่มีศิลปะแห่งกลวิธีการใช้ภาษา เจริญเปรียบเทียบ ไม่มีการกล่าวตรงไปตรงมา เป็น ผู้เขียนตั้งใจใช้เพื่อให้เกิดผลทางจินตภาพ ดังนั้น คำหรือสำนวนที่เขียนไม่ได้สื่อความหมายโดยตรงตามตัวหนังสือ ทั้งนี้โดยมีเจตนาให้ผู้รับสารเกิด ความรู้สึกประทับใจลึกซึ้งซึ่งมากกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา ภาษาภาพพจน์นับเป็นภาษาพลังของ ถ้อยคำและความหมายกระทบใจผู้รับสาร ทำให้เกิดภาพแจ่มชัดและเกิดปฏิกิริยาทางความคิดและ อารมณ์ ทำให้คำที่เป็นนามธรรมหรือเป็นที่ไม่รู้จักน้อยกลายเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้เห็นอย่างชัดเจน ขึ้น ผู้อ่านจะเกิดความรู้สึกลึกซึ้งยิ่งกว่าการสื่อความแบบตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่สร้างสรรค์ น่าสนใจ (ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา, 2542; กุหลาบ มัลลิกามาศ, 2548 อ้างถึงใน กิตติมา จันทร์ลาว, 2555, หน้า 10)

แนวคิดการแปลภาษาภาพพจน์

บาร์นเวล (Barnwell, 1980 อ้างถึงใน ณัฐวรรณ อนุศาสนนันท์, 2544 หน้า 22-24) ให้ความเห็นการแปลภาษาภาพพจน์ว่า ผู้แปลต้องเข้าใจความหมายที่แท้จริงของภาพพจน์และวัตถุ ประสงค์ที่ภาษาต้นฉบับต้องการจะสื่อ สิ่งที่จะนำมาเปรียบเทียบ สิ่งที่ถูกนำมาเปรียบ หรือประเด็น ของการเปรียบเทียบ โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้เข้าใจความ นั้นเป็นที่ประทับใจผู้ฟัง หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก นึกคิดจินตนาการ ดังนั้น ผู้แปลต้องมีความรู้เรื่องของภาษาภาพพจน์เป็นอย่างดีจึงสามารถแปลได้ถูกต้อง หมายถึง ผู้แปลสามารถเข้าใจ ประเด็นของการเปรียบเทียบได้ เข้าใจความหมายแฝงที่มากับถ้อยคำได้ โดยที่ผู้แปลยังคงรักษา ความหมายและอารมณ์ของต้นฉบับ อีกทั้งผู้แปลต้องคำนึงถึงเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่าง ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลด้วย

ในการแปลภาษาภาพพจน์ ผู้แปลอาจใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เป็นสิ่ง ที่สำคัญที่ผู้แปลต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับต้นฉบับก่อนที่จะถ่ายทอดมาเป็นภาษาฉบับแปล

หากภาษาภาพพจน์ของต้นฉบับสามารถแปลตรงตัวได้และคาดว่าผู้อ่านน่าจะเข้าใจไม่ยาก ผู้แปลก็จะพยายามรักษาสำนวนต้นฉบับเอาไว้ (จิราพร ทองทั่ว, 2550, หน้า 89) ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในบทพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง เวนิสวานิช ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ศิริพรรณ สุวรรณลัย, 2546, หน้า 79)

ภาษาต้นฉบับ: If I should marry him, I should marry **twenty husbands**.

ภาษาฉบับแปล: ถ้าฉันแต่งงานกับท่านผู้นี้ ก็เท่ากับมีผัวยี่สิบคนพร้อมๆกัน

จากข้อความดังกล่าว ในภาษาต้นฉบับ เซกสเปียร์ ผู้ประพันธ์เรื่อง ได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทติพจน์ (Hyperbole) คือการกล่าวเกินความจริง ในพระราชนิพนธ์แปล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลข้อความดังกล่าวตามต้นฉบับ ทั้งในแง่ของรูปแบบและความหมายของภาษาภาพพจน์นั้น คือ "ถ้าฉันแต่งงานกับท่านผู้นี้ ก็เท่ากับมีผัวยี่สิบคนพร้อมๆกัน" หมายถึง "การแต่งงานกับชายที่มีความสุขกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างเกินเหตุ" ซึ่งในเรื่องหมายถึงตัวละครที่ชื่อ "เมสเสียร์เลอบอง"

สุพรรณ ปิ่นมณี (2546) อธิบายเพิ่มเติมว่า การแปลภาษาภาพพจน์นั้น ผู้แปลควรจะใช้กลวิธีการแปลโดยตรงเพื่อให้เห็นความคิดของผู้เขียนและประเด็นของเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ภาษาภาพพจน์ที่แปลออกมานั้นไม่ได้สื่อความหมายใด หรือเป็นความเปรียบที่ไม่ได้สำคัญต่อเนื้อเรื่อง ผู้แปลอาจจะต้องมีการปรับกลวิธีการแปล โดยใช้กลวิธีการแปลแบบอธิบายความหมายได้ ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: She looked back at him, erect, her **face like a strained flag**.

ภาษาฉบับแปล: ขณะเดียวกันเธอก็จ้องเขม็งตอบใบหน้าบึ้งตึง

จากประโยคตัวอย่าง ผู้แปลได้ปรับภาษาภาพพจน์อุปมา (Simile) ให้เป็นการอธิบายความแทนในภาษาฉบับแปล เนื่องจากไม่พบสำนวนที่สามารถเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ (จิราพร ทองทั่ว, 2550, หน้า 90)

สรุปได้ว่า การแปลภาษาภาพพจน์นั้นจุดประสงค์เพื่อขยายความหมายให้ชัดเจนในภาษาฉบับแปล รวมถึงการถ่ายทอดอารมณ์สให้เหมือนกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด โดยการแปลนั้นต้องคำนึงถึงคำศัพท์ที่จะมาเปรียบเทียบ หรือคำศัพท์ภาษาฉบับแปลที่ถูกนำมาเปรียบเทียบ หรือประเด็นที่จะเปรียบเทียบ ทั้งนี้ผู้แปลเป็นสื่อกลางที่สำคัญในการที่ถ่ายทอดภาษาภาพพจน์ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของต้นฉบับมากที่สุด

ประเภทภาษาภาพพจน์

นักวิชาการได้แบ่งประเภทของภาษาภาพพจน์ไว้หลายประเภท ดังต่อไปนี้

1. อุปมา (Simile) คือ โวหารเปรียบเทียบของสองสิ่งว่าสิ่งหนึ่งคล้ายหรือเหมือนกับ

อีกสิ่งหนึ่ง คำที่ใช้ในการเปรียบเทียบ เช่น as, like หรือ เหมือน คู่จ ดั่ง ประหนึ่ง เพียง ราว เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

ภาษาดั้งเดิม: To be **as quiet as** a grave.

ภาษาฉบับแปล: เงียบ**เป็น**เป่าซาก (เงียบเหมือนเป่าซาก)

ภาษาดั้งเดิม: He ran **as fast as** the wind.

ภาษาฉบับแปล: เขาวิ่งเร็ว**ราวกับลม**

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ เป็นการเปรียบเทียบที่มีพื้นฐานมาจากอุปมาแต่ไม่มีคำเชื่อมที่แสดงให้เห็นเหมือนคำอุปมา อุปลักษณ์ เกิดจากความรู้สึกว่าอุปไมยหรือสิ่งที่จะนำไปเปรียบกับอุปมานั้นสูงส่งและมีคุณค่ามาก หากจะเปรียบว่าเหมือนกับสิ่งที่เป็นตัวเปรียบก็ยังไม่เพียงพอ จึงถือว่าเป็นสิ่งนั้น ตัวอย่างเช่น

ภาษาดั้งเดิม: Meat **is** poison.

ภาษาฉบับแปล: เนื้อ**คือ**ยาพิษ

ภาษาดั้งเดิม; The old man's face was **a raisin**.

ภาษาฉบับแปล: ใบหน้าของชายชราคนนี้เป็น**ลูกเกด**

จะพบว่าความหมายที่แปลแล้วนี้เป็นสิ่งที่เป็นไปได้แน่ๆ ทำนองเดียวกันเช่นนำคำว่า "raisin" มาพิจารณาใหม่ว่ามีคุณสมบัติอย่างไร " ลูกเกด " คือองุ่นที่เมื่ออบแห้งแล้วจะอ่อนนุ่มและเหนียวข้น ด้วยคุณลักษณะข้อนี้จึงทำให้นำมาเปรียบกับใบหน้าของคนชราว่ามีรอยเหนียวข้นนั่นเอง

3. ปฏิพจน์หรืออรรถวิภาค (Paradox) คือ การนำสิ่งที่ตรงข้ามมาเปรียบเทียบกัน หรือจับเข้าคู่กัน เช่น กระจายกับพระจันทร์ ชีวิตกับความตาย เป็นต้น การใช้คำเปรียบเทียบดูเหมือนจะขัดแย้งกันในความคิดของคนทั่วไป แต่เมื่อนำมาใช้ในช่วงนั้น ๆ ความหมายกลับเข้ากันได้อย่างกลมกลืน การใช้คำประเภทนี้มีผลเป็นพิเศษทางอารมณ์ ผู้อ่านต้องรู้ความหมายเพราะอาจเป็นความหมาย ที่ลึกซึ้ง บางครั้งอาจแฝงด้วยปรัชญา (อัชลิ ทองอม, 2556) ตัวอย่างเช่น เพลงเวน ยู เซ นอททิง แอ็ดออล (When you say nothing at all) มีท่อนหนึ่งของเพลงที่กล่าววว่า

ภาษาดั้งเดิม: You say it best, when you say nothing at all.

ภาษาฉบับแปล: เธอเอ่ยได้ดีที่สุด ในยามที่เธอไม่ได้เอ่ยอะไรสักคำ

จะเห็นได้ว่าประโยคแรกและประโยคที่สองจะให้ความหมายที่ตรงกันข้ามกัน อีกตัวอย่างหนึ่ง

ภาษาดั้งเดิม: War is Peace, Ignorance is Strength, Freedom is Slavery.

ภาษาฉบับแปล: สงครามคือสันติภาพ เสรีคือความเป็นทาส อวิชชาคือกำลัง

4. อติพจน์ (Hyperbole) เป็นการกล่าวที่ผิดจากความจริง เป็นเจตนาของผู้เขียนที่

ต้องการเพิ่มอารมณ์และความรู้สึก แต่อย่างไรก็ดีก็ยังมีร่องรอยแห่งความเป็นจริงอยู่บ้าง ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: The way to a man's heart is through his stomach

ภาษาฉบับแปล: เส้นหปลายจวก ผัวรักจนตาย

ภาษาต้นฉบับ: To cry **one's eyes out**

ภาษาฉบับแปล: ร้องไห้ให้น้ำตาเป็นสายเลือด

ภาษาต้นฉบับ: To look for a needle **in a hay stack**

ภาษาฉบับแปล: งมเข็มในมหาสมุทร

5. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ การใช้โวหารที่กล่าวถึงสิ่งไม่มีชีวิต แต่เขียนเสมือนหนึ่งว่ามีชีวิต แสดงอาการปฏิกิริยาต่างๆ ราวกับคนเป็นลักษณะหนึ่งที่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นภาพจนได้และ ทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นกว่าการพูดถึงคนหรือมนุษย์อย่างเดียว ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: Pot calls the kettle black.

ภาษาฉบับแปล: ว่าแต่เขาโอ้หนาเป็นเอง

ภาษาต้นฉบับ: Like a dog in a manger.

ภาษาฉบับแปล: หมาหวงกำ

ในเพลง วานิลลา ทไวไลท์ (Vanilla Twilight) ของ โอล ซิตี้ (Owl City) ในประโยคแรกของเพลง กล่าวไว้ว่า

ภาษาต้นฉบับ: The stars lean down to kiss you.

ภาษาฉบับแปล: เหล่าดวงดาวต่างโน้มลงมาจูบลาเธอ

จะเห็นได้ว่าเป็นการเขียนที่ทำให้ "ดวงดาว" เหล่านั้นเป็นผู้ออกกการกระทำทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริง "ดวงดาว" เหล่านั้นไม่สามารถมา "จูบ"ใครได้ ได้แต่เพียงอยู่บนฟ้า แต่การที่นักประพันธ์บทเพลงเขียนเช่นนี้นั้น ทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการได้ถึงความอบอุ่น ความโรแมนติกของบทเพลงมากขึ้น

6. ปฏิพจน์ (Rhetorical question) คือ การใช้โวหารที่เป็นศิลปะของการใช้คำถาม ซึ่งเป็นคำถามที่มีได้หวังคำตอบตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: Marriage is a wonderful institution, but who would want to live in an institution?

ภาษาฉบับแปล: การแต่งงานเป็นขนบธรรมเนียมที่วิเศษ แต่จะมีใครต้องการจะอยู่ในขนบธรรมเนียมนี้บ้างไหม

7. สัญลักษณ์ (Symbol) คือ การกำหนดให้สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เป็นการให้ความหมายโยงใยถึงสิ่งหนึ่ง หรืออาจเป็นความหมายอีกระดับหนึ่ง อาจเป็นนามธรรมก็ได้ ผู้อ่านต้องมีความรู้และประสบการณ์ ตัวอย่างง่ายๆ คือ "หงส์" แทน "ผู้สูงส่ง" หรือ "สุนัขจิ้งจอก" แทน "คนเจ้าเล่ห์" เป็นต้น

8. สัทพจน์ (Onomatopoeia) หมายถึง ภาพพจน์ที่เกิดจากการเลียนเสียง หรือแสดงลักษณะอาการของสิ่งต่าง ๆ เช่น เสียง ธรรมชาติ คนตรี อาการของพืช สัตว์ สิ่งของต่าง ๆ การใช้สัทพจน์เพื่อสร้างความรู้สึกละเอียดและอารมณ์ของผู้อ่านให้เหมือนจริง ซึ่งในภาษาอังกฤษอาจมีความแตกต่างกับเสียงเลียนธรรมชาติในภาษาไทย ตัวอย่างเช่น "bang" เสียงยิงปืน ในขณะที่ภาษาไทยใช้คำว่า "ปัง" หรือคำว่า "buzz" เสียงของ ผึ้ง ภาษาไทยใช้ "หึ่ง" "cock-a-doodle-doo" เสียงไก่ร้อง ภาษาไทยใช้ "เอ๊กเอ๊กเอ๊ก" เป็นต้น

9. การพูดเย้ยหยัน หักมุม ผิดคาด (Irony) เป็นการให้ความหมายเพื่อให้เห็นว่าเป็นคนหรือ การกระทำที่ผิดไปจากธรรมดา หรือตรงกันข้ามกับความคาดหมาย อาจใช้เพื่อเย้ยหยันหรือแสดงว่าไม่เห็นด้วย ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: A kiss after a kick

ภาษาฉบับแปล: ตบหัวแล้วลูบหลัง

ภาษาต้นฉบับ: He has **honey in the mouth and a razor at the girdle**

ภาษาฉบับแปล: เขาเป็นคนปากหวานก้นเปรี้ยว

ภาษาต้นฉบับ: When **pigs fly**.

ภาษาฉบับแปล: **ชาติหน้าตอนบ่ายๆ** (เป็นไปได้)

10. การใช้คำสัมผัส (Alliteration) ตัวอย่างเช่น ในโฆษณาภาษาอังกฤษของไทยว่า

ภาษาต้นฉบับ: The Best Shopping Centre in Phuket Welcome to a Paradise of

Fashion, Food and Fun!

ภาษาต้นฉบับ: The **Hottest Handheld.**" (สุชาดา เจริญนิติก, 2554, หน้า 87)

จะเห็นได้ว่าการสัมผัสด้วยพยัญชนะ

11. นามนัย (Metonymy) หมายถึง การเรียกชื่อสิ่งหนึ่งโดยใช้ชื่อสิ่งหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันแทน ตัวอย่างเช่น ข้อความตอนหนึ่งจากเรื่องหนังสือเรื่องแอตแลนติกมหาสมุทรข้ามกาลเวลา (หนึ่งฤทัย ลาที, 2556, หน้า 82)

ภาษาต้นฉบับ: Then came the Romans-**a martial people** never especially maritime in their mind-set,

ภาษาฉบับแปล: ต่อมาเป็นชาวโรมัน **ชนชาตินักรบ** ซึ่งไม่เคยคิดเรื่องเดินเรือ

12. การซ้ำคำ (Repetition) คือ การเล่นคำ การซ้ำคำ หรือซ้ำอักษร เพื่อให้เกิดเสียงไพเราะ หรือให้มีความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ ทำให้รสชาติของการพรรณนาไพเราะน่าอ่านยิ่งขึ้น บางครั้งจะช่วยสร้างอารมณ์ขัน บันเทิงใจแก่ผู้อ่าน ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: Cause **I'm on my way now**- well and truly. **I'm on my way now**

(**I'm on my way now**) (**I'm on my way now**)

ภาษาฉบับแปล: เรามาแล้วนี่ไง ไม่เคียดกร้อนใจ ก็มาแล้วนี่ไง ก็มาแล้วนี่ไง

13. การอ้างถึง (Allusion) คือ การกล่าวพาดพิงหรืออ้างถึงบุคคล เหตุการณ์ สถานที่และข้อความที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ศาสนา ในประวัติศาสตร์ ในตำนาน ในเทพนิยาย หรือในงานวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักทั่วไป เช่น ข้อความตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง เวนิสวานิช (ศิริพรรณ สุวรรณาลัย, 2546, หน้า 25)

ภาษาต้นฉบับ: Yes, to smell pork, to eat of the habitation which your

Prophet the Nazarite conjoured the devil into.

ภาษาฉบับแปล: เออ, ก็จะไปดมเนื้อหมูนั่นสิ; จะให้ไปกินของที่ศาสนานาซาริตของนาย เสกเอาผีร้ายเข้าไปสิงไว้แล้วนั่นสิ

จากข้อความดังกล่าว ในต้นฉบับและในพระราชนิพนธ์แปล เป็นตอนที่ไซลือกซึ่งเป็นชาวยิวที่ไม่รับประทานเนื้อหมู กล่าวประชด บัสนิโธ โดยได้อ้างถึง ศาสดาของศาสนาคริสต์ และอ้างถึงเหตุการณ์ที่พระเยซูได้ไล่ผีร้ายออกจากชายสองคน โดยเหตุการณ์นี้ปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ไบเบิล

14. สมณานาม (Antonomasia) คือ ภาพพจน์แบบหนึ่งซึ่งใช้วิสามานยนามแทนคำแสดงลักษณะชื่อ ตำแหน่ง งาน ยศศักดิ์ เช่น เรียกชายเจ้าชู้ว่า " คัสโนวา" เรียกผู้เผด็จการทรราชย์ว่า "ฮิตเลอร์"

15. สมมุติภาวะ (Apostrophe) เป็นภาษาโวหารที่จัดเป็นประเภทย่อยของบุคลาธิษฐาน (ยูวาส์ ชัยศิลป์วัฒนา, 2542, หน้า 42) สมมุติภาวะ มีความหมาย 2 ประการด้วยกันคือ การพูดกับบุคคลที่ไม่ได้อยู่ ณ ที่นั้น ราวกับว่าเขามีตัวตนอยู่ การพูดกับสัตว์ สิ่งของ และสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ราวกับว่า สิ่งเหล่านั้นมีชีวิตและสามารถรับรู้เข้าใจสิ่งที่พูดนั้นได้ ตัวอย่างเช่น ในบทกวี The Tyger ของ วิลเลียม เบลก (William Blake) คนได้พูดกับเสือ " Tyger" และถามว่าใครเป็นคนสร้าง Tyger ให้มีรูปร่างน่ากลัวเช่นนี้

ภาษาต้นฉบับ:

Tyger! Tyger! burning bright

In the forest of the night,

What immortal hand or eye

Could frame thy fearful symmetry

16. ภาพพจน์ลดค่า (Tapinosis) เป็นภาพพจน์ที่กล่าวน้อยกว่า หรือด้อยความสำคัญลง เช่น ใช้คำว่า "not least" แทน "great" หรือใช้ "not bad" แทน "very good" (ศิริพรรณ สุวรรณาลัย, 2546, หน้า 14)

กลวิธีการแปลทั่วไปและกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์

กลวิธีการแปลทั่วไป

กลวิธีการการแปล หมายถึง กระบวนการแปลที่ผู้แปลใช้เพื่อถ่ายทอดความหมายของผู้เขียนในภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาฉบับแปล (ปิยะดา โล, 2551, หน้า 10) ทั้งนี้ผู้แปลสามารถเลือกใช้กลวิธีการแปลได้ตามความเหมาะสมของรูปแบบงานแปลนั้น ๆ ประเภทของกลวิธีการแปลที่จะนำมาใช้ในงานแปลนั้น นักวิชาการได้นำเสนอประเภทกลวิธีการแปล ดังต่อไปนี้

นิวมาร์ค (Newmark, 1988) ได้แบ่งประเภทของการแปลดังต่อไปนี้

1. การแปลคำต่อคำ (Word-for-word Translation) เป็นการแปลที่เน้นในเรื่องความหมายของต้นฉบับเป็นหลัก โดยส่วนมากจะแปลแบบคำต่อคำ วลีต่อวลี ซึ่งในปัจจุบันจะใช้ก็เฉพาะเพื่อการวิเคราะห์ภาษาเพื่อหาข้อมูลทางภาษาศาสตร์

2. การแปลตรงตัว (Literal translation) เป็นการแปลโดยไม่คำนึงถึงบริบท เป็นการถ่ายทอดความหมายของคำและโครงสร้างทางไวยากรณ์จากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปลให้ใกล้เคียงกันที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกลวิธีการแปลทั่วไปของ สัจญ์วิ สายบัว (2542)

3. การแปลตามหลักอรรถศาสตร์ (Semantic translation) เป็นการแปลเพื่อถ่ายทอดความหมายเป็นสำคัญ และพยายามปรับโครงสร้างประโยคเพื่อให้บรรลุถึงความหมายที่ต้องการถ่ายทอดให้มากที่สุด

4. การแปลเพื่อสื่อสาร (Communicative translation) เป็นการพยายามสื่อความหมายจากภาษาต้นฉบับมาเป็นภาษาฉบับแปลในบริบทของภาษาแปล โดยเน้นการสื่อสารที่ให้ทั้งข้อมูลและข่าวสาร

นอกจากนี้ สัจญ์วิ สายบัว (2542) ได้นำเสนอกลวิธีการแปลทั่วไป อีกหนึ่งกลวิธีคือ การแปลแบบเอาความ (Free translation) การแปลแบบนี้จะมีลักษณะที่แตกต่างจากการแปลแบบตรงตัว นั่นคือ การเรียงลำดับคำความคิด ประโยค วลี อาจจะไม่เหมือนกับภาษา ต้นฉบับ โดยจุดประสงค์ของกลวิธีการแปลแบบนี้ เน้นการสื่อสารให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้เข้าใจความหมาย เนื้อหาในภาษาต้นฉบับอย่างดี

เบเกอร์ (Baker, 1992, pp. 26-42) ได้นำเสนอกลวิธีการแปลไว้สำหรับงานแปลทั่วไป ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายทั่วไป (Translation by using general word based translation) (Superordinate) เนื่องจากผู้แปลไม่สามารถหาคำที่ตรงกับแนวคิดของภาษาต้นฉบับ ดังนั้นผู้แปลจึงได้เลือกใช้คำกว้าง ๆ ทั่วไปที่มีความหมายครอบคลุมกว่าคำในต้นฉบับแทน ในกรณีนี้ผู้แปลอาจเลือกใช้คำง่าย ๆ ซึ่งเป็นคำพื้นฐาน เป็นที่รู้จักทั่วไปหรือระดับความเป็นทางการน้อยกว่าเพื่อจัดการกับความแตกต่างด้านวัฒนธรรมระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล ดังตัวอย่างประโยคในบทกวีอเมริกันร่วมสมัย (Onsomboon, 2007, p.33)

ภาษาต้นฉบับ: When the moon was full, they came to the water, some with pitchforks, some with rakes, some with sieves and **ladles** and one with silver cup

ภาษาฉบับแปล: คืนพระจันทร์เต็มดวง เขาพากันมาที่ริมน้ำบึง ถือเหล็กสงฟาง บ้างถือคราด บ้างถือตะแกรง บ้างถือ**ช้อน** คนหนึ่งถือถ้วยเงิน

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว ผู้แปลได้ใช้กลวิธีนี้เพื่อจัดการความไม่เท่ากันของภาษา โดยผู้แปลใช้คำทั่วไป เพราะคำว่า "ladles" หมายถึง "ทัพพี" ในภาษาไทย แต่ผู้แปลได้ใช้คำว่า "ช้อน" ทดแทน เพราะคำว่า "ช้อน" เป็นกลุ่มความหมายของ "ทัพพี" ซึ่งหมายถึง "a long handled cup - shaped soon for serving" ซึ่งอาจเข้าใจได้ง่ายกว่า

2. กลวิธีการแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกลาง ๆ หรือน้อยกว่าต้นฉบับ (Translation by using a more neutral/less expressive word) เพราะผู้แปลอาจหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่อาจแปลความหมายผิดพลาดได้หากไม่เข้าใจด้านวัฒนธรรมหรือบริบทของเจ้าของภาษาอย่างแท้จริง ผู้แปลจึงเลือกใช้คำกลาง ๆ หรือคำที่ให้ความหมายน้อยกว่าต้นฉบับ ดังตัวอย่างเนื้อร้องท่อนหนึ่งในเพลงครั้งแรกที่รอมานั่นนาน (For the First Time in Forever) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen)

ภาษาต้นฉบับ: My snow up against **the burning sand**

ภาษาฉบับแปล: ให้อหิมะในตัวไปแนบกับ**ทราย**

จากประโยคดังกล่าว วลี "the burning sand" ถูกแปลออกมาให้แสดงความหมายที่น้อยกว่าต้นฉบับ โดยแปลออกมาแค่คำว่า "ทราย" เนื่องจากการรับรู้ของคนไทยซึ่งเป็นผู้อ่านฉบับแปลนั้น เข้าใจว่า "ทราย" มีลักษณะและอุณหภูมิที่เหมือนกัน ซึ่งอาจแตกต่างจาก "ทราย" ของบริบทภาษาต้นฉบับที่มีอุณหภูมิที่เปลี่ยนไปตามฤดูกาล (Warachananan, 2015, pp. 52-53)

3. กลวิธีการแปลโดยการนำวัฒนธรรมของแต่ละภาษามาอธิบายในการแปล (Translation by cultural substitution) ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลในการสร้างแนวคิดด้านวัฒนธรรม

ให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ เนื่องจากผู้อ่านภาษาฉบับแปลไม่เคยได้ยินเรื่องราวด้านวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับเลย ในการแปลออกมาบางครั้งความหมายอาจไม่ได้เหมือนกันนักแต่สามารถทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจและรู้สึกใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างประโยคตัวอย่างเนื้อร้องท่อนหนึ่งของเพลง เมื่อเราได้เป็นคน (When We Are Human) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)

ภาษาต้นฉบับ: Louis Armstrong, **Mister Sidney Bechet**. All the boys gonna step aside

ภาษาฉบับแปล: ไม่ว่าจะหลุยส์ อามรสดรอง โก้ แซคแมนที่ว่าเท่า ตะลึงไปไม่เคยได้พบเห็น

จากประโยคตัวอย่าง ผู้แปลได้แปลคำว่า "Mister Sidney Bechet" ซึ่งเป็นนักแซกโซโฟนเพลงแจ๊สที่มีชื่อเสียงของประเทศอเมริกา โดยผู้แปลได้ใช้คำว่า "โก้ แซคแมน" แทนที่เพราะ "โก้ แซคแมน" เป็นนักแซกโซโฟนที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้าใจถึงที่มาของชื่อคนที่อ้างถึงในภาษาต้นฉบับ (Warachananan, 2015, p. 50)

4. กลวิธีการแปลโดยการยืมคำและเพิ่มคำอธิบาย (Translation by using a loan word or a loan word plus explanation) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลนี้เพื่อต้องการแสดงถึงวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับโดยการยืมคำทดแทน เช่นตัวอย่างประโยคในบทกวีอเมริกันร่วมสมัย (Onsomboon, 2007, p.53)

ภาษาต้นฉบับ: Of the star gleam on sweaty nights. **The quilt** unfolds against sheets, moving, warm cloud of Chinook.

ภาษาฉบับแปล: แห่ดวงดาวนี้ส่องแสงในคืนชุ่มเหงื่อ **ผ้าคลุมควิลท์**ที่คลี่ ทาบบนผ้าปูเตียงคือเมฆอุ่นของลมชินุกที่ลอยเลื่อน

5. กลวิธีการแปลแบบถอดความโดยใช้ที่มีความหมายสัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ (Translation by paraphrase using a related word) ผู้แปลในกลวิธีนี้เพื่อถ่ายทอดความหมายให้เหมือนกับภาษาต้นฉบับโดยใช้คำที่เกี่ยวข้องกันหรือสัมพันธ์กันภาษาต้นฉบับ แม้รูปแบบการใช้คำจะมีลักษณะแตกต่างกัน ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้ (วิกรม จันทระจิตร, 2551, หน้า 16)

ภาษาต้นฉบับ: The bike trip that we planned failed.

ภาษาฉบับแปล: การเดินทางท่องเที่ยวด้วยการจักรยานที่พวกเราวางแผนไว้ประสบความสำเร็จล้มเหลว

6. กลวิธีการแปลแบบถอดความโดยใช้คำที่มีความหมายไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ (Translation by paraphrase using an unrelated word) กลวิธีนี้ถูกใช้เพื่ออธิบายความหมายของ

ภาษาฉบับแปลโดยการเอาคำอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาต้นฉบับมาใช้แทน ดังตัวอย่างเนื้อเพลงท่อนหนึ่งของเพลง ฉันมีความฝัน (I've Got a Dream) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: I'm so glad I left my tower.

ภาษาฉบับแปล: ยิ่งดีใจที่ได้หนีแม่มา

จากตัวอย่างประโยค ผู้แปลได้ใช้กลวิธีถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งคำว่า "tower" ในภาษาต้นฉบับ ได้อ้างถึงสถานที่ที่ตัวเอกของเรื่อง "ราพันเซล" ต้องการจะหนีออกมา ซึ่งในภาษาฉบับแปลไม่ได้แปลตามคำว่า "tower" แต่ใช้คำว่า "แม่" แทน อย่างไรก็ตาม ภาษาฉบับแปลก็ยังคงถ่ายทอดความรู้สึกเดียวกันกับที่ภาษาต้นฉบับได้ให้ไว้ นั่นหมายถึง ราพันเซลรู้สึกอึดอัดที่อาศัยอยู่กับแม่และหล่อนต้องการจะหนีออกมา (Warachananan, 2015, p. 46)

7. กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล (Translation by omission) ผู้แปลใช้กลวิธีนี้เมื่อไม่เห็นว่าจำเป็นต้องถูกแปลในภาษาฉบับแปลเพราะความหมายโดยรวมในภาษาฉบับแปลก็สมบูรณ์อยู่แล้ว (Baker, 2011, p.40) ดังตัวอย่างเนื้อเพลงท่อนหนึ่งของเพลง จู๊ปเธอเลย (Kiss the Girl) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง เงือกน้อยผจญภัย (Little Mermaid) (Wisedsook, 2002, p. 73)

ภาษาต้นฉบับ: **Boy** you better do it soon no time will be better.

ภาษาฉบับแปล: ทำไปเลยไม่ต้องคิดใหม่ เวลาไม่มีมากเลย

8. กลวิธีการแปลโดยใช้ภาพแสดง (Translation by illustration) กลวิธีนี้จะถูกใช้โดยการแสดงภาพตัวอย่างกรณีที่ไม่สามารถแปลคำในภาษาต้นฉบับได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาวิธีการแปลทั่วไปจากนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า กลวิธีการแปลทั่วไปมีหลายกลวิธีที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้การนำกลวิธีการแปลไปใช้นั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของงานแปลว่าเหมาะสมกับกลวิธีการแปลใด งานแปลแต่ละชิ้นไม่จำเป็นต้องใช้กลวิธีการแปลประเภทเดียวเสมอไป ตัวอย่างเช่น การแปลตรงตัวและการแปลเอาความนั้นมิได้หมายถึงการแปลสองชนิดที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด แต่อาจเป็นการอ้างถึงลักษณะการแปลที่มีคุณสมบัติที่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่งมากกว่า งานแปลบางชิ้นอาจมีลักษณะที่ใกล้เคียงไปทางการแปลแบบตรงตัว และบางชิ้นก็ใกล้เคียงไปทางการแปลแบบเอาความ (สัจฉวี สายบัว, 2542)

กลวิธีการแปลบทเพลง

กลวิธีการแปลที่นำมาใช้ในการแปลบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมกลวิธีการแปลบทเพลงจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องการแปลต่อไปนี้

แลฟเฟอร์ (Lefevere, 1992) ได้ศึกษาการแปลบทเพลงหรือบทกวีนิพนธ์ของนักแปลชาวยุโรปและอเมริกัน และค้นพบว่ามิกลวิธีการแปลบทเพลงที่หลากหลาย ดังนั้นจึงได้แบ่งประเภทกลวิธีการแปลเป็นเจ็ดประเภท ดังนี้

1. กลวิธีการแปลด้วยเสียง (Phonemic translation) เป็นกลวิธีการแปลที่นำมาใช้เมื่อผู้แปลพยายามที่จะถอดแบบเสียงในเนื้อหาคำต้นฉบับไปสู่ภาษาฉบับแปล แลฟเฟอร์ ค้นพบว่ากลวิธีนี้มักใช้ในการแปลแบบสัทพจน์ (การใช้ถ้อยคำที่เลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงร้องของสัตว์ หรือเลียนเสียงกิริยาอาการต่าง ๆ ของคน ตัวอย่างเช่น เสียงเป็กร้อง

ภาษาต้นฉบับ: quack quack

ภาษาฉบับแปล: ก้าบ ก้าบ

จากประโยคตัวอย่างวิเคราะห์ได้ว่า คำว่า "quack quack" ในภาษาต้นฉบับคือภาพแบบสัทพจน์ ดังนั้นผู้แปลจึงใช้การเทียบเคียงสัทพจน์ในภาษาไทยเป็นเสียง "ก้าบ ก้าบ"

2. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว (Literal translation) ซึ่งสอดคล้องกับ กลวิธีตรงตัวของนิวมาร์คและสัจฉุณี สายบัว ตัวอย่างเช่น กลวิธีการแปลเพลงแบบตรงตัวจาก บทเพลง มายฮาร์ท วิวโก ออน (My Heart Will Go On) ซึ่งแปลโดย ม.ล. เฉลิมกิติ จักรพันธ์ (สกุณตลา ชาติธรรมรักษ์, 2547, หน้า 20)

ภาษาต้นฉบับ:

Every night in my dreams I see you, I feel you,

That is how I know you go on Far across the distance

And space between US You have come to you go on

ภาษาฉบับแปล:

ทุกคำคืนยามหลับฝันฉันก็ฝันเห็นคุณ ฉันสัมผัสคุณได้

นั่นคือวิธีเดียวที่ทำให้ฉันรู้ว่าคุณยังคงเหมือนเดิม โดยระยะทางที่ไกลแสนไกล

ที่เป็นเสมือนช่องว่างขวางกั้นเราสองคนไว้ คุณมาปรากฏกายให้เห็นว่าคุณยังคง

เหมือนเดิม

3. กลวิธีการแปลแบบจังหวะ (Metrical translation) จะเน้นในเรื่องของการถอดแบบภาษาต้นฉบับ ลักษณะสำคัญของการแปลแบบนี้คือรักษาจังหวะ และจำนวนพยางค์ของคำกลอนแต่ละวรรค (เช่น การลงเสียงหนักเบา การหยุด) ของต้นฉบับไว้ ในภาษาฉบับแปล ความหมายมักคลาดเคลื่อนเพราะ รูปแบบบังคับ ผู้แปลจะใช้กลวิธีนี้ในการแปลบทกวีต้นฉบับ ไปสู่บทกวีฉบับแปลแบบไม่เน้น สัมผัส แต่จำนวนพยางค์หรือคำ จะเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ ตัวอย่างเช่น งาน

แปลของมนตรี อุมะวิชนี, 2520 (อ้างถึงใน ตัญญูวี สายบัว, 2542, หน้า 92) "Fire and Ice by Robert Frost"

ภาษาต้นฉบับ: Some say the world will end in fire, Some say in ice From what I've tested of desire. I hold with those favor fire

ภาษาฉบับแปล: บางคนว่าพิภพจบด้วยไฟ บ้างว่าน้ำแข็ง จากที่ฉันเคยรู้รสความใคร่ ฉันเห็นพ้องกับพวกที่ชอบไฟ

4. กลวิธีการแปลด้วยสัมผัส (Rhymed translation) งานแปลแบบนี้มีลักษณะคล้ายแบบที่สาม แต่เพิ่มการใช้แบบสัมผัสของต้นฉบับลงไป ในฉบับแปลด้วย มีข้อจำกัดในด้านความหมายคลาดเคลื่อนและการสื่อสารความหมายไม่ได้ผลเต็มที่ นักแปลที่ใช้การแปลลักษณะนี้จะถูกบังคับแปลในเรื่องของจังหวะและสัมผัส ส่วนมากคำสัมผัสจะอยู่ที่ส่วนท้ายของบรรทัด ความคล้ายคลึงระหว่างการแปลแบบจังหวะและการแปลแบบสัมผัสจะ อยู่ในจำนวนของคำ ดังนั้นจำนวนของคำในภาษาฉบับแปลก็ต้องเหมือนกับต้นฉบับ ผู้แปลต้อง คงไว้เรื่องคำสัมผัสใน สัมผัสนอกใน ภาษาฉบับแปลด้วย

5. กลวิธีการแปลแบบบทร้อยแก้ว (Poetry in prose) เป็นการนำบทร้อยกรองมาเขียนใหม่ด้วยการ เขียนแบบร้อยแก้ว จุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การถ่ายทอดความหมาย ดังนั้นบทแปลจึงเปรียบได้กับการตีความของผู้แปล ตัวอย่างเช่น ประโยคในวรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน (Sangroj, 2009, p. 10)

ภาษาต้นฉบับ: พระจันทร์ทรงกลมคกลมเมฆ
แล้วมาลอยวิวทิวสงสว่างกลางเวหา
พระจันทร์แจ่มแจ้งกระจ่างตา
มาต้องหน้าดาวทองละอองนวล

ภาษาฉบับแปล:

There were no clouds and the haloed moon appeared alone and apart in the midst of the sky. Its stillness lays upon the face of creamy-skinned Lao Thong.

6. กลวิธีการแปลแบบกลอนเปล่า (Blank verse translation) กลวิธีการแปลแบบใช้กลอนเปล่า ซึ่งเป็นรูปแบบร้อยกรองอย่างหนึ่งจะไม่มีสัมผัสระหว่างวรรค ไม่มีข้อกำหนดทางฉันทลักษณ์ มีอิสระในการเสนอความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ การแปลกลอนเปล่าเป็นการแปลแบบไม่สัมผัสคำ แต่ละบรรทัดหลักสำคัญคือ พยายามรักษาหน่วยการแปลไว้ในระดับวรรค และบรรทัด และพยายามรักษาระเบียบการเรียงความ คิดไว้ให้ตรงกับต้นฉบับ ยกตัวอย่างบทประพันธ์บทหนึ่งของ

เชกสเปียร์ (Shakespeare) จากเรื่องแฮมเล็ต (Haelet) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอวสุยเดชได้ทรงถ่ายถอดเป็นบทแปลไว้ (อัญชลี ทองอม, 2556 หน้า 17)

ภาษาต้นฉบับ : To thine own self be true, And it must follow, as the night the day,
Thou canst not then be false to any man

ภาษาฉบับแปล : เธอจึงมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และผลจะตามมา ดังราตรีก็ตาม ทิวาว่าเธอย่อมไม่มีวันทุจริตต่อผู้อื่นใด

7. กลวิธีการแปลแบบตีความ (Interpretation) ในการแปลแบบอธิบายความหรือตีความนั้น เนื้อหาในภาษาต้นฉบับจะถูกรักษาไว้แต่รูปแบบอาจเปลี่ยนไป นั้นหมายถึงว่าผู้แปลจะถ่ายถอดรูปแบบที่แตกต่างออกไปในฉบับแปล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาที่แตกต่างกันออกไปของผู้แปลในบทเพลงหรือบทกวีนิพนธ์นั้นๆ ตัวอย่างจากเนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลง ฮัลโล (Hello) ซึ่งแปลโดยวาริน (Sangroj, 2009, p.47)

ภาษาต้นฉบับ : Sometimes I feel my heart will **overflow**

ภาษาฉบับแปล: บางครั้งฉันรู้สึกหัวใจของฉัน**เปี่ยมล้นไปด้วยความสุข**

นอกจากนี้ สัญฉวี สายบัว (2542) อธิบายว่า การใช้กลวิธีการแปลแบบตีความนั้น ผู้แปลจะตีความจากต้นฉบับก่อนจากนั้นถ่ายถอดความคิดจากการตีความของผู้แปลลงไป ซึ่งอาจมีการขยายความหรือใส่คำอธิบายเพิ่มเติมบ้าง ตัวอย่าง เนื้อร้องท่อนหนึ่งในบทเพลง วิน บีนิช มาย วิงส (Wind Beneath My Wings)

ภาษาต้นฉบับ: Thank you, thank you, Thanks God for you, the wind beneath my wings.

ภาษาฉบับแปล: ขอขอบคุณ ขอขอบคุณพระเจ้า จงคุ้มครองเธอ ผู้เป็นสายลม

จากตัวอย่างประโยค วารุณี สุรังสี (2547, หน้า 215) ได้วิเคราะห์ในงานวิจัยว่า ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ โดยปรับเปลี่ยนโครงสร้างในบทแปลออกเป็นประโยคย่อย มีการเรียบเรียงความหมายของคำใหม่ในส่วน “ the wind beneath my wings” - "สายลม ได้ปีก" เป็น " ผู้เป็นสายลมคอยประคองฉัน" และเสริมแต่งข้อความ "จงคุ้มครอง" ในบทแปล

กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลต์ดิสนีย์ ซึ่งแปลโดยธานี พูนสุวรรณ โดยผู้วิจัยได้ยึดหลักกลวิธีการแปลของเบเกอร์ (Baker, 2011) ซึ่งได้เสนอกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่สามารถจัดการความแตกต่างด้านวัฒนธรรม สังคมของภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลได้ โดยมีกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว (Using an idiom of similar meaning and form) โดยกลวิธีนี้จะนำสำนวนที่มีอยู่แล้วในภาษาฉบับแปลที่สามารถถ่ายทอดความหมายเดียวกันในภาษาต้นฉบับ เช่นสำนวน "a double - edged sword" เมื่อแปลเป็นภาษาไทยตรงกับสำนวนไทยที่มีอยู่แล้วคือ "ดาบสองคม" โดยสำนวนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความหมายและรูปแบบที่เหมือนกัน ซึ่งสำนวนนี้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คือหมายถึง "สิ่งที่ทำลงไปอาจให้ทั้งผลดีและผลร้าย" และทั้งสองคำก็มีรูปคำเป็นนามวลีที่เหมือนกัน (รัชนี ชอ โสคติกุล, 2535, หน้า 8) ดังตัวอย่างประโยคบทพูดของตัวละครหนึ่งในภาพยนตร์เรื่อง บริษัทรับจ้างหลอน(ไม่) จำกัด (Monster, Inc.)

ภาษาต้นฉบับ: Ms. Fearmonger in **on vacation**. Would you like her voice mail?

ภาษาฉบับแปล: คุณเฟียร์มองเกอร์ลาพักร้อน ตั้งไว้มีัยคะ

จากประโยคตัวอย่าง สำนวน "on vacation" มีความหมายว่า "หยุดงานลาพักผ่อน" ดังนั้นการแปลว่าลาพักร้อนเป็นสำนวนที่ใช้ในภาษาไทยตามสภาพอากาศที่ร้อน การหยุดงานพักผ่อนคือการได้หยุดพักผ่อนนั่นเอง (ปิยะดา โล, 2551, หน้า 136)

โดยสัญฉวี สายบัว ได้เห็นด้วยกับการใช้กลวิธีนี้ในการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ ยกตัวอย่างจากบทกลอนดังกล่าว เป็นการแปลโดยคงความหมายโดยอุปมาของต้นฉบับไว้อีกเช่นกันเนื่องจากผู้อ่านไทยพอจะเข้าใจความเปรียบนี้ได้ (สัญฉวี สายบัว, 2542, หน้า 99)

ภาษาต้นฉบับ: Words are like leaves: and where they most abound. Much fruit of sense beneath is rarely found.

ภาษาฉบับแปล: คำพูดเปรียบได้ดั่งใบพญา ที่ใดมีดกแน่นหนาย่อมหาผลแห่งความหมายไม่มี

2. กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนที่มีความหมายเหมือนแต่รูปแบบต่าง (Using an idiom of similar meaning but dissimilar form) หรือเรียกว่า กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง เป็นการใช้สำนวนที่มีความหมายคล้ายกันแต่รูปคำไม่เหมือนกัน ซึ่งกลวิธีนี้มีลักษณะคล้ายกับกลวิธีการแปลในข้อแรก เพียงแต่แตกต่างกันเล็กน้อยตรงที่รูปคำทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปลไม่เหมือนกันแต่สื่อความหมายเดียวกัน ดังตัวอย่างประโยค

ภาษาต้นฉบับ: I wonder how they can live together. They truly lead **a cat- and dog life**.

ภาษาฉบับแปล: ฉันแปลกใจจริงว่าสองคนนี้อยู่กันได้อย่างไร พวกเขาเหมือนยังกับขมั้นกับปูน ห็นหน้ากันเมื่อไหร่ ต้องทะเลาะกันทุกที

รัชนี ซอโสตถิกุล (2535) อธิบายว่า สำนวนภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลนั้นสื่อความหมายเดียวกันคือ "ความสัมพันธ์ของคนทั้งสองที่ไม่ถูกกัน ชัดคอกันหรือทะเลาะกันเสมอ" แต่ทั้งสองสำนวนนี้มีรูปคำที่ต่างกันในเรื่องของการใช้คำศัพท์ นั่นคือ สำนวนภาษาอังกฤษจะใช้ "แมวกับสุนัข" มาเปรียบเทียบ เนื่องจากสัตว์ทั้งสองชนิดนี้ที่ไม่ถูกกัน ส่วนภาษาไทยนั้นนำ "ขมิ้นกับปูน" มาเปรียบเทียบกับคนที่ไม่ถูกกัน (หน้า 161) หรือตัวอย่างประโยคจากเพลง เลิฟ สตอรี (Love story) จากงานวิจัยของสกุณฑลา ผาติธรรมรักษ์ (2547, หน้า 115)

ภาษาต้นฉบับ: The sweet love story that is **older than the sea.**

ภาษาต้นฉบับแปล: เรื่องราวของรักที่กว้างใหญ่ยิ่งกว่าท้องฟ้า

จากประโยคดังกล่าว วรรคเพลงภาษาต้นฉบับเป็นการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ (Hyperbole) หรือการกล่าวเกินจริง เป็นการเปรียบเทียบความรักเทียบกับทะเล ซึ่งไม่มีการเปรียบเทียบเช่นนี้ในวัฒนธรรมไทย ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกถ่ายทอดความหมายของสำนวนภาษาภาพพจน์ที่ผู้แต่งเพลงภาษาต้นฉบับต้องการเน้นความยิ่งใหญ่ของความรัก โดยการใช้สำนวนไทยทดแทน โดยการใช้ประโยคว่า "กว้างใหญ่ยิ่งกว่าท้องฟ้า" โดยการใช้คำที่แตกต่างกันแต่สื่อความหมายเหมือนกัน

3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน (Borrowing the source language idiom) เป็นกลวิธีที่สามารถจัดการปัญหาความแตกต่างด้านวัฒนธรรมได้ โดยผู้แปลนำคำหรือสำนวนของต้นฉบับมาแทนที่โดยไม่ได้ทำการแปลเป็นภาษาฉบับแปลโดยตรง ตัวอย่างเช่น บทพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อง โรมิโอและจูเลียต (Romeo and Juliet) (ฉัตรวรรณอนุศาสน์นันท์, 2544, หน้า 44)

ภาษาต้นฉบับ: These **perdona-mils**, who stand so much on the new form, that they cannot at ease on the old bench?

ภาษาต้นฉบับ: พวกปาร์ดอนเนซ-มัว ซึ่งเคร่งครัดในแบบแผนนัก จนนั่งสบาย ๆ ไม่ได้บนเก้าอี้เก่า

ฉัตรวรรณ อนุศาสน์นันท์ อธิบาย คำว่า "ปาร์ดอนเนซ-มัว" เป็นคำเรียกที่หมายถึง "พวกนักเลงเจ้าชู้ สมัยก่อน" ซึ่งชอบใช้กริยามารยาทแบบชาวฝรั่งเศสและชอบใช้ภาษาฝรั่งเศสปนอยู่ในคำพูดเสมอ ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลโดยการใช้สำนวนทับศัพท์พร้อมกับให้เชิงอรรถประกอบซึ่งเป็นการแปลเชิงอรรถจากต้นฉบับ

4. กลวิธีการแปลแบบถอดความ (Paraphrase) การแปลโดยการถอดความ ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้ในภาษาฉบับแปลเมื่อไม่สามารถหาคำหรือสำนวนแทนที่ได้หรือมีคำหรือสำนวนที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาแปลอาจเนื่องจากความแตกต่างด้านรูปแบบหรือความหมายมากเกินไป ตัวอย่างเช่น ประโยคในบทร้อยกรอง มูน ฟิชซิง (Moon Fishing)

ภาษาต้นฉบับ: **gasp and flop** till its silver, scales lie black and still at your feet.

ภาษาฉบับแปล: **ล้าล้าจมลมดิน**จนกระทั่งเกล็ดสีเงินของมันกลายเป็นสีดำวางอยู่แทบเท้าเจ้า

จากประโยคตัวอย่าง จเร อ่อนสมบูรณ์ (Onsomboon, 2007, p. 37) อธิบายในงานวิจัยว่า ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการถอดความโดยคำว่า "gasp" ในภาษาอังกฤษหมายถึง "to take one or more quick deep breaths with open mouth" คือ "อ้าปากค้าง กระหืดกระหอบ" และ คำว่า "flop" หมายถึง "to move or fall clumsily" ดังนั้นผู้แปลจึงถอดความโดยใช้คำว่า "ล้าล้าจมลมดิน" ซึ่งค่อนข้างเฉพาะเจาะจงมากกว่าภาษาต้นฉบับ

5. กลวิธีการแปลแบบละการเน้นสำนวน (Omission of a play on idiom) เป็นกลวิธีที่ผู้แปลไม่สามารถหาสำนวนหรือใช้สำนวนที่เหมือนกันในภาษาฉบับแปลได้เนื่องจากเมื่อแปลแล้วผู้อ่านอาจไม่เข้าใจ ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกกลวิธีการแปลแบบอธิบายความหมายของสำนวนในภาษาต้นฉบับมากกว่าจะแปลออกมาเป็นสำนวน

6. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน (Omission of entire idiom) เป็นกลวิธีที่ผู้แปลใช้เมื่อพบว่าไม่สามารถแปลสำนวนนั้นออกมาเป็นภาษาฉบับแปลได้และสำนวนนั้นเมื่อตัดออกไปก็ไม่ได้ทำให้ความหมายประโยคเปลี่ยนไป ตัวอย่างเช่นการแปลภาษาภาพพจน์ในเรื่องร้องท่อนหนึ่งของเพลง นำศักดิ์ศรีให้เรา (Honor to Us All)

ภาษาต้นฉบับ: Please look kindly on these cultured pearls. Each a **perfect porcelain doll**.

ภาษาฉบับแปล: โปรดจงเมตตาไข่มุกงาม เปล่งระยับวับวามเลอล่า

จากประโยคตัวอย่าง อโนชาวี เพชรรัตน์ (2555, หน้า 61) ได้วิเคราะห์ว่า เนื้อร้องในภาษาต้นฉบับกล่าวถึงกลุ่มหญิงสาวร่วมร้องเพลงเพื่อให้กำลังใจตนเองให้โชคดีและเปรียบตนเองเหมือน "ไข่มุก" และ "ตุ๊กตากระเบื้องเคลือบล้ำค่า" โดยผู้แปลได้ตัดคำว่า "ตุ๊กตากระเบื้องเคลือบล้ำค่า" ออกไป และขยายความต่อจากประโยคแรกเพิ่มเติม เปรียบว่าหญิงสาวชาวจีนสวยงามและล้ำค่าและเปล่งประกายดุจไข่มุก โดยเมื่อตัดคำว่า "ตุ๊กตากระเบื้องเคลือบล้ำค่า" ไปแล้วเนื้อความยังคงสมบูรณ์และสามารถนำประโยคที่แปลไปขับร้องได้จริง

นอกจากนี้ สัญฉวี สายบัว (2542) ได้เสนอกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์เพิ่มเติมได้แก่

1. การแปลแบบตีความ เป็นกลวิธีที่ผู้แปลต้องตีความหมายเปรียบเทียบแล้วใช้ความหมายที่ตีความแล้วถ่ายทอดเป็นฉบับแปล สัญฉวี สายบัวแนะนำว่าการแปลสำนวน

อุปมาอุปไมยโดยการตีความนี้ควรใช้สำนวนใหม่ๆ ที่ยังหาสำนวนเปรียบเทียบในภาษาฉบับแปล
ได้ตัวอย่างเช่น

ภาษาต้นฉบับ: She went to a **head shrinker**.

ภาษาฉบับแปล: หล่อนไปปรึกษาหมอโรจิต

ภาษาต้นฉบับ: To score a **smashing victory**.

ภาษาฉบับแปล: ได้ชัยชนะอย่างเด็ดขาด (ขาดลอย)

2. การแปลตรงตัวประกอบการตีความ หมายถึงการเอาคำหรือสำนวนเดิม ใน
ภาษาต้นฉบับมาใช้ในฉบับแปลและตีความหมายให้ด้วย ดังตัวอย่างเช่นเนื้อร้องท่อนหนึ่งจากบท
เพลง สปีค ซอฟลี่ เลิฟ (Speak Softly, Love) (สกุนตลา ชาติธรรมรักษ์, 2547, หน้า 68)

ภาษาต้นฉบับ: **Deep velvet nights** when we are one

ภาษาฉบับแปล: กลางคืนที่นุ่มนวลนักดังกำมะหยี่เมื่อเราเป็นหนึ่งเดียว

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามเกี่ยวกับภาษาภาพพจน์ในลักษณะอุปมาแล้ว แม้ว่าประโยค
ดังกล่าวจะไม่มีการใช้คำเชื่อมเพื่อสื่อให้เห็นว่าเป็นลักษณะภาษาภาพพจน์ อย่างไรก็ตาม
สกุนตลา ชาติธรรมรักษ์ วิเคราะห์ว่า กลุ่มคำดังกล่าว มีรากฐานมาจากการเปรียบเทียบแบบอุปมา
เนื่องจาก คำว่า "velvet" ในที่นี้ มีหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์ จึงควรมาจากรูปเต็มว่า "velvety" แต่
เนื่องจากข้อจำกัดด้านจำนวนพยางค์ของวรรคเพลง ผู้ประพันธ์บทเพลงจึงต้องลดรูปลง อีกประการ
หนึ่ง คำว่า "velvety" มีความหมายตาม พจนานุกรม Longman Dictionary of English Language ว่า
"ให้สัมผัสที่นุ่มจนรู้สึกเหมือนเป็นกำมะหยี่" ดังนั้นกลุ่มคำนี้มาจากคำเต็มว่า "The night that feel
like deep velvet" เป็นการเปรียบเทียบอุปมาระหว่างบรรยากาศกลางคืนกับความนุ่มของกำมะหยี่
ดังนั้นผู้แปลจึงได้เลือกคำว่า "นุ่มนวล" ขยายเข้าไป

ความหมายของบทเพลงและลักษณะภาษาของบทเพลง

เนื่องจากการวิจัยเน้นในเรื่องการแปลภาษาจากบทเพลง ดังนั้นจึงได้รวบรวม ความรู้และ
แนวคิดเกี่ยวกับบทเพลงและลักษณะของภาษาบทเพลงเพื่อใช้ประกอบการวิจัย ดังต่อไปนี้

ความหมายของบทเพลง

มีผู้ให้ความหมายและองค์ประกอบของบทเพลงในหลายลักษณะพอสรุปได้ดังนี้

บทเพลงคือสื่อที่ถ่ายทอดอารมณ์ของมนุษย์ เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนที่มี ท่วงทำนอง
จังหวะประกอบอยู่ สุกรี เจริญสุข (2532) กล่าวว่า คนตรีเป็นภาษาของอารมณ์ อยู่เหนือความหมาย
ของภาษาและตัวโน้ต คนตรีเป็นการแสดงออกถึงจิตและวิญญาณ เนื้อร้องในบทเพลงเป็นเรื่องราว
ของการสื่อความหมาย การบอกเล่าหรือกล่าวความในใจ หรือการตีความหมายโดยผู้แต่งเนื้อร้อง

พยายามแสดงอารมณ์และทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟัง โดยใช้ความสามารถในการเลือกถ้อยคำที่มีความหมายและเสียงที่สื่อความรู้สึกเพื่อให้ผู้ฟังสะท้อนใจตามไปกับความคิดและอารมณ์ของตน นอกจากนี้ดนตรีคือศิลปะที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มนุษย์ได้รู้จักใช้อำนาจในการจัดการให้เสียงต่าง ๆ มารวมกันในรูปของงาน ศิลปะได้อย่างสำเร็จ นอกจากนี้บทเพลงยังมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ทั้งด้านการเลือกสรรคำที่ใช้ในการแต่ง การเรียบเรียงประโยค และการใช้โวหาร (Weinstock, 1966 อ้างถึงใน พัชรีดา วัฒนา, 2536)

บทเพลงเป็นเครื่องสะท้อนประเพณีและวัฒนธรรม เพราะว่าภาษาของบทเพลง สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นได้และ บทเพลงอาจให้ข้อคิดแก่ผู้ฟังในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ เนื้อหาของบทเพลงเป็นเครื่องมือ เป็นสื่อในการศึกษาทัศนคติ ค่านิยมและใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (Merriam, 1964 อ้างถึงใน วารุณี สุรังสี, 2547, หน้า8) ตัวอย่างเช่นบทเพลงพื้นเมืองของภาคต่างๆในประเทศไทย หรือแนวบทเพลงต่างๆก็สามารถสะท้อนให้เห็น สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมของคนฟังเพลงยุคนั้น

สรุปได้ว่า บทเพลงเป็นงานที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้แต่งที่ ต้องการให้ผู้ฟังได้มีความรู้สึก เข้าใจและมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลง โดยถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา เขียนที่สละสลวย มีจังหวะ ทำนอง นอกจากนี้เพลงเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของยุคนั้นตามที่เพลงเกิดขึ้น

บทเพลงในฐานะงานกวีนิพนธ์

เมื่อพิจารณาในแง่ของงานวรรณกรรม บทเพลงถือว่าเป็นงานกวีนิพนธ์ ประเภท “Lyric Poem” ซึ่งมีท่วงทำนองไพเราะอย่างเห็นได้ชัด (Annas & Rosen, 1990 อ้างถึงใน สกุนตลา ผาติธรรมรักษ์, 2547 หน้า 13) ลักษณะการเขียนจะเป็นแบบสั้นๆมักจะใช้ในการแสดง ความรู้สึก และความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งก็คือผู้ขับขานบทกวีนั่นเอง ตัวบทกวีเขียนขึ้นเพื่อใช้ขับร้อง โดยเฉพาะ นิวมาร์ค (Newmark, 1988) และ สัจญวิ สายบัว (2542) ให้ความเห็นว่า กวีนิพนธ์จะนำเสนอเรื่องราวที่ถ่ายทอดความรู้สึกเป็นพิเศษ และภาษาที่ใช้ถ่ายทอดจะแทนบางสิ่งบางอย่างเช่น ความรู้สึก พฤติกรรม ภาพชีวิต เป็นต้น นอกจากนี้โคลง กลอนและรวมถึงบทเพลง มีความมุ่งหมายที่จะบรรยายความรู้สึกของผู้เขียนมากกว่าที่จะให้ข้อมูลหรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

จากความคิดเห็นของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทเพลงเป็นงานกวีนิพนธ์ ประเภทหนึ่งที่เน้นในเรื่องการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเรื่องราว เหตุการณ์ วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นให้กับผู้ฟัง โดยภาษาที่เขียนจะถูกสรรสร้างออกมาอย่างงดงาม มีจินตนาการเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยผ่านทางความหมาย เสียงและจังหวะ

ความสำคัญของบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน

เพลงและดนตรีเป็นส่วนสำคัญของภาพยนตร์ เพราะบทเพลงและดนตรีทำให้เกิดมิติของเสียง (ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์, 2553) ภาพยนตร์ต้องอาศัยเพลงและดนตรีมาประกอบเพื่อสร้างสีสัน ภาพยนตร์ทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ต่างประเทศหรือภาพยนตร์ไทยก็ตาม จะต้องมียุทธเพลงประกอบภาพยนตร์แทรกประกอบทุกเรื่อง ทั้งนี้เพื่อจะถ่ายทอดเล่าเรื่องราวที่ภาพไม่อาจนำเสนอ หรือบทพูดไม่สามารถบอกเล่า ซึ่งเพลงหรือดนตรีก็จะถ่ายทอดอารมณ์เบื้องลึกของตัวละคร หรือบรรยากาศสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์เพื่อให้คนดูได้รับรู้ในเรื่อง โดยบทเพลงดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ถ้อยคำ รูปแบบเพื่อบรรยายให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง รวมทั้ง ให้กลมกลืนกับบรรยากาศและเสริมแต่งให้ภาพยนตร์ลื่นไหลไปตาม จังหวะของภาพเคลื่อนไหวอย่างสมบูรณ์ (นพปฎล พอลศิลป์, 2546) นอกจากนี้ นพปฎล พอลศิลป์ (2546) ได้ให้ความเห็นว่า บทเพลงและดนตรีประกอบภาพยนตร์สามารถทำหน้าที่หลักเหมือนกับหน้าที่หลักอื่น ๆ ในภาพยนตร์ได้ไม่ต่างกัน กล่าวคือ บทเพลงและดนตรี ช่วยหน้าที่ในการเล่าเรื่องและช่วยทำหน้าที่สร้างอารมณ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ถึงบทบาทของทั้งบทเพลงและดนตรีในภาพยนตร์ว่ามีหน้าที่สำคัญยิ่งเมื่อเทียบกับภาพที่มองเห็นบนจอภาพยนตร์เพราะบทเพลงและดนตรีประกอบภาพยนตร์ก็จะช่วยเติมเต็มบรรยากาศในการชมภาพยนตร์ได้อย่างสมบูรณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากความสำคัญที่ได้กล่าวถึงเรื่องความหมาย แนวคิด กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูน จะได้พบว่าการแปลบทเพลงนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งและจำเป็นที่ผู้แปลต้องศึกษาวิธีการแปลบทเพลงเพื่อถ่ายทอดบทเพลงที่แปลให้ได้มีคุณภาพและสามารถสื่ออารมณ์ ความหมายจากต้นฉบับให้ได้มากที่สุดโดยเฉพาะเรื่องของการใช้กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ ความสำคัญดังกล่าวนี้ มีนักวิจัยหลายท่านสนใจศึกษาวิธีการแปล ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาวิธีการแปลบทเพลง หรือศึกษาวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในงานเขียนประเภทต่าง ๆ และรวมถึงสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลง ดังตัวอย่าง

สกุนตลา ศาติธรรมรักษ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การแปลเพลงประกอบภาพยนตร์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยมีจุดประสงค์ในการแปลเพลงประกอบภาพยนตร์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยด้วยตนเอง ซึ่งในการแปลครั้งนี้ ผู้วิจัยท่านนี้ได้ใช้ทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการแปลบทเพลง โดยทำการแปลบทเพลงภาษาอังกฤษทั้งหมดจำนวน 12 เพลง และทำบทแปลแบ่งออกมาเป็นสองลักษณะ คือ บทแปลเพลงแบบตรงตัวเพื่อถ่ายทอดความหมาย และ บทแปลเพลง

แบบถ่ายถอดความหมายและสามารถนำไปขับร้องได้ ผลการวิจัย สกุนตลาได้เลือกกลวิธี การแปลแบบตรงตัวเพื่อถ่ายถอดความหมาย นั่นคือ แปลในระดับคำต่อคำ วรรคต่อวรรค โดยใช้ความหมายอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด ไม่แต่งเติมเสริมความคิดของตนเองเข้าไปในบทแปล ตัวอย่างเช่นท่อนเนื้อร้องหนึ่งจากเพลง ริฟเวอร์ ออฟ โน รีเทริน (River of No Return)

ภาษาต้นฉบับ: Come to me

ภาษาฉบับแปล: มาหาฉันเถอะ

โดยประโยคตัวอย่างดังกล่าว เป็นการขอร้องที่มีนัยเชิญชวน (ตามบริบทของเนื้อเพลงก่อนหน้านี) เพื่อให้บทแปลนี้แสดงความหมายของการเชิญชวน สกุนตลาจึงได้เลือกแปลวรรคนี้แบบตรงตัวเป็น โครงสร้างคำสั่งตามต้นฉบับและเพิ่มคำว่า "เถอะ" เป็นคำลงท้ายเพื่อสื่อความหมายเชิญชวน อย่างไรก็ตาม พบว่าถึงแม้ว่าต้นฉบับส่วนใหญ่ใช้คำที่เรียบง่าย เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องความยาวของเนื้อหาและทำนอง แต่พบปัญหาจำนวนมากซึ่งมีรากฐานมาจากความแตกต่างทั้งทางด้านโครงสร้างและไวยากรณ์ระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย ตลอดจนความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมตัวอย่างเช่น เพลง โอเวอร์ เดอะ เรนโบว์ (Over the Rainbow) เนื้อร้องที่กล่าวว่า

ภาษาต้นฉบับ: Where troubles melt like **lemondrops**.

ภาษาฉบับแปล: ที่ที่ปัญหาละลายได้เหมือนลูกอมรสมะนาว

จากประโยคตัวอย่าง คำว่า "lemondrops" ไม่มีความหมายในภาษาไทย แต่ผู้แปลได้ศึกษาถึงเบื้องหลังของตัวละครในบทเพลงที่ได้พูดถึงดินแดนแห่งความสุขที่ไม่มีความทุกข์ ความทุกข์สามารถละลายหายได้ราวกับ "ลูกอมรสมะนาว" เป็นสิ่งที่จูดี การ์แลนด์ (Judy Garland) ตัวละครในเรื่อง ใฝ่หาแต่ไม่เคยได้สัมผัส ดังนั้นผู้แปลจึงใช้วิธีการตีความในคำว่า "lemondrops" ว่า "ลูกอมรสมะนาว"

สำหรับการแปลบทเพลงแบบถ่ายถอดความหมายและสามารถนำไปขับร้อง สกุนตลานำบทแปลเพลงแบบตรงตัวมาวิเคราะห์ และวิเคราะห์หาปัจจัยทางด้านเสียงดนตรี ได้แก่เสียงสูงต่ำ สัน ขาวของคำ การเน้นเสียงหนักเบา จำนวนพยางค์ในวรรค สัมผัสระหว่างวรรค รูปแบบของท่อนเพลง และการกล่าวซ้ำ ในขั้นตอนของการถ่ายถอดความหมาย สกุนตลาใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ แต่ในการถ่ายถอดรูปแบบใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว นั่นคือบทแปลมีทำนองบทเพลงเช่นเดียวกับต้นฉบับ ปัญหาหลักที่พบ คือการเปลี่ยนแปลงของ ความหมายไปจากต้นฉบับเดิม ซึ่งเป็นปัญหา ที่เกิดจากการเลือกรักษาระหว่างรูปแบบเพื่อให้บทแปลมีทำนองดนตรีเช่นเดียวกับต้นฉบับ กับ ความหมายที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องรูปแบบ และปัญหาในเรื่องการวิเคราะห์ รูปแบบ ซึ่งปรับแก้ได้ด้วยการทำงานร่วมกับผู้มีความรู้ด้านดนตรี และ จะต้องกำหนดขั้นตอนการ ทดสอบบทแปลเพื่อให้บทแปลสามารถนำไปขับร้องได้จริง

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่พบในงานแปลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ปิยะดา โล (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแปลสำนวนและกริยาวิไลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูน โดยคัดเลือกภาพยนตร์ที่เข้าฉายในปี 2000-2005 และทำรายได้ยอดเยี่ยมติดอันดับของ Box Office รวมทั้งหมด 6 เรื่องด้วยกัน จากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการแปลที่ใช้มากที่สุดในการแปลทั้งสำนวนและกริยาวิไลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูนคือ การแปลตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 60.62 ในการแปลสำนวนและร้อยละ 57.04 ในการแปลกริยาวิไล พฤติกรรมการแปลที่ใช้น้อยที่สุดคือการแปลตีความคิดเป็นร้อยละ 2.00 ในการแปลสำนวนและ ร้อยละ 0.72 ในการแปลกริยาวิไล นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมการแปลอื่น ๆ ได้แก่ การละไม่แปลคิดเป็นร้อยละ 2.65 ในการแปลสำนวนและ ร้อยละ 5.23 ในการแปลกริยาวิไล ตัวอย่างที่การแปลตรงตัวประโยคที่ว่า

ภาษาต้นฉบับ: Let's **take a look** at the tape. Here we go.

ภาษาฉบับแปล: **งั้นกลับไปดูเทปกัน** มาละนะน่า

ประโยคนี้เป็นส่วนหนึ่งจากภาพยนตร์บริษัทริบ์จ้างหลอน(ไม่) จำกัด) ในฉากนี้ ผู้ฝึกสอนการหลอนให้กับสัตว์ประหลาดเปิดเทปที่อัดการฝึกการหลอนเด็กให้ดูพบว่า มีสำนวน "take a look at" ซึ่งมีความหมายว่า "ดู มองดู" ดังนั้นจากความหมายสำนวนดังกล่าว สำนวนในประโยคนี้จึงใช้พฤติกรรมการแปลแบบตรงตัว นอกจากนี้ มีตัวอย่างการละไม่แปลสำนวนจากประโยคหนึ่งของเรื่องเจาะยุคน้ำแข็ง (Ice Age) ตอน ซิดวินท์หนีแรดมาพบกับแมนมอสชื่อแมนเฟรด (ปิยะดา โล, 2551, หน้า 164)

ภาษาต้นฉบับ:

Rhino: We'll break your neck so you don't feel a thing.

Manfred: **Wait a minute**. I thought rhinos were vegetarians.

ภาษาฉบับแปล:

รีโน: เราจะหักคอนายก่อน จะได้ไม่เจ็บ ึงตีมี๊

แมนเฟรด: **ฉันนี่กว่าแรดเป็นมังสวิรัตินะอีก**

จากประโยคดังกล่าว พบว่าผู้แปลใช้พฤติกรรมการแปลแบบสำนวน "Wait a minute" เนื่องจากสำนวนดังกล่าว อาจไม่ใช่ถ้อยคำสำคัญ แม้จะไม่แปลสำนวนนี้ ใจความสำคัญก็ยังคงอยู่ พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2552) ได้ศึกษาและวิเคราะห์สำนวนและสุภาษิต จำนวน 1,500 สำนวน ที่มีการแปลจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยจุดประสงค์เพื่อศึกษาชนิด รูปแบบ และวัตถุประสงค์ของสำนวนและสุภาษิตที่มีการแปลจากภาษาอังกฤษ เป็นภาษาไทย โดยเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกคำ กลวิธีของการใช้ความหมาย ชนิดและวัตถุประสงค์ของสำนวนและ

สุภาษิต และเพื่อศึกษาวิธีการแปลสำนวนและสุภาษิตภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ที่มีการแปลและตีพิมพ์เผยแพร่ไว้แล้ว จากผลการวิจัยพบว่าทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีวิธีการสร้างสำนวนและสุภาษิตที่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เช่น มีการเปรียบเทียบโดยภาพพจน์ที่เข้าใจง่ายในวัฒนธรรมของตนเอง ตัวอย่างเช่นใน ภาษาอังกฤษเปรียบ "คนโง่" ว่า "Turkey" และเปรียบ "คนนอกคอก" ว่า "Black sheep " เปรียบ "คนมุกทะลุ " ว่าเป็น "bull " เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์กลวิธีการแปล พบว่าโดยทั่วไปการแปลจะเน้นความถูกต้อง แม่นยำ (Accuracy) ความชัดเจน (Clearness) และความเป็นธรรมชาติของภาษา (Naturalness) ซึ่งจะปรากฏในรูปของ การแปลตรงตัว (Literal) การแปลตรงตัวแบบปรับปรุง (Modified literal) การตีความ (Interpretation) และการใช้สำนวนเดิมในภาษาที่มีอยู่แล้วมาเทียบเคียงเป็นคำแปล (Cultural substitute) ซึ่งการจะใช้กลวิธีการแปลใดนั้นขึ้นอยู่กับความหมายของสำนวนเป็นสำคัญ

สุรางคณา เพชรโต (2555) ศึกษาโวหารภาพพจน์ ในบทประพันธ์เรื่อง โอลดพอสซัมส บุก ออฟ แพรคติกอลแคท (Old Possum's Book of Practical Cats) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาโวหารภาพพจน์ที่ใช้ในบทเพลงและเพื่อวิเคราะห์ความหมายของโวหารแต่ละ ประเภท โดยนำบทกลอนจำนวน 14 บทในหนังสือบทกลอนสำหรับเด็กชื่อ Old Possum's Book of Practical Cats ประพันธ์โดย ที เอส เอเลียท (T.S. Eliot) ซึ่งถูกดัดแปลงเพื่อใช้เป็นเพลงหลักในละครเพลงเรื่อง แคทส์ (Cats) มาเป็นข้อมูลในการศึกษา ผู้วิจัยใช้หลักการของโวหารภาพพจน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากผลงานวิจัยพบว่า มีการใช้โวหารภาพพจน์ 12 ประเภทในบทกลอนได้แก่ ภาพพจน์ประเภทการใช้สร้อยคำ การกล่าวซ้ำ การอ้างถึง อุปมาโวหาร อุปลักษณะ ภาวะแย้ง การเน้นซ้ำคำ โวหารย่อนคำ สัทพจน์ คำถามเชิงสำนวน โวหาร ปฏิพจน์ และสัมพจน์

ซาพูโตร (Saputro, 2012) ได้ศึกษากลวิธีการแปลสำนวนในเรื่องแฮร์รี่พ็อตเตอร์ตอน เครื่องรางยมทูต โดยนำกรอบกลวิธีการแปลสำนวนของ เบเกอร์ (Baker) มาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ กลวิธีการแปลสำนวนแบบตรงตัว การแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง การแปลแบบยืมสำนวน การแปลแบบถอดความ การแปลแบบละการเล่นสำนวน และการแปลแบบละสำนวน จากผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแปลแบบถอดความถูกนำมาใช้มากที่สุด เนื่องจากการแปลสำนวนนั้น ผู้แปลต้องปรับเนื้อหาและรักษาความหมายให้คงไว้เหมือนกับต้นฉบับ โดยที่ผู้อ่านภาษาฉบับแปลสามารถเข้าใจความหมายที่ถูกต้องและเข้าใจชัดเจนขึ้น ดังนั้นการแปลแบบถอดความช่วยให้ผู้แปลได้ถ่ายทอดเนื้อหาได้ใกล้เคียงกับภาษาฉบับแปล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลบทเพลง สำนวนและภาษาภาพพจน์ จะพบว่ามีการใช้กลวิธีการแปลแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในงานแปลแตกต่างกันออกไปโดยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของงานประเภทนั้น ๆ และความแตกต่างด้านปัจจัยบุคคลของผู้แปลก็มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในงานแปลเช่นเดียวกัน ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวน และภาษาภาพพจน์ในเนื้อเรื่องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธาณี พูนสุวรรณ ว่าพบกลวิธีการแปลใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการแปลสำนวนและ ภาษาภาพพจน์ โดยแยกตามประเภทภาษาภาพพจน์ในเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์ การ์ตูน โดยจะใช้ทฤษฎี แนวทาง กลวิธีการแปลและงานวิจัยที่ได้ศึกษามาทั้งหมดนั้นมาประยุกต์ใช้ ในงานวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ศึกษาพฤติกรรมการแปลสำนวนและภาษาภาพจน์ ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบ และแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างกรอบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกบทเพลงภาษาอังกฤษประกอบภาพยนตร์การ์ตูนฉบับร้อยโดยตัวละครเพื่อการวิเคราะห์การแปล ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างคัดมาจากภาพยนตร์ที่ผลิตโดยบริษัทวอลท์ดิสนีย์ ที่เข้าฉายในประเทศไทยปี 2003 - 2014 ซึ่งมีจำนวนภาพยนตร์ทั้งหมด 12 เรื่อง ที่ผลิตโดยบริษัทวอลท์ดิสนีย์
 2. จากนั้นได้คัดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบทเพลงในภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลหรือเข้าชิงรางวัลสาขาต่าง ๆ มาแล้ว ได้แก่ รางวัลออสการ์ รางวัลลูกโลกทองคำ รางวัลแบล็ค ริล อวอร์ด รางวัลแอนนี่ อวอร์ด รางวัลบาฟต้า และรางวัล Academy Award for Best Original Song (ภาคผนวก ก.)
 3. กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนดิสนีย์ที่มีการแปลเป็นภาษาไทยโดยธานี พูนสุวรรณ และได้มีการนำมาขับร้องเป็นประกอบกับภาพยนตร์การ์ตูนในเวอร์ชันภาษาไทย
- จากเกณฑ์ดังกล่าว ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกภาพยนตร์ของวอลท์ดิสนีย์ที่เข้าฉายในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2003-2014 มาได้ทั้งสิ้นจำนวน 12 เรื่อง จากนั้นผู้วิจัยได้เกณฑ์ต่อไปนี้ในการพิจารณาคัดเลือก ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ปรากฏว่า มีภาพยนตร์ทั้งหมดจำนวนห้าเรื่อง ที่อยู่เกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค 1 (Brother Bear 1) มหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted) มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ (The Princess and the Frog) ราพันเซล เจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled) และเรื่อง ผจญภัยแดน

คำสาปราชินีหิมะ (Frozen) โดยบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนที่นำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ มีจำนวนทั้งสิ้น 32 บทเพลง (ภาคผนวก ก.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมเนื้อร้องจากบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยจำนวนทั้งสิ้น 32 เพลง ของภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์จำนวนห้าเรื่องดังกล่าว จากเว็บไซต์ต่างๆจนครบจำนวนบทเพลง

2. จัดพิมพ์เนื้อร้องทั้งต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทยเพื่อนำมาใช้ศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์

3. คัดเลือกสำนวนและภาษาภาพพจน์มาใช้เทียบเคียงความหมายโดยผ่านการตรวจสอบเรื่องการแยกประเภทภาษาภาพพจน์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเจ้าของภาษาและตรวจสอบสำนวนภาษาอังกฤษจากหนังสืออ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นหลักในการวิเคราะห์ความหมายสำนวนและภาษาภาพพจน์ได้แก่

3.1 McGraw's Hill's Dictionary of American Idioms (Spears, 2005)

3.2 Collin Cobuild Dictionary of Idioms (Potter et al., 1997)

3.3 NTC's American Idioms Dictionary (Spears, 2005)

3.4 Oxford Dictionary of Idioms (Siefring, 2004)

3.5 The American Heritage Dictionary of Idioms (Ammer, 1997)

3.6 Metaphorically Speaking (Renton, 1992)

3.7 Dictionary of English Idioms (ชง วิทย์วัฒน์, 2538)

3.8 Se-Ed's Modern English-Thai Dictionary (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2541)

4. นับจำนวนความถี่ของสำนวนและภาษาภาพพจน์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยและนำมาใส่ในตารางการวิเคราะห์กลวิธีการแปล โดยแยกตารางในการวิเคราะห์ระหว่างกลวิธีการแปลสำนวนและกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ออกจากกัน

5. คำนวณวิเคราะห์ความถี่ของกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์โดยจำแนกตามประเภทภาษาที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กรอบเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์เนื้อร้องภาษาอังกฤษในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ที่ขบร้องโดยตัวละคร เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์โดยนำกรอบกลวิธีการแปลของ เบเกอร์ (Baker, 2011) ซึ่งได้แบ่งกลวิธีการแปลไว้ทั้งสิ้น 6 กลวิธี เป็นหลักในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ (ดูตัวอย่างจากภาคผนวก ข.)

1.1 กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว (Using an idiom of similar meaning and form)

1.2 กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง (Using an idiom of similar meaning but dissimilar form)

1.3 กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน (Borrowing the source language idiom)

1.4 กลวิธีการแปลแบบถอดความ (Paraphrase)

1.5 กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน (Omission of a play on idiom)

1.6 กลวิธีการแปลแบบละสำนวน (Omission of entire idiom)

2. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์โดยจำแนกตามประเภทของภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลง 32 เพลงตามที่กำหนดไว้เท่านั้น (ภาคผนวก ก.)

3. ดำเนินการวิเคราะห์โดยการแยกตารางในการวิเคราะห์ระหว่างกลวิธีการแปลสำนวนและกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์

4. หาค่าความเชื่อมั่นกลวิธีการแปลระหว่างผู้วิเคราะห์ โดยมีอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษและผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลเป็นผู้ร่วมวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ จำแนกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. เทียบเคียงความหมายสำนวนและภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

2. สำหรับภาษาภาพพจน์ ผู้วิจัยได้แยกประเภทของภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของเพลงภาษาอังกฤษมาก่อนจะวิเคราะห์กลวิธีการแปล
3. นำสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ได้แยกตามประเภทภาษาภาพพจน์แล้วนั้น มาวิเคราะห์กลวิธีการแปลโดยใช้หลักการและแนวคิดกลวิธีการแปลสำนวน และภาษาภาพพจน์ของ เบเคอร์ (Baker, 2011) เป็นหลัก รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วในบทที่ 2 มาประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปล
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั้น มาหาค่าความเชื่อมั่น (Inter-rater reliability) ระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษ ซึ่งในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวน และภาษาภาพพจน์ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาสองท่าน โดยทั้งสองมีประสบการณ์เชี่ยวชาญด้านการแปลภาษาอังกฤษโดยตรง ปัจจุบันรับผิดชอบงานด้านการสอนภาษาอังกฤษให้กับมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย และอีกท่าน ปัจจุบันรับหน้าที่ในการเป็นนักแปลให้องค์กรแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยค่าความเชื่อมั่นเรื่องกลวิธีการแปลภาษาสำนวนและภาษาภาพพจน์ พบว่ามีค่าเท่ากับร้อยละ 80.75 ส่วนค่าความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์ พบว่ามีค่าเท่ากับ 77.45
5. นับจำนวนความถี่ของกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ได้วิเคราะห์และหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว นำมาแสดงค่าความถี่และค่าร้อยละ
6. นับจำนวนความถี่ของประเภทภาษาภาพพจน์ที่ผ่านการวิเคราะห์และหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว แล้วนำมาแสดงค่าเป็นร้อยละ โดยใช้โปรแกรม SPSS พร้อมประกอบการวิเคราะห์เชิงบรรยาย
7. นำผลที่ได้มาตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 - 2
8. นำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์เนื้อร้องภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์รูปแบบตารางแสดงความถี่และรูปแบบเชิงบรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 32 บทเพลง จากภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งหมดห้าเรื่อง โดยใช้กรอบวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพจน์ของ เบเคอร์ (Baker, 2011) เป็นหลักในการวิเคราะห์ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาวิธีการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
2. เพื่อศึกษาวิธีการแปลภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์โดยจำแนกตามประเภทของภาษาภาพจน์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมสำนวนและภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์จำนวนทั้งสิ้น 32 บทเพลง ซึ่งแปลโดย ธาณี พูนสุวรรณ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์โดยแยกตามประเภทภาษาภาพจน์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

จากความถี่ของสำนวนภาษาอังกฤษที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลง จากภาพยนตร์การ์ตูนห้าเรื่อง จำนวน 102 ครั้ง เมื่อนำมาแยกตามประเภทกลวิธีการแปลของเบเคอร์ (Baker, 2011) ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ สามารถแสดงได้ในตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลสำนวนภาษาอังกฤษที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลสำนวน	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	28	27.5	1
2. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	26	25.5	2
3. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	24	23.5	3
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	14	13.7	4
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	10	9.8	5
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	6
รวม	102	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 1 จะพบว่า กลวิธีการแปลสำนวนที่ใช้มากที่สุด เนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 27.5 กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 25.5 และกลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 23.5 ตามลำดับ ส่วนกลวิธีการแปลที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน คิดเป็นร้อยละ 9.8 และกลวิธีการแปลสำนวนที่ไม่พบในเนื้อร้องเลยคือ กลวิธีการแปลแบบยืมคำ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

จากความถี่ของภาษาภาพพจน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงจากภาพยนตร์การ์ตูนห้าเรื่อง จำนวน 210 ครั้ง เมื่อนำมาแยกตามประเภทของกลวิธีการแปลของเบเกอร์ (Baker, 2011) ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ สามารถแสดงได้ในตารางดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลง
ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปล	ภาษาภาพพจน์		ลำดับที่
	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	117	55.7	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	46	21.9	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	22	10.5	3
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	14	6.7	4
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	8	3.8	5
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	3	1.4	6
รวม	210	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 2 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ที่ใช้มากสุดในเนื้อร้องของบทเพลงที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความคิดเป็นร้อยละ 55.7 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 21.9 และกลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ ส่วนกลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวนละการเล่นสำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.4

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลง
ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์โดยแยกตามประเภทภาษา
ภาพพจน์**

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของภาษาภาพพจน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ได้แก่ ภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ (Hyperbole) ประเภทบุคคลาธิษฐาน (Personification) ประเภทปฎิพจน์ (Rhetorical Question) ประเภทนามนัย (Metonymy) ประเภทการใช้คำสัมผัส (Alliteration) ประเภทอุปมา (Simile)

ประเภอุปลักษณ์(Metaphor) ประเภท ปฏิทรรศน์ (Paradox) ประเภทสัญลักษณ์ (Symbol)
 ประเภทการซ้ำคำ (Repetition) ประเภทการอ้างถึง (Allusion) ประเภทการแฝงนัย (Irony)
 ประเภทการเลียนเสียงธรรมชาติ (Onomatopoeia) ประเภทสมญานาม (Antonomasia) ประเภท
 สมมุติภาวะ (Apostrophe) และประเภทภาพพจน์ลศคำ (Tapinosis) ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปล
 โดยแยกตามประเภทภาษาภาพพจน์มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทอติพจน์ที่พบ
 ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น
 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	24	58.53	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	6	14.63	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	5	12.19	3
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	4	9.75	4
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	2	4.87	5
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	6
รวม	41	99.97	-

จากตัวอย่างตารางที่ 3 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ที่ใช้มากที่สุด
 คือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 58.53 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการ
 แปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 14.63 และกลวิธีการแปลแบบใช้สำนวน
 เทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 12.19 ตามลำดับ นอกจากนี้กลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการ
 แปลแบบละการเล่นสำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.87 และปรากฏว่าไม่พบกลวิธีการแปลแบบการยืม
 สำนวนในการแปลภาษาภาพพจน์แบบอติพจน์

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภท
 บุคลาธิษฐานที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูน
 วอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	23	69.69	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	7	21.21	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	2	6.06	3
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	1	3.03	4
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	33	99.99	-

จากตัวอย่างตารางที่ 4 พบว่า กลวิธีการแปลแบบถอดความเป็นกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานที่ใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.69 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 21.21 นอกจากนี้พบว่ากลวิธีการแปลแบบแบบละสำนวน เป็นกลวิธีที่พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.03 รวมถึงไม่พบกลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวนและการแปลแบบละการเล่นสำนวนในการแปลภาษาภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน

ตารางที่ 5 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทอุปมาที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมา	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	12	63.15	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	6	31.57	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	1	5.26	3
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	19	99.98	-

จากตัวอย่างตารางที่ 5 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาที่ใช้มากที่สุด ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 63.15 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 31.57 และกลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 5.26 นอกจากนี้ยังพบว่า ในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมานั้น ไม่พบกลวิธีการแปลแบบการละสำนวน การแปลแบบละการเล่นสำนวนและการแปลแบบยืมสำนวน

ตารางที่ 6 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทนามนัยที่พบ
 ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น
 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนามนัย	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	6	37.5	1
2. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	4	25	2
3. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	3	18.75	3
4. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	2	12.5	4
5. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	1	6.25	5
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	6
รวม	16	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 6 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนามนัยที่ใช้มากที่สุด
 ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวน
 เทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 37.5 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิด
 เป็นร้อยละ 25 และกลวิธีการแปลแบบละสำนวน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ นอกจากนี้ยัง
 พบว่า กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัวเป็นกลวิธีที่มีการใช้น้อยที่สุด คิดเป็น
 ร้อยละ 6.25 รวมถึงยังมีกลวิธีการแปลอื่นๆที่ไม่ปรากฏพบในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนาม
 นัย นั่นคือ การแปลแบบการยืมสำนวน

ตารางที่ 7 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทใช้คำสัมผัส
ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทใช้คำสัมผัส	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	7	43.75	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	6	37.5	2
3. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	2	12.5	3
4. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	1	6.25	4
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	16	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 7 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทใช้คำสัมผัสที่ใช้มากที่สุด
ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิด
เป็นร้อยละ 43.75 กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ
กลวิธีการแปลแบบละสำนวน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่ากลวิธีการแปลที่ใช้
น้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 6.25 และพบว่า ในการ
แปลภาษาภาพพจน์ประเภทใช้คำสัมผัสนั้น ไม่พบกลวิธีการแปลแบบการละสำนวน การแปลแบบ
ละการเล่นสำนวนและการแปลแบบยืมสำนวน

ตารางที่ 8 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทอุปมาที่พบ
 ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น
 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมา	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	8	57.14	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	6	42.85	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	14	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 8 พบว่า มีกลวิธีการแปลที่ใช้ในภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาเพียงสองกลวิธีได้แก่ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 57.14 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมา กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 42.85 ตามลำดับ และปรากฏว่า กลวิธีที่ไม่พบในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทใช้คำสัมผัสได้แก่ การแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง การแปลแบบละสำนวน การแปลแบบละการเล่นสำนวนและ การแปลแบบยืมสำนวน

ตารางที่ 9 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปสรรคที่พบในเนื้อ 3
 ร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น
 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปสรรค	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	5	41.66	1
2. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	4	33.33	2
3. กลวิธีการแปลแบบละการเล่าสำนวน	2	16.67	3
4. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	1	8.33	4
5. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	12	99.99	-

จากตัวอย่างตารางที่ 9 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอุปสรรคที่ใช้มากที่สุด
 ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิด
 เป็นร้อยละ 41.66 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง คิด
 เป็นร้อยละ 33.33 นอกจากนี้ยังพบว่า กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัวเป็น
 กลวิธีที่มีการใช้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.33 และพบว่า กลวิธีการแปลแบบละสำนวนและการยืม
 สำนวนไม่มีปรากฏในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนี้

ตารางที่ 10 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทปฏิทรรศน์
ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิทรรศน์	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับ ที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	12	100	1
2. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
3. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
4. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	12	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 10 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนามนัยที่ใช้มีเพียง
กลวิธีการแปลแบบถอดความเท่านั้น โดยคิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 11 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทสัญลักษณ์
ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทสัญลักษณ์	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	3	30	1
2. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	2	20	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	2	20	2
4. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	2	20	2
5. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	1	10	3
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	10	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 11 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทสัญลักษณ์ที่ใช้มากที่สุด
ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปและ
ความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 30 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาได้แก่ กลวิธีการแปลแบบถอด
ความ กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง และกลวิธีแบบละการเล่นสำนวน โดยทั้งหมดคิด
เป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 12 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทการซ้ำคำที่
พบในเนื้อเรื่องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการซ้ำคำ	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	6	60	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	3	30	2
3. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	1	10	3
4. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
รวม	10	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 12 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการซ้ำคำที่ใช้มาก
ที่สุดในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิด
เป็นร้อยละ 60 กลวิธีที่ใช้รองลงมาคือกลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็น
ร้อยละ 30 นอกจากนี้ยังพบว่า ยังมีกลวิธีการแปลอื่นๆที่ไม่ปรากฏพบในการแปลภาษาภาพพจน์
ประเภทนี้คือ กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน การแปลแบบละสำนวน และการแปลแบบการ
ยืมสำนวน

ตารางที่ 13 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทการอ้างอิง
ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการอ้างอิง	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	4	44.44	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	2	22.22	2
3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	2	22.22	2
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	1	11.11	3
5. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
รวม	9	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 13 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการอ้างอิงที่ใช้มากที่สุด
ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิด
เป็นร้อยละ 44.44 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมาย
ตรงตัว และกลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน โดยคิดเป็นร้อยละ 22.22 นอกจากนี้ยังพบว่า กลวิธี
การแปลแบบละสำนวนเป็นกลวิธีที่มีการใช้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.11 และไม่ปรากฏกลวิธี
การแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียงและการแปลแบบละการเล่นสำนวนในการแปลภาษาภาพพจน์
ประเภทนี้

ตารางที่ 14 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทแฝงนัย
ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์
ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการแฝงนัย	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	3	60.00	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	2	40.00	2
3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
รวม	5	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 14 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการแฝงนัยที่ใช้มากที่สุด
ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิด
เป็นร้อยละ 60 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรง
ตัว คิดเป็นร้อยละ 40 นอกจากนี้พบว่า ไม่ปรากฏพบกลวิธีการแปลอื่นๆในการแปลภาษาภาพพจน์
ประเภทนี้

ตารางที่ 15 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทการเลียน
เสียงธรรมชาติ ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูน
วอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภท การเลียนเสียงธรรมชาติ	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	3	60.00	1
2. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	2	40.00	2
3. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	0	0	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภท การเลียนเสียงธรรมชาติ	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
4. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
รวม	5	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 15 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทการเลียนเสียงธรรมชาติที่ใช้มากที่สุดในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 60 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบละสำนวน คิดเป็นร้อยละ 40 นอกจากนี้พบว่า ไม่ปรากฏพบกลวิธีการแปลอื่นๆในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนี้

ตารางที่ 16 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทสมญานามที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทสมญานาม	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	3	75	1
2. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	1	25	2
3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
รวม	4	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 16 พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทสมญานามที่ใช้มากที่สุด ในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้ง 32 บทเพลงคือ กลวิธีการแปลแบบการใช้รูปแบบ และความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 75 กลวิธีการแปลที่ใช้รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความคิดเป็นร้อยละ 25 นอกจากนี้พบว่า ไม่ปรากฏพบกลวิธีการแปลอื่น ๆ ในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทนี้

ตารางที่ 17 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทสมมุติภาวะ ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทสมมุติภาวะ	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบถอดความ	2	66.67	1
2. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	1	33.33	2
3. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
4. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
รวม	3	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 17 พบว่า มีกลวิธีการแปลที่ใช้ในภาษาภาพพจน์ประเภทสมมุติภาวะเพียงสองกลวิธีได้แก่ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และกลวิธีการแปลแบบยืมสำนวน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ภาษาอังกฤษประเภทภาพพจน์
ลดค่าที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์
ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง

กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทภาพพจน์ลดค่า	ความถี่ (ของกลวิธี)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ลำดับที่
1. กลวิธีการแปลแบบลดความ	1	100	1
2. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว	0	0	-
3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน	0	0	-
4. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน	0	0	-
5. กลวิธีการแปลแบบการใช้สำนวนเทียบเคียง	0	0	-
6. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน	0	0	-
รวม	1	100	-

จากตัวอย่างตารางที่ 18 พบว่า กลวิธีการแปลที่ใช้ในภาษาภาพพจน์ประเภทนี้เพียงกลวิธี
เดียวคือ กลวิธีการแปลแบบลดความ คิดเป็นจำนวนเต็มร้อย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการแปลภาษาภาพพจน์โดยจำแนกตามประเภทภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ในบทนี้ เป็นการนำเสนอการสรุปและอภิปรายผลรวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดยธานี พูนสุวรรณ เพื่อตอบคำถามของการวิจัยว่า พฤติกรรมการแปลสำนวนใดที่พบมากที่สุดและพฤติกรรมการแปลภาษาภาพพจน์ใดที่พบมากที่สุดเมื่อแยกตามประเภทภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ทั้งสิ้น 32 บทเพลง ซึ่งแปลโดย ธานี พูนสุวรรณ โดยวิเคราะห์พฤติกรรมการแปลตามหลักการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ของ เบเคอร์ (Baker, 2011) ผู้วิจัยสรุปงานวิจัยได้ประเด็นดังนี้

1. พฤติกรรมการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธานี พูนสุวรรณ ที่พบมากที่สุดคือ พฤติกรรมการแปลแบบถอดความคิดเป็นร้อยละ 27.5 พฤติกรรมการแปลรองลงมาคือ พฤติกรรมการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 25.5 พฤติกรรมการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 23.5 และพฤติกรรมการแปลแบบละสำนวน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ตามลำดับ พฤติกรรมการแปลสำนวนภาษาอังกฤษที่พบน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมการแปลแบบละการเล่นสำนวน โดยคิดเป็นร้อยละ 9.8 นอกจากนี้ พบว่า ไม่มีการใช้พฤติกรรมการแปลแบบยืมสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษทั้ง 32 บทเพลงเลย

2. พฤติกรรมการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธานี พูนสุวรรณ ที่พบมากที่สุดคือ พฤติกรรมการแปลภาษาภาพพจน์แบบถอดความคิดเป็นร้อยละ 55.7 รองลงมาคือ พฤติกรรมการแปลภาษาภาพพจน์แบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 21.9 และพฤติกรรมการแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิด

เป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ ส่วนกลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.4

3. เมื่อแยกตามประเภทภาษาภาพพจน์ โดยพิจารณาจากประเภทภาษาภาพพจน์ที่ใช้มากที่สุดในเรื่องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ สามอันดับแรก สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 กลวิธีการแปลที่ใช้ในภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์มากที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 58.53 กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 14.63 และกลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 12.19 ตามลำดับ นอกจากนี้ กลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน คิดเป็นร้อยละ 4.87 และปรากฏว่าไม่พบกลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวนในการแปลภาษาภาพพจน์แบบอติพจน์

3.2 กลวิธีการแบบถอดความเป็นกลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดในภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน คิดเป็นร้อยละ 69.69 รองลงมาคือกลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 21.21 นอกจากนี้พบว่ากลวิธีการแปลแบบละสำนวน เป็นกลวิธีที่พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.03 และไม่พบกลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวนและการแปลแบบละการเล่นสำนวนในการแปลภาษาภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน

3.3 กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิพจน์ที่ใช้มากที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความ คิดเป็นร้อยละ 63.15 รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คิดเป็นร้อยละ 31.57 และกลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 5.26 นอกจากนี้ พบว่า ไม่มีการใช้กลวิธีการแปลอื่นๆ ในการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิพจน์ที่พบในเรื่องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อสรุปของผลการวิเคราะห์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแปลแบบถอดความเป็นกลวิธีที่ใช้มากที่สุดในการแปลสำนวนในเรื่องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดยธานี พูนสุวรรณ ทั้ง 32 บทเพลงนั้น วิเคราะห์ได้ว่า การที่กลวิธีการแปลแบบถอดความได้ถูกนำมาใช้ในการแปลสำนวนมากที่สุด เนื่องจาก สำนวนที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องของบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์นั้น มีข้อจำกัดตรงที่ผู้แปลต้องแปลสำนวนนั้นออกมาให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของสำนวน อีกทั้งผู้แปลต้องเลือกใช้คำหรือภาษาที่แปลออกมาให้มีความสวยงามและ

ตรงกับจังหวะของคนตรี ดังนั้น กลวิธีการแปลแบบถอดความจะช่วยให้ผู้แปลมีทางเลือกมากขึ้นในการเลือกใช้คำ ปรับเนื้อหา หรือถอดความสำนวนภาษาต้นฉบับออกมาได้อย่างเหมาะสม โดยยังคงรักษาความหมายให้คงไว้เหมือนกับต้นฉบับ เหตุผลอีกประการที่ทำให้ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบนี้คือ ผู้แปลไม่สามารถหาสำนวนในภาษาฉบับแปลที่มีความหมายเหมือนกับภาษาต้นฉบับได้ โดยผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง กลวิธีการแปลของ เบเคอร์ ที่อธิบายว่า กลวิธีการแปลแบบถอดความ เป็นกลวิธีที่สามารถเกิดขึ้นได้มากและบ่อยที่สุด เมื่อไม่สามารถหาสำนวนในภาษาฉบับแปลได้ หรือสำนวนในภาษาฉบับแปลที่มีอยู่นั้น อาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เนื่องจากความแตกต่างกันมากเกินไประหว่าง รูปแบบลักษณะของสำนวนทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล (Baker, 2011, p.80) นอกจากนี้ ผลงานวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซาปุโตร (Saputro, 2012) ได้ศึกษากลวิธีการแปลสำนวนในเรื่องแฮรี่พ็อตเตอร์ตอน เครื่องรางยมทูต และพบว่า กลวิธีการแปลแบบถอดความถูกนำมาใช้มากที่สุดเช่นกัน สำหรับตัวอย่างของกลวิธีการแปลสำนวนแบบถอดความ มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง: การแปลสำนวนจากบทเพลง เห็นแสงประกาย (I see the Light) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: All those days Chasing down a **daydream**.

ภาษาฉบับแปล: ทุกคืนวัน ตามฝัน ไม่เคยเลิกรา

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว เป็นเนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลงที่ขับร้องโดยตัวละครที่เป็นนางเอกของเรื่องคือ ราพันเซล ซึ่งเธอได้ขับร้องเพลงนี้ด้วยความดีใจ เพราะ เธอได้มาเห็นโคมไฟลอยตามที่เธอใฝ่ฝันตั้งแต่เด็ก โดยในเนื้อร้องท่อนนี้ได้ปรากฏสำนวน "day dream" ซึ่งตามพจนานุกรม Mac Graw Hill's Dictionary of American Idioms ได้ให้ความหมายว่า "to have daytime fantasies about someone or something." (Spears, 2005, p.143) หรือ "ปล่อยอารมณ์ฝันเพื่อเจอ ฝันเป็นไปไม่ได้" (ธง วิทย์วัฒน์, 2538, หน้า 187) ซึ่งผู้แปลไม่ได้แปลตามสำนวนภาษาต้นฉบับทั้งหมด แต่ได้ใช้กลวิธีการแบบแปลถอดความโดยใช้คำเกี่ยวข้องกับภาษาต้นฉบับแทน คือเลือกแปลเฉพาะคำว่า "dream" เท่านั้น เนื่องจาก เมื่อพิจารณาข้อความก่อนหน้านี้ วลี "All those day" ผู้แปลได้แปลว่า "ทุกคืนวัน" ซึ่งหากผู้แปลได้แปลสำนวน "daydream" ตรงตัวว่า "ฝันกลางวัน" ข้อความอาจไม่สอดคล้องกันและความหมายก็บิดเบือนไปได้ อีกทั้งในการแปลเนื้อเพลงที่สามารถนำมาขับร้องได้นั้น นอกจากให้ให้ความหมายกระชับแล้ว ผู้แปลต้องคำนึงถึงจังหวะทำนองเพลงที่ต้องปรับคำให้เหมือนทำนอง คนตรีต้นฉบับ เพื่อรักษาเสียงดนตรีไว้

ตัวอย่าง: การแปลสำนวนจากบทเพลง อยากรู้จริงรู้ (That's how you know) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)

ภาษาต้นฉบับ: Well does he leave a little note to tell you, you are **on his mind**?

ภาษาฉบับแปล: อาจแค่แผ่น โน้ตเล็ก ๆ ที่เขียนบอกไว้ว่าคุณยังคอยห่วงหา

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว เป็นเนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลง "That's how you know" หรือภาษาไทยใช้ว่า "อย่างไรจึงรู้" ขับร้องโดยตัวละครที่ชื่อ จีเซล และคณะดนตรี เนื่องจาก จีเซล ต้องการแนะนำวิธีการใส่ใจ คุณแต่ผู้หญิง โรเบิร์ต พระเอกของเรื่อง โดยสำนวน "On one's mind" หมายถึง "in one's thought, preoccupying one" (Ammer, 1997, p. 463) นั่นคือ "อยู่ในความคิดของ (บางคน), อยู่ในใจของ (บางคน)" ซึ่งหากแปลตามสำนวนตรงตัวจากต้นฉบับอาจแปลได้ว่า "บนใจของเขา" หากแปลเช่นนี้แล้ว ผู้อ่านหรือผู้ชมภาษาฉบับแปลอาจไม่เข้าใจความหมายของสำนวนนี้เลย ดังนั้น ผู้แปลจึงใช้กลวิธีแบบถอดความในสำนวนนี้ว่า "คอยห่วงหา" คือ ใส่ใจ ห่วงใย อยากดูแล ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้เข้าใจชัดเจนขึ้น แม้ความหมายไม่ได้ตรงกันกับความหมายของสำนวนต้นฉบับ แต่ความหมายสื่อไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้แปลได้มีการปรับภาษาให้คล้องจองเพื่อสวยงามของภาษาที่สื่อออกไป

2. กลวิธีการแปลสำนวนที่พบรองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง ทั้งนี้ วิเคราะห์ได้ว่า การที่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียงนั้น เนื่องจากผู้แปลสามารถหาสำนวนในภาษาฉบับแปลที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวนในภาษาต้นฉบับ ผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีนี้เพราะผู้ชมภาพยนตร์สามารถเข้าใจสำนวนนั้นๆ ที่แปลมาเป็นสำนวนในภาษาฉบับแปลช่วยให้ผู้ชมเข้าถึงอารมณ์ของบทเพลงได้มากขึ้น โดยผลวิเคราะห์สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2553) ได้ศึกษาและวิเคราะห์สำนวนและสุภาษิตที่มีการแปลจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดย ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า กลวิธีการแปลและการใช้สำนวนเดิมในภาษาที่มีอยู่แล้วมาเทียบเคียงเป็นคำแปล เป็นกลวิธีการแปลหนึ่งที่ได้มีการนำมาใช้ในการแปลสำนวนและสุภาษิต ตามตัวอย่างของกลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียงต่อไปนี้

ตัวอย่าง: กลวิธีการแปลสำนวน จากบทเพลง ตลอดไปจนชั่วกาล (Ever Ever After) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)

ภาษาต้นฉบับ: Start a new fashion. **Wear your heart on your sleeve.** Sometimes you reach what's realest by making believe

ภาษาฉบับแปล: ไหนลองคิดเริ่มใหม่ **เปิดดวงใจให้โลกดู** (กันชั่วนิรันดร์) เรื่องที่เห็นจริง อาจเกิดจากฝันที่คิดกัน

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว เนื้อร้องท่อนนี้ถูกขับร้องขึ้นมาตอนท้ายของเรื่อง ซึ่งเป็นตอนที่ตัวละครทุกๆ ตัวในเรื่อง มีชีวิตคู่ที่สมหวัง ซึ่งสำนวน "wear your heart on your sleeve"

พจนานุกรม Collins Cobuild Dictionary of Idioms ได้ให้ความหมายว่า "If you wear your heart on your sleeve, you allow your feelings to be obvious to everyone around you." (Potter et al., 1997, p.200) หมายถึง เปิดเผยความรู้สึก, แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย จากความหมายของสำนวนดังกล่าว ผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง ว่า "เปิดดวงใจให้โลกดู" หมายถึง "เปิดเผยความรู้สึก ให้คนอื่นได้รับรู้" ซึ่งเมื่อแปลออกมาเป็นสำนวนเทียบเคียงแล้ว ผู้ชมคนไทยสามารถเข้าใจความหมายของสำนวนนี้

ตัวอย่าง: กลวิธีการแปลสำนวน จากบทเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร รีไพรส์ (Mother Knows Best Reprise1) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: Rapunzel knows best! So if he's such a dreamboat. Go and **put him**

to the test

ภาษาฉบับแปล: ราพันเซลรู้ดี น่ารักนักนี้หน้าหวาน ของอย่างนี้มัน**ต้องวัดใจ!!**

จากประโยคตัวอย่าง เนื้อร้องบทเพลงนี้ขับร้องโดย นางกอเซล แม่เลี้ยงของราพันเซล ใช้บทเพลงนี้เพื่อหลอกให้ราพันเซลเชื่อว่า ฟลิน พระเอกของเรื่อง หลอกลวงเธอ ไม่จริงใจกับเธอ หากราพันเซลไม่เชื่อนางก็สามารถทดสอบฟลินได้ สำนวน "สำนวน put someone to the test" หมายถึง to check out something or someone." (Ammer, 1997, p. 527) จากสำนวนต้นฉบับที่ให้ดังกล่าว ผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการใช้สำนวนเทียบเคียง โดยแปลออกมาว่า "ต้องวัดใจ" ซึ่งเป็นสำนวนที่มีอยู่ในภาษาไทยที่มีความหมายว่า "การทดสอบ" ซึ่งให้ความหมายเดียวกันกับสำนวนต้นฉบับ

3. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว เป็นกลวิธีที่พบอันดับต่อมา โดยกลวิธีการแปลแบบนี้ถูกนำมาใช้เมื่อผู้แปลพบว่าสำนวนนั้นมีทั้งรูปแบบและความหมายที่เหมือนกันทั้งในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล จึงไม่เป็นอุปสรรคด้านวัฒนธรรมของผู้ชมภาพยนตร์เวอร์ชันภาษาไทยที่จะเข้าใจสำนวนที่ต้องการสื่อออกไป โดยผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2546 (อ้างถึงใน จิราพร ท้วทอง, 2550, หน้า 89) ได้ให้ความคิดเห็นว่าหากสำนวนนั้นสามารถแปลตรงตัวได้และคาดว่าผู้อ่านน่าจะเข้าใจไม่ยาก ผู้แปลก็จะพยายามรักษาสำนวนต้นฉบับเอาไว้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะดา โล (2551, หน้า 11) ซึ่งพบว่า มีการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวในการแปลสำนวนและกริยาวิเศษณ์ เช่นกัน

ตัวอย่าง : กลวิธีการแปลสำนวน ในบทเพลงเรามาแล้ว (On My Way) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องหมีจอร์จหมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค 1 (Brother Bear 1)

ภาษาต้นฉบับ: Who could ask for more. With the moon **keeping watch over me.**

ภาษาฉบับแปล: ไม่มีเหงาหัวใจ ดวงจันทร์สวยสดใสคอย**เฝ้าดู**

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว เป็นเนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลงที่ขับร้องโดยตัวละครที่เป็นหมีชื่อ โกด้า ขณะที่หมีโกด้า และ เคโน (จากคนกลายมาเป็นหมี) กำลังเดินทางไปตามป่า โกด้ารู้สึกมีความสุขและตื่นเต้นกับการเดินทางครั้งนี้ เพราะคิดว่าเป็นการเดินทางที่ทำให้เขาได้เห็นสิ่งใหม่ พบเพื่อนใหม่ๆ โดยสำนวน "keep watch over someone or something" หมายถึง "observe with continuous attention especially to act as a sentinel or for protection" (Ammer, 1997, p.355) นั่นคือ "เฝ้ารักษา เฝ้ายาม เฝ้าดู" (เชิง วิทย์วัฒน์, 2538, หน้า 471) จากความหมายดังกล่าว ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว

4. นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดในการแปลสำนวนได้แก่ กลวิธีการแปลแบบละการ เล่นสำนวน ซึ่งการค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเบเกอร์ (Baker, 2011) ที่ได้อธิบายว่า ผู้แปลจะใช้กลวิธีการแปลแบบละการ เล่นสำนวนเมื่อผู้แปลไม่สามารถหาสำนวนหรือเทียบเคียงสำนวนจากต้นฉบับได้ และหากแปลตรงตัว ผู้อ่านภาษาฉบับแปลอาจไม่เข้าใจสำนวนนั้นๆ อาจเพราะวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเกินไประหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล ผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบนี้ คือผู้แปลเลือกแปลความหมายของสำนวนนั้นในภาษาฉบับแปลแทน เพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้เข้าใจความหมายแท้จริงของสำนวนนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง: การแปลสำนวน จากบทเพลง ทำงาน (Working Song) จากภาพยนตร์การ์ตูน เรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)

ภาษาต้นฉบับ: Merry little voices clear and strong. Come and **roll your sleeves up**
So to speak and pitch in

ภาษาฉบับแปล: แปลงด้วยความมั่นใจให้มันก้องดัง มา**พร้อมพริ้ง**เพื่อรวมพลังที่ไม่มี
หกหาย

จากเนื้อร้องท่อนหนึ่งดังกล่าว ขับร้องโดยตัวละครชื่อ จีเซล ที่ชวนสัตว์ชนิดต่าง ๆ ที่เป็นเพื่อนของเธอ มาทำงานด้วยกัน สำนวน "roll up your sleeves" ให้ความหมายว่า If you roll up your sleeves, you get ready to work hard, often as part of a group of people. (Potter et al., 1997, p. 355) หมายถึง เตรียมพร้อมทำงานหนักโดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละการ เล่นสำนวนและอธิบายความหมายของสำนวนนั้นแทน

ตัวอย่าง: การแปลสำนวน จากบทเพลง สหายใน โลกวิญญาน (Friends from the Other sides) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง The Princess and the Frog (มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ)

ภาษาต้นฉบับ: Sit down at my table. **Put your minds at ease.**

ภาษาฉบับแปล: มาซิเชิญนั่งลงไป **ทำตัวให้สบาย**

บทเพลงนี้ขับร้องโดยตัวละครชื่อ ดร.แฟลลิเออร์ ผู้ฝึกมนต์ดำ ซึ่งกำลังทำนายดวงชะตา ด้วยไฟให้กับเจ้าชายนาวินพระเอกของเรื่อง แต่แท้จริงแล้ว ดร. แฟลลิเออร์พยายามหลอกล่อเจ้าชาย เพราะเขาต้องการขโมยบรรดาศักดิ์เจ้าชายของนาวินพระเอกของเรื่องส่งผลให้เจ้าชายรูปงามผู้นี้ กลายร่างเป็นกบ ในบทเพลงปรากฏสำนวน "put one's mind at ease" หมายถึง to cause someone to relax or feel welcome. (Spears, 2005, p. 530) หรือ "to stop someone from worrying about something" (Cambridge online dictionary) หรือ "ทำให้บางคนรู้สึกผ่อนคลาย" โดยผู้แปลได้ใช้ กลวิธีการแปลแบบละครเล่นสำนวนแต่อธิบายความหมายของสำนวนนั้นแทนและปรับภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับทำนอง จังหวะบทเพลง

5. กลวิธีการแปลสำนวนที่พบว่าไม่มีการนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ กลวิธีการแปลแบบยืมสำนวน เนื่องจาก ผู้ชมบางกลุ่มไม่สามารถอ่านหรือฟังและเข้าใจภาษาต้นฉบับได้ โดยเฉพาะความเข้าใจเรื่องสำนวน ซึ่งนอกจาก สำนวนเป็นลักษณะภาษาที่มีความหมายแฝงและไม่ใช่ความหมายตรงตัวอยู่แล้วนั้น เรื่องของสังคมและวัฒนธรรมของอีกภาษาหนึ่งที่สอดแทรกอยู่ในสำนวนก็เป็นอุปสรรคต่อการใช้กลวิธีการแปลแบบนี้ ดังนั้น หากผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบนี้เพื่อช่วยสื่อความหมายให้กับผู้ชมที่ไม่เข้าใจภาษาต้นฉบับ นับว่าเป็นเรื่องยาก นอกจากผู้แปลแน่ใจว่า ผู้รับสารภาษาลบับแปลมีความรู้เรื่องของสำนวนของภาษานั้น

6. กลวิธีการแปลภาษาภาพจน์โดยแยกตามประเภทภาษาภาพจน์นั้น พบว่า กลวิธีการแปลภาษาภาพจน์ที่พบมากที่สุดคือ กลวิธีการแปลแบบถอดความเช่นกัน ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ใน การแปลภาษาภาพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์นั้น เนื่องจาก ภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์นั้น เป็นภาพยนตร์การ์ตูนที่สร้างจากจินตนาการหรือผสมผสาน เรื่องจริงเข้าไป ตัวอย่างเช่น การสร้างตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ให้พูดได้ มีชีวิตชีวา พร้อมสอดแทรก ทั้งให้ข้อคิด คติสอน ใจกับผู้ชม ดังนั้น ส่วนหนึ่งของเนื้อเพลงจะมีการใช้ภาษาภาพจน์มาก โดยมีวัตถุประสงค์การใช้ภาษาภาพจน์ที่แตกต่างกันไปตามประเภทของภาษาภาพจน์ ทั้งนี้ เพื่อใช้ในการบรรยายให้เนื้อเรื่องมีชีวิต ชีวา เกิดจินตนาการ และสร้างภาษาให้มีความสวยงามเพื่อให้ผู้ชม เข้าถึงความรู้สึกของเนื้อเพลง เพื่อให้ภาษาที่ถ่ายทอดไปมีความหมายพิเศษ มีการขยายความชัดเจนของเนื้อความมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อความไพเราะของบทเพลง ดังนั้น ผู้แปลพยายามรักษาเงื่อนไขดังกล่าว ให้คงอยู่ในภาษาลบับแปลมากที่สุด ซึ่งกลวิธีการแปลแบบถอดความ เป็นวิธีการที่ผู้แปลสามารถถ่ายทอดความงดงามของภาษาและสามารถสื่อความหมายภาษาภาพจน์ของต้นฉบับโดยยังคงรักษา อรรถรส ความรู้สึก ความไพเราะของภาษาไว้ได้ ตัวอย่างต่อไปนี้คือ ตัวอย่างกลวิธีการแปลภาษาภาพจน์แบบถอดความซึ่งได้แบ่งตามประเภทภาษาภาพจน์ที่พบมากที่สุดสามอันดับแรก

ได้แก่ ประเภทอติพจน์ บุคลาธิษฐาน และปฏิพจน์ ตามรายละเอียดการวิเคราะห์และตัวอย่างต่อไปนี้

6.1 กลวิธีการแปลแบบถอดความถูกนำมาใช้แปลในภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์มากที่สุด เนื่องจาก ภาษาภาพพจน์ประเภท อติพจน์ (Hyperbole) เป็นการกล่าวที่ผิดจากความจริงออกมา ดังนั้น ผู้แปลพยายามแปล เพื่อสื่อความหมายที่กล่าวเกินจริงให้ผู้อ่านเข้าใจ การที่เนื้อเรื่องในบทเพลงภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์มีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์มากนั้น เนื่องจาก ภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์สร้างจากจินตนาการ โดยมีฉากบรรยายกาสหลากหลายระหว่างดำเนินเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศโรแมนติก สนุกสนาน เหตุการณ์เหนือธรรมชาติหรือความเป็นจริง เป็นต้น ดังนั้นการแต่งบทเพลงเพื่อใช้ขับร้องระหว่างดำเนินเรื่องต้องมีความสอดคล้องการดำเนินเรื่อง โดยผู้แต่งจะพยายามเพิ่มอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครผ่านบทเพลง การใช้ภาพพจน์แบบอติพจน์ช่วยเน้นความสำคัญหรือเพิ่มน้ำหนักกับสิ่งที่พูด ทำให้ผู้ชมเห็นความรู้สึกไปกับตัวละครมากขึ้น การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้ช่วยเน้นให้เห็นความสำคัญของถ้อยคำที่พูดคล้อยไปตามบทนำ และสถานการณ์ของเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง: กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ จากบทเพลง The Frozen Heart จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen)

ภาษาดั้งฉบับ: **Cut through the heart**, cold and clear. Strike for love and strike for fear.

ภาษาฉบับแปล: **เจาะลงตรงหัวใจ** ใสและเย็น ความรักความหวั่นไหวไม่เว้น

จากประโยคตัวอย่าง สำหรับเนื้อเรื่องในตอนนี้ ทั้งภาษาดั้งฉบับและภาษาฉบับแปลมีการใช้ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ (Hyperbole) ที่เหมือนกัน ซึ่ง Longdo Dictionary Online ให้ความหมาย "cut through" หมายถึง "ตัดด้วยของมีคม" ซึ่งผู้แปลได้วิธีการถอดความโดยใช้คำว่า "เจาะ" แทนคำว่า "ตัด" ที่มีความหมายตรงตัวมากกว่า และผู้แต่งบทเพลงได้ใช้ภาพพจน์อติพจน์ซึ่งเป็นการกล่าวเกินจริงเพราะในความเป็นจริงไม่สามารถตัดหรือเจาะหัวใจได้จริง เพียงแต่เป็นการเปรียบเทียบให้ผู้ชมเห็นภาพถึงความสวยงามและพลังอำนาจของหิมะน้ำแข็ง

ตัวอย่าง: การแปลภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ จากบทเพลง ในนิวออร์ลีอันส์ (Down in New Orleans) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)

ภาษาดั้งฉบับ : They got music. It's always playin'. **Start in the daytime, go all through the night**

ภาษาฉบับแปล : มีแต่เสียงเพลง ที่เล่นกันเรื่อยไป **เริ่มตั้งแต่เช้า ๆ จนค่ำ** เดินมันส์

จากตัวอย่างข้อความข้างต้น เนื้อร้องบทเพลง "ในนิวยอร์กส์" ผู้แต่งได้ใช้ภาษา ภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมย กล่าวเกินจริงเพื่อให้ความยิ่งใหญ่ รุ่งเรืองของเมืองนี้ วลีที่ว่า "start in the daytime , go through the night" ซึ่งเป็นการกล่าวเกินความจริง เพื่อย้ำให้เห็นถึงความครื้นเครงที่เกิดขึ้นในเมืองนิวยอร์กส์ ซึ่งในความเป็นจริง คนตรีไม่ได้ถูกเล่นตลอดวันและคืน ไม่มีหยุดพัก โดยในภาษาฉบับแปลได้ถ่ายทอดภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวกัน โดยผู้แปลมีการใช้กลวิธีการถอดความ ปรับเปลี่ยนคำและเพิ่มคำเล็กน้อย

6.2 การใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความในภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน ซึ่งเป็นประเภทภาษาภาพพจน์ที่พบรองลงมา การที่ภาษาภาพพจน์ประเภทนี้ได้ถูกนำมาใช้ เนื่องจากภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์บางเรื่องมีการนำเรื่องของธรรมชาติที่มีปฏิสัมพันธ์กับตัวละครที่เป็นมนุษย์ ผู้แต่งจึงใช้ภาพพจน์ประเภทนี้เพื่อสร้างอารมณ์ ความรู้สึกให้เกิดขึ้น ทำให้ผู้ชมสัมผัสได้ลึกซึ้ง เกิดภาพที่ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้ภาพพจน์กับสัตว์หรือพืช ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานช่วยให้ผู้ชมเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของสิ่งเหล่านี้ แม้จะสื่อสารด้วยภาษามนุษย์ไม่ได้ก็ตาม แต่ถ้าสมมุติให้สิ่งเหล่านี้มีชีวิตเฉกเช่นมนุษย์ ก็จะทำให้เกิดอารมณ์มาก ดังนั้น การที่ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความกับภาพพจน์ประเภทนี้ เนื่องจากผู้แปลต้องถ่ายทอดคำพูดหรือขยายคำ และความหมายให้ชัดเจนขึ้น ทำให้ผู้ชมไม่ขาดอารมณ์ ความมีชีวิตชีวาและความงดงามของภาษา จะเห็นได้ชัดจากตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง: กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน จากบทเพลง ฉันมีความฝัน (I've Got a Dream) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: I've got a dream. He's got a dream. And I know one day **romance will reign supreme.**

ภาษาฉบับแปล: ก็ฉันมีฝัน (ก็เขามีฝัน) ฝันอันยิ่งใหญ่ (ฝันอันยิ่งใหญ่) และในใจเชื่อมั่นว่ารักต้องมาเยี่ยมเยือน

จากประโยคตัวอย่างดังกล่าว เป็นเนื้อร้องท่อนหนึ่งของบทเพลงที่ขับร้องโดยราพันเซล และกลุ่มโจร ที่ต่างมีความฝันของตน และรอคอยความรัก โดยประโยค "romance will reign supreme" เป็นการใช้ภาษาภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน โดยให้ความรักมีการกระทำเหมือนมนุษย์ ผู้แปลได้ใช้ภาพพจน์เดียวกันในภาษาแปล และได้ใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความ โดยแปลคำว่า reign ซึ่งหมายถึง ครอบครอง มีอำนาจ (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2541, หน้า 714) มาเป็น มาเยี่ยมเยือนแทน เพราะหากแปลตรงตัวผู้อ่านอาจไม่เข้าใจความหมายภาษาภาพพจน์นี้ romance หมายถึง the relationship, actions etc of people who are in love เรื่องรักใคร่ (Cambridge dictionary online)

ตัวอย่าง: กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ ประเภทบุคลาธิษฐาน จากบทเพลง รักเปิดโลก
สดใส (Love Is Open Door) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)

ภาษาต้นฉบับ: I've been searching my whole life to find my own place. And maybe it's
the **party talking** or the chocolate fondue

ภาษาฉบับแปล: เผ้าค้นหาที่ไหนควรอยู่กับฉันอยู่ทุกครา ก็อาจจะเป็นเพราะ**ปาร์ตี้**มากไป
หรือว่าช็อกโกแลตฟองดูว์

จากประโยคตัวอย่าง บทเพลงนี้ขับร้องโดยตัวละครที่ชื่อ "ฮานส์" และ "แอนนา" ซึ่งได้
ขับร้องบทเพลงนี้ร่วมกัน ขณะที่ทั้งสองคนพูดคุยกันครั้งแรกเมื่อวันขึ้นครองราชย์ของ เอลซ่า โดย
เนื้อร้องท่อนนี้ ฮานส์ ผู้ขับร้องอาจรู้สึกเขินอายแอนนา ที่เขาได้บอกความในใจที่มีต่อเธอ โดย
ประโยค "it's the party talking" ผู้แต่งเนื้อหามเพลงในภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต้นฉบับได้ใช้
ภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานโดยเปรียบเทียบงานปาร์ตี้มีลักษณะท่าทางเหมือนมนุษย์ พูดได้
แต่ในบทเพลงฉบับภาษาไทยซึ่งเป็นฉบับแปล ผู้แปลได้ใช้วิธีการบรรยาย (Narrative) แทน และ
เลือกใช้วิธีการแปลแบบถอดความออกมา

6.3 กลวิธีการแปลแบบถอดความในภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิเสธ (Rhetorical
question) ซึ่งเป็นประเภทภาษาภาพพจน์ที่พบมากเป็นอันดับต่อมา เนื่องจาก บทเพลงในภาพยนตร์
การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ซึ่งขับร้องโดยตัวละครเพื่อใช้บรรยายเรื่องหรือความรู้สึกตัวละครที่เกิดขึ้น
ขณะนั้น การใช้ภาพพจน์ปฏิเสธในเนื้อเพลง เพื่อใช้ในการส่วนหนึ่งที่บรรยาย หรือพรรณนา
ความรู้สึก คำพูด ที่มีต่อตนเองหรือผู้อื่น ทั้งนี้ผู้พูดไม่ได้ใช้ภาพพจน์ปฏิเสธเพื่อต้องการคำตอบ
แต่เพื่อเป็นศิลปะของการถามออกไปเพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มิใช่คำตอบของคำถามนั้น
ตรง ๆ โดยจุดประสงค์ของผู้แต่งเพื่อดึงดูดความสนใจ เน้นคำพูดเพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกของ
ผู้อ่านให้คิดตามไปด้วย ดึงดูดความสนใจและเน้นคำพูดนั้นเพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่าน
ให้คล้อยตามไปกับตัวละคร

ตัวอย่าง: กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิเสธ จากบทเพลง ใกล้กัน
(So close) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภาพ (Enchanted)

ภาษาต้นฉบับ: Now you're beside me and look how far we've come. So far we are so
close. **How could I face the faceless days if I should lose you now?**

ภาษาฉบับแปล: ข้างกายฉันมีเธอ เดินมาได้ไกลแค่ไหน สองใจ..แนบไว้..ใกล้กัน
ไม่รู้ว่าข้างหน้าจะก้าวยังไง ถ้าเราต้องพรากกันไป

ข้อความดังกล่าว เป็นบทเพลงที่กล่าวความรู้สึกถึงความรักที่มีต่อกันและกันระหว่างจิล
เซลและ โรเบิร์ต ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะทั้งสองเดินรำในงานปาร์ตี้ ตัวละครที่ขับร้อง

ต้องการพรรณนาถึงความรักที่เขามีต่อหญิงสาว และขาดหญิงสาวไม่ได้ โดยประโยคคำถาม how could I face the faceless (ไร้ตัวตน) days if I should loose you now? หรือในบทแปลที่กล่าวว่า 'ไม่รู้ข้างหน้าจะก้าวยังงี้ถ้าเราต้องพรากจากกัน' ซึ่งผู้ขับร้องใช้ภาษาภาพพจน์นี้ถามกับตนเอง โดยผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความเพื่อให้ผู้ชมได้รู้สึกตามไปกับตัวละคร โดยมีความเข้าใจในความหมายที่ภาษาต้นฉบับต้องการถ่ายทอดออกไปและยังรักษาประเภทภาพพจน์เดียวกันกับภาษาต้นฉบับคือ ภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมย

7. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว เป็นกลวิธีที่พบในการแปลภาษาภาพพจน์รองลงมา กลวิธีการแปลแบบนี้ ผู้แปลใช้เมื่อพบว่า หากภาพพจน์นั้นมีทั้งรูปแบบและความหมายที่เหมือนกันทั้งในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล ผู้แปลควรนำมาใช้ในงานแปล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสกุนตลา ผาติธรรมรักษ์ (2547) ที่ได้ใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัวในการแปลภาษาภาพพจน์ในงานวิจัยชื่อ กลวิธีการแปลเพลงประกอบภาพยนตร์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเช่นเดียวกัน ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัวในภาษาภาพพจน์มีดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง: การแปลภาษาภาพพจน์ประเภทใช้คำสัมผัส ในบทเพลง ของต้องเอาไปซ่อมต่อ (Fixer Upper) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen)

ภาษาต้นฉบับ: But you'll never meet a fella who's as **sensitive and sweet**. So he's a bit of a fixer upper.

ภาษาฉบับแปล: แต่ก็ไม่ค่อยมีคนไหนที่ทั้งอ่อน-หวานและยังอ่อนไหว เขาก็เหมือนของที่ต้องเอาไปซ่อมต่อ

จากตัวอย่างข้างต้น เนื้อร้องท่อนนี้ขับร้องโดยชาวโทลด์ที่กล่าวถึงคริสตอฟ ชายหนุ่มที่เป็นเหมือนของที่ต้องเอาไปแก้ไขหรือปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้นในบทเพลงภาษาอังกฤษได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทการใช้คำสัมผัส คือคำว่า "sensitive and sweet" และผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวกัน "อ่อนหวานและยังอ่อนไหว" ซึ่งผู้แปลกลวิธีการแปลกับภาพพจน์ประเภทนี้แบบการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายไม่ซับซ้อน เมื่อแปลออกมาตรงตัวแล้วก็สามารถสื่อถึงเจตนาของผู้ส่งสารได้

ตัวอย่าง: การแปลภาษาภาพพจน์ประเภทใช้คำสัมผัส ในบทเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร รีไพรส์ (Mother Knows Best Reprise) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: **Likes you?** Please, Rapunzel, that's demented. This is why you never should have left

ภาษาฉบับแปล: **ชอบลูกเธอ?** ราพันเซล ไร้สาระน่า ลูกไม่ควรจะหนีมาเลยนี้น้ำ

จากเนื้อร้องตัวอย่างดังกล่าว นางกอลธเอลมแต่ไม่ได้ต้องการคำตอบจากราพันเซล เพียงแค่ถามย้ำเพื่อให้ราพันเซลใคร่ครวญว่า สิ่งที่ราพันเซลคิดว่าพลินน์ซึ่งเป็นโจรหนุ่มจะมาจริงใจนั้นเป็นไปได้หรือไม่ โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว เนื่องจากเมื่อแปลออกมาแล้ว ผู้ชมสามารถเข้าใจความหมายได้

8. นอกจากนี้พบว่า กลวิธีการแปลที่พบบ่อยที่สุดในการแปลภาษาภาพพจน์คือ กลวิธีการแปลแบบยืมภาษาภาพพจน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเร ออนสมบูรณ์ (Onsomboon, 2007, หน้า 90) ว่า กลวิธีการแปลยืมคำจะปรากฏเมื่อมีความแตกต่างระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาปลายทางมากและจำเป็นต้องแปลโดยผู้แปลอาจใช้ภาษาเดิมของต้นฉบับจากนั้นอาจมีการอธิบายเพิ่มขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปล เข้าใจชัดเจนขึ้น ซึ่งกลวิธีนี้เหมาะกับการใช้กับภาษาภาพพจน์ประเภทที่กล่าวถึงคำศัพท์เฉพาะ อาจจะเป็นชื่อ หรือการอ้างถึงสถานที่ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1: การแปลภาษาภาพพจน์ ประเภทสมมุติภาวะ จากเพลง ไอ้ น้อยอีแวลเจลิ้น (Evangeline) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนตร์รักเจ้าชายกบ(The Princess and the Frog)

ภาษาต้นฉบับ: Je t'adore, je t'aime, **Evangeline. You're my queen of the night. So still, so bright**

ภาษาฉบับแปล: เฉอ ตาโคร์ (ฉันปลื้มเธอ) เฉอ แตม (ฉันรักเธอ) **อีแวนเจลิ้น ไอ้ เธอนั่นคือขวัญใจ**

บทเพลงนี้ขับร้องโดยตัวละครที่ชื่อว่า เรย์ ซึ่งเป็นหิ่งห้อยที่หลงรักดวงจันทร์ จนกระทั่งตั้งชื่อดวงจันทร์ว่า อีแวลเจลิ้น และพรา้เพื่อบอกรักกับดวงจันทร์ตลอดเวลา โดยในภาษาต้นฉบับผู้เขียนเพลงได้ใช้ภาษาฝรั่งเศสคำว่า Je t'adore, je t'aime ซึ่งหมายถึง ฉันรักคุณ (พจนานุกรมออนไลน์พูดได้หลายภาษา, ม.ป.ป.) ในบทเพลง ดังนั้น ผู้แปลอาจต้องการให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลมีอารมณ์คล้ายตามไปกับความรู้สึก อารมณ์ของตัวละคร ณ ตอนนั้น และอยากให้ภาษาต้นฉบับที่ยืมมาจากภาษาอื่นอีกที คงอยู่จึงได้มีการยืมคำและมีการอธิบายความหมายของคำ ๆ นั้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายมากขึ้น

9. สำหรับผลการแยกประเภทภาพพจน์ที่พบในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์จำนวน 32 บทเพลงนั้น พบว่า มีการใช้ประเภทภาษาภาพพจน์ จำนวน 16 ประเภท ในบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ ซึ่งการค้นพบภาษาภาพพจน์ประเภทต่างๆในงานวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการบางท่าน ได้แก่ ศิริพิรรณ สุวรรณาลัย (2546) ที่มีพบว่ามีการใช้ภาษาภาพพจน์ในพระราชนิพนธ์

เรื่องเวนิสวานิช ทั้งสิ้น 10 ประเภท และสกุณฑลา ผาติธรรมรักษ์ (2547) พบประเภทภาษาภาพพจน์ในการศึกษากลวิธีการแปลบทเพลงเพื่อใช้ในการขับร้อง เป็นต้น ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า การใช้ภาษาภาพพจน์ในงานประเภทบันเทิงคดีนั้น ไม่สามารถใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทใดประเภทหนึ่งได้อย่างเดียว ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ย่อมมีวัตถุประสงค์การใช้ภาษาภาพพจน์ที่หลากหลายแตกต่างกันไปในบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน ดังนั้นผู้แต่งบทเพลงไม่สามารถใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวได้ ผู้แต่งอาจมีการใช้ภาษาภาพพจน์หลาย ๆ ประเภทร่วมกันเพื่อให้บทเพลงนั้น ๆ น่าสนใจ สวยงาม มีชีวิตชีวา และสอดคล้องข้อคิดต่าง ๆ เช่นเดียวกัน

ตัวอย่าง: ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ จากเพลง รักเปิดโลกสดใส (Love is Open Door)
จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen)

ภาษาต้นฉบับ: I've been **searching my whole life** to find my own place

ภาษาฉบับแปล: เผ่าค้นหาที่ไหนควรอยู่กับฉันอยู่ทุกครา

ตัวอย่าง: ภาษาภาพพจน์ จากบทเพลง โอ้ นื่องีแวลเจอลีน (Ma Belle Evangeline)
จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจจรัสมนต์รักเจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)

ภาษาต้นฉบับ: **Love always finds a way**, it's true. And I love you, Evangeline.

ภาษาฉบับแปล: ความรักสรรคสร้างหนทางคั้งฝัน ข้าจะรักมันอีแวนเจอลีน

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว ผู้แต่งบทเพลงภาษาต้นฉบับได้มีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานกล่าวคือ ใช้นามธรรมคือคำว่า "love" หรือ "ความรัก" มีลักษณะการกระทำกริยาอาการเหมือนมนุษย์ โดยใช้คำกริยาคือคำว่า "find" หมายถึง "ค้นหา หรือค้นพบ" และให้คำว่า "love" เป็นทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

ตัวอย่าง: ภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิบัติจนา จากเพลง อย่งไรจึงรู้ (That's How You Know) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจจรัสรักข้ามภพ (Enchanted)

ภาษาต้นฉบับ: **That's how you know.** He's your love

ภาษาฉบับแปล: อย่งไรจึงรู้ ว่ารักอยู่

ตัวอย่าง: ภาษาภาพพจน์ประเภทนามนัย จากเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร (Mother Knows Best)
จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: Shh! Trust me, **pet.** Mother knows best.

ภาษาฉบับแปล: ชู่ว่ว! เชื่อแม่สิ แม่รู้...กว่าใคร

จากเนื้อเพลงดังกล่าวคำว่า "pet" นางกอเซลหมายถึง ราพันเซล pet หมายถึงสัตว์เลี้ยง บุคคลหรือสิ่งอันเป็นที่รัก (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541, หน้า 637)

ตัวอย่าง: ภาษาภาพพจน์ประเภทสัญลักษณ์ จากเพลง ในนิวออร์ลีอันส์ (Down in New Orleans) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ (Princess and the Frog)

ภาษาต้นฉบับ: I've climbed **the mountain**, I've crossed **the river**

ภาษาฉบับแปล: เท่าไร ที่เคยผ่านมามากมายและสู้จนมา และยังคงล้าจะก้าวไป

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว คำว่า " the mountain และ the river" เป็นสัญลักษณ์ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอุปสรรค ปัญหา ที่เทียบนางเอกของเรื่องต้องก้าวผ่านไปให้ได้

ตัวอย่าง: ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมา จากเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร (Mother Knows Best) จากภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)

ภาษาต้นฉบับ: Look at you, **as fragile as a flower**

ภาษาฉบับแปล: ดูสิลูกบอบบางอย่างกับบุษผา

จากตัวอย่างประโยคดังกล่าว ทั้งภาษาต้นฉบับและฉบับแปลมีการใช้ภาพพจน์ประเภทเดียวกันคือ อุปมา โดยมีการเปรียบเทียบระหว่าง ราพันเซล และ ดอกไม้ ที่มีความบอบบาง อ่อนแอเหมือนกัน

จากการอภิปรายงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด เห็นได้ว่า การศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธาณี พูนสุวรรณครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึง ความสามารถของผู้แปลในการพยายามถ่ายทอดสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อเพลงของภาษาต้นฉบับ ไปสู่เนื้อเพลงในภาษาฉบับแปลให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ รวมถึงการรักษาความสวยงามของภาษาฉบับแปลมากที่สุด โดยผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ วิเศษสุข (Wisedsook, 2002) ได้ศึกษาเทคนิคการแปลเนื้อเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับพากย์ไทย และอโนเชาว์ เพชรรัตน์ (2555) ได้ศึกษา กลวิธีการแปลการศึกษากลวิธีการแปลบทเพลงเพื่อการขับร้องในภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน โดยบทเพลงทั้งหมดแปลโดย ธาณี พูนสุวรรณเช่นเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ธาณี พูนสุวรรณ ได้ประยุกต์กลวิธีการแปลที่หลากหลายในงานแปลบทเพลง ทั้งนี้ ต้องพิจารณาว่า เนื้อร้องที่แปลว่าเหมาะสมกับกลวิธีใด

การนำกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ตามแนวคิดของเบเคอร์ (Baker, 2011) ทั้งหกกลวิธี มาประยุกต์ใช้ในการแปลกลุ่มตัวอย่างนั้น สรุปได้ว่า กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ทั้งหมด มีการนำมาใช้ได้เกือบทุกกลวิธีมากน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ กลวิธีการแปลต่าง ๆ ของเบเคอร์ พยายามช่วยให้ ผู้แปลสามารถก้าวข้ามผ่านอุปสรรคให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม รูปแบบและลักษณะที่ต่างกันของภาษา โดยการที่ผู้แปลมีทางเลือกหลายทางว่าจะใช้กลวิธีการแปลใดที่เหมาะสมและถ่ายทอดมาเป็นภาษาฉบับแปลได้ใกล้เคียงกับ

ต้นฉบับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อเพลงนั้นยังคงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและท้าทายสำหรับผู้แปลเองที่จะศึกษากลวิธีการแปลให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในงานแปลของตนเองให้สมบูรณ์มากที่สุดตรงตามต้นฉบับ ช่วยให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลเข้าใจความหมายสำนวนและภาษาภาพพจน์ สามารถข้ามผ่านความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและสังคม และลักษณะของภาษานั้น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์นั้น มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในเรื่องของกลวิธีการแปลและการวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์ โดยจากการวิจัยครั้งนี้ ยังพบบางประเด็นที่น่าสนใจและผู้วิจัยท่านอื่นสามารถนำไปต่อยอดในงานวิจัยได้ จึงขอเสนอแนะให้งานวิจัยชิ้นต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ มีการศึกษาสำนวนและภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์เท่านั้น ดังนั้น งานวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยท่านอื่นสามารถศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์จากบทเพลงประกอบภาพยนตร์เพิ่มเติมจากบริษัทผลิตภาพยนตร์การ์ตูนอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์ ว่ากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ตามแนวคิดของ เบเคอร์ สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ และผลลัพธ์ที่ออกมามีความสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้หรือไม่ อย่างไร
2. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ เน้นการวิเคราะห์กลวิธีการแปลตามแนวคิดของเบเคอร์ (Baker, 2011) เท่านั้น ดังนั้น การศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ครั้งต่อไป ผู้สนใจงานวิจัยประเภทนี้ สามารถนำกลวิธีอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้เพิ่มเติม หรือนำกลวิธีการแปลจากนักวิชาการท่านอื่น ๆ มาเปรียบเทียบกับทฤษฎีของเบเคอร์
3. การศึกษาความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและอุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ในบทเพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูน
4. ผู้สนใจสามารถศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในงานประเภทอื่น ๆ โดยใช้แนวคิดกลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ของเบเคอร์ (Baker, 2011) ได้

บรรณานุกรม

- กระแสร้ มาลายาภรณ์. (2530). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์. (2550). *เรียงร้อยถ้อยวจี*. เข้าถึงได้จาก http://khrudaysi.blogspot.com/2007/09/blog-post_08.html
- กิตติมา จันทร์ลาว. (2555). *วิเคราะห์กวีนิพนธ์ของ สภาพร ศรีสังข์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราพร ทองทั่ว. (2550). *บทแปลเรื่อง "นกใน庭เกล็ดกับดอกกุหลาบ" ของ ออสการ์ ไวลด์ "พาย" ของเคท โชแปง และ "กุหลาบแด่เอมิลี" ของ วิลเลียม ฟอล์คเนอร์ พร้อมบทวิเคราะห์*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแปลภาษาอังกฤษและไทย, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑาภา ยศสุนทรากุล. (2543). *กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดภาพยนตร์อเมริกันของบริษัทผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยยศ ปันสกุลชัย. (2552, 6 เมษายน). *โลกนี้ไม่ได้มีแค่สี่เหลี่ยมกับสี่แฉงเท่านั้น*. เข้าถึงได้จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/chaiyospun/2009/04/06/entry-1>
- ณัฐวรรณ อนุศาสนนันท์. (2544). *กลวิธีการแปลเรื่อง โรมีโอ โอกับจูเลียตบทพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธง วิทย์วัฒน์. (2538). *พจนานุกรมสำนวนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- นฤพนธ์ สอนศรี. (2544). *การแปลเพลงสมัยนิยมของนักร้องหญิงอเมริกัน: กลวิธีและการแก้ปัญหา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นพพล พลศิลป์. (25546). *เพลงในภาพ*. กรุงเทพฯ: แสงอาทิตย์.

บอน บอระเพ็ด. (2557). *Frozen* หนึ่งยอด เพลงเยี่ยม...ซาวนด์แทร็กอันดับ 1 กับ *Let It Go*

เพลง 10 กว่าภาษา. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/Entertainment/ViewNews>.

ปิยะดา โล. (2551). *กลวิธีการแปลสำนวนและกริยาวลีภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในบทบรรยายภาพยนตร์การ์ตูน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ผู้จัดการ 360°รายสัปดาห์. (2553). *บทเพลงประกอบภาพยนตร์*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=9570000>

พจนานุกรมออนไลน์พูดได้หลายภาษา. (ม.ป.ป.). เข้าถึงได้จาก <https://th.glosbe.com>

พัชรีดา วัฒนา. (2536). *ศิลปะเพลงไทยสากลและสื่อมวลชน: วิธีทางในการสร้างความมีชื่อเสียง*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรี โปคาสัมฤทธิ์. (2552). *สำนวนและสุภาษิต: รูปแบบทางภาษาศาสตร์และกลวิธีการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย*. *วารสารนิคัภาษาและการสื่อสาร*, 14 (15), 17-37.

มณีนรัตน์ สวัสดิวัฒน์ ณ อยุธยา. (2548). *การแปล: หลักการและการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา. (2542). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รจนกร แบ่งทิศ. (2544). *กระบวนการพากย์เสียงในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ กรณีศึกษาการพากย์เสียงไทยในภาพยนตร์การ์ตูนอเมริกัน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รพินทร ณ ถลาง. (2544). *การแปลวรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัชดาชัยเขียวเตอร์. (2555). *เจาะลึกเบื้องหลังมิสไซ่ง่อน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=c2C0jgVhQ1E>

รัชณี ซอโสตถิกุล. (2535). *สำนวนอังกฤษและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). *พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์.
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. (2542). *ทฤษฎีและหลักการแปล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิริศรา โกรทินธาคม. (2552). *การวิเคราะห์ภาษาในเพลงไทยสากลที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย*.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วารุณี สุรังสี. (2547). *การศึกษากลวิธีการแปลและลักษณะการเทียบเคียงด้านความหมายใน
การแปลบทเพลงสากลยอดนิยมภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิกรม จันทระจิตร. (2551). *กลวิธีการแปลคำอุทานภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษางานแปล
บทบรรยายใต้ภาพในภาพยนตร์อเมริกันแนวต่อสู้ โดย ธนัชชา ศักดิ์สยามกุล*. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทย์ เทียงบูรณธรรม. (2541). *พจนานุกรมไทย อังกฤษ*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น
- ศิริพรรณ สุวรรณาลัย. (2546). *กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง
เวนิสวานิช*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการ
สื่อสารและการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สกุณฑลา ผาติธรรมรักษ์. (2547). *การแปลเพลงประกอบภาพยนตร์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย*.
สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและ
การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สตรีรัตน์ ไกรอ่อน. (2556). *กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษใน
นวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและ
การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญญาวี สายบัว. (2542). *หลักการแปล (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

- สมเกียรติ รัชต์มณี. (2538). โวหารภาพพจน์ในบทเพลงของ ชงไชย แมคอินไตย์. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการรวมผลงานทางวิชาการประจำปี*, 3, 55-63.
- สมศักดิ์ สร้อยระยา. (2545). *จังหวะ (The Rhythm)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุกรี เจริญสุข. (2532). *จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- สุชาดา เจริญนิษฐ์. (2554). การเปรียบเทียบการใช้คำและรูปแบบทางไวยากรณ์ในพาดหัวโฆษณาภาษาอังกฤษในนิตยสารภาษาไทย - อังกฤษและนิตยสารภาษาอังกฤษ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 31(1), 81-94.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2546). *การแปลขั้นสูง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางคณา เพชรโต. (2555). การศึกษาโวหารภาพพจน์ในบทประพันธ์เรื่อง “โอดด์ พอสซัมส์ บุค ออฟ แพรคติกอล แคลท. ใน การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยรังสิต (หน้า 460-465). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- หนึ่งฤทัย ลาที. (2556). การวิเคราะห์การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากหนังสือเรื่อง *แอตแลนติกมหาสมุทรข้ามกาลเวลา*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาอาชีพ, คณะภาษาและการสื่อสาร, สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- อโนชาวี เพชรรัตน์. (2555). การศึกษากลวิธีในการแปลบทเพลงเพื่อขับร้องในภาพยนตร์แอนิเมชันเรื่อง *The Prince of Egypt, Mulan และ The Corpse Bride*. สารนิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแปลศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ, คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ทองแถม. (2556). *กวีนิพนธ์และบทประพันธ์จาก "นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ"*. *วารสารศิลปศาสตร์*, 13 (2), 1-26.
- Ammer, C. (1997). *The American heritage dictionary of idioms*. Boston: Houghton Mifflin.
- Baker, M. (1992). *In other words: A course book on translation*. London: Routledge.
- Baker, M. (2011). *In other words: A course book on translation* (2nd ed.). New York: Routledge Taylor & Francis Group.

- Be my memory. (2013, August 19). Retrieved from <https://bthanita.wordpress.com/?app-download=ios>
- Lefevere, A. (1992). *Translating literature: Practice and theory in a comparative literature context*. New York: Modern Language Association of America.
- Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Singapore: Prentice Hall International.
- Onsomboon, J. (2007). *An analysis of translation strategies employed in contemporary American poetry from English to Thai*. Master's thesis, English Department, Faculty of Arts, Srinakharinwirot University.
- Potter, E. Watson, J., Lax M., Timewell, M., & Todd, J. (1997). *Collins cobuild dictionary of idioms*. London: HaperCollins.
- Renton, N. E. (1992). *Metaphorically speaking*. New York: Warner books.
- Saewong, J. (2004). *An analysis of translation strategies used in the short story the song of the leave*. Master's thesis, English Department, Faculty of Arts, Srinakharinwirot University.
- Sangroj, N. (2009). *Strategies and quality: Translation of song lyrics from English to Thai*. Master's thesis, English Department, Faculty of Arts, Srinakharinwirot University.
- Saputro, R. (2012). Idioms and strategies of translation in Harry Potter and the deathly. *Anglicist, 1* (2), 23-28. Retrieved from <http://journal.unair.ac.id/filerPDF/anglicistf435c1d4fe2full.pdf> .
- Shojaei, A. (2012). Translation of idioms and fixed expressions: Strategies and difficulties. *Theory and practice in language studies, 6*, 1220-1229. doi: 10.4304/tpls.2.6.1220-1229.
- Siefring, J. (2004). *Oxford dictionary of idioms*. (2nd ed.). New York: Oxford university press.
- Spears, R. (2000). *NTC's American idioms dictionary*. (3rd ed.). doi: 10.1036/0071389881
- Spears, R. (2005). *McGraw's Hill's dictionary of American idioms*. doi: 10.1036/0071435786
- Straksiene, M. (2009). Analysis of idiom translation strategies from English into Lithuanian. *Study about languages, 14*, 13-19. Retrieved from https://www.kalbos.lt/zurnalai/14_numeris/03.pdf
- Renton, N. E. (1992). *Metaphorically speaking*. New York: Warner books.

Warachananan, P. (2015). *A study of translation strategies in the translation of songs in Walt Disney's animated feature films into Thai version*. Master's thesis, English Department, Faculty of Arts, Naresuan University.

Wisetsook, S. (2002). *Translation techniques of song lyrics in animation films for Thai versions as translated by Tanee Poonsuwan*. Master's thesis, Language and Culture for Communication and Development, Faculty of Arts, Mahidol University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลต์ดิสนีย์ แปลโดย ธานี พูนสุวรรณ
ประวิดิธานี พูนสุวรรณ ผู้แปลบทเพลงบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูน
วอลต์ดิสนีย์

รายชื่อบทเพลง

รายชื่อบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แพล โดย ธานี พูนสุวรรณ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 32 บทเพลง จากภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ห้าเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. เพลง เรามาแล้ว (On my way)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค1 (Brother Bear 1)
2. เพลง ไม่มีหนทาง (No Way Out)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค1 (Brother Bear 1)
3. เพลง วิญญาณทั้งหมด (Great Spirits)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค1 (Brother Bear 1)
4. เพลง เชิญเลย (Welcome)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค1 (Brother Bear 1)
5. เพลง ตลอดไปจนชั่วกาล (Ever Ever After)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)
6. เพลง ทำงาน (Happy Working Song)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)
7. เพลง ใกล้กัน (So Close)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)
8. เพลง อย่างไรจึงรู้ (That's How You Know)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)
9. เพลง จุมพิตจากรักแท้ (True Love's Kiss)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์รักข้ามภพ (Enchanted)
10. เพลง ใกล้ถึงฝัน (Almost There)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
11. เพลง ต้องค้นต้องคุ้ยให้ลึกอีก (Dig a Little Deeper)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
12. เพลง ในนิวออร์ลีอันส์ (Down in New Orleans)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)

รายชื่อบทเพลง

13. เพลง สหายใน โลกวิญญาน (Friends on the Other Side)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
14. เพลง เราจะพาเธอไป (Gonna Take You There)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
15. เพลง ใ้ฉัน้องอีแวนเจอลีน (Ma Belle Evangeline)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
16. เพลง เมื่อเราได้เป็นคน (When We're Human)
ภาพยนตร์เรื่องมหัศจรรย์มนต์เจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
17. เพลง แสงประกายสดใส (I See the Light)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
18. เพลง บทเพลงรักษา (Healing Incantation)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
19. เพลง ฉันมีความฝัน (I've Got a Dream)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
20. เพลง แม่รู้ดีกว่าใคร (Mother Know Best)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
21. เพลง แม่รู้ดีกว่าใคร รีไพรส์ (Mother Know Best Reprise)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
22. เพลง ชีวิตจะเริ่มต้นเมื่อไหร่ (When Will My Life Begin)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
23. เพลง ชีวิตจะเริ่มต้นเมื่อไหร่ รีไพรส์ (When Will My Life Begin Reprise)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
24. เพลง ปั่นมนุษย์หิมะด้วยกันไหม (Do You Want to Build a Snowman?)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
25. เพลง เป็นครั้งแรกที่รอมานาน (First Time in Forever)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)

รายชื่อบทเพลง

26. เพลง เป็นครั้งแรกที่รอมานั่นนาน รีไพรส์ (First Time in Forever Reprise)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
27. เพลง ของต้องซ่อมต่อ (Fixer- Upper)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
28. เพลง หัวใจน้ำแข็ง (Frozen Heart : Ice Worker's Song)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
29. เพลง ในฤดูร้อน (In Summer)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
30. เพลง ปล่อยมันไป (Let It Go)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
31. เพลง รักเปิดโลกศตไอ (Love is an Open Door)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)
32. เพลง กวางช่างแสนดีกว่าคน (Reindeer are Better than People)
ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ(Frozen)

ภาพยนตร์การ์ตูนทั้งห้าเรื่องที่น่านำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นภาพยนตร์การ์ตูนของวอลต์ ดิสนีย์ที่รู้จักกันดีและมีชื่อเสียงในช่วงเวลานั้น โดยภาพยนตร์ทั้งห้าเรื่องนี้ ได้รับการเข้าชิงรางวัลต่างๆและได้รับรางวัลระดับโลกมาแล้วดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค 1 (Brother Bear1)
 - เข้าชิงรางวัลออสการ์ ปี 2003 สาขาภาพยนตร์แอนิเมชันยอดเยี่ยม
 - เข้าชิงเฉลิมไทยอวอร์ดครั้งที่1 สาขาภาพยนตร์แอนิเมชันยอดเยี่ยม
2. ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ(Enchanted)
 - เข้าชิงรางวัลลูกโลกทองคำครั้งที่ 65 (65th Golden Globe Award)
 - เข้าชิงรางวัลออสการ์ ครั้งที่ 80 ในสาขาเพลงประกอบยอดเยี่ยมถึง 3 เพลง ได้แก่ เพลงทำงาน (Happy Working Song) เพลง ใกล้กัน(So Close)และ เพลง อยากรู้จึ๊ง (That's How You Know)
 - อื่นๆ
3. ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มันต์รักเจ้าชายกบ (The Princess and the Frog)
 - รางวัลแบล็ค รีล อวอร์ด (Black Reel Awards) สาขาเพลงยอดเยี่ยมคือเพลง ใกล้ถึงฝัน (Almost there)
 - รางวัลแอนนี่ อวอร์ด (Annie Awards) ครั้งที่ 37 สาขา Voice acting in a feature production
 - เข้าชิงรางวัล Academy Award for Best Original Song 2009 สาขารางวัลเพลงประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม เพลง ใกล้ถึงฝัน (Almost there)
 - อื่นๆ
4. ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซล เจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ (Tangled)
 - รางวัลชนะเลิศภาพยนตร์แห่งชาติ 2010 (National Movie Awards 2010) สาขาแอนิเมชัน
 - รางวัลสมาคมศิลปะสร้างสรรค์สามมิติระหว่างประเทศ (International 3D Society Creative Arts Awards 2011) ครั้งที่สอง สาขานักสามมิติยอดเยี่ยมแห่งปี
 - เข้าชิงรางวัลอะแคเดมี่ครั้งที่ 83 (83rd Academy Award) สาขาเพลงยอดเยี่ยม (เห็นแสงประกาย I See the Light)

- เข้าชิงรางวัลลูกโลกทองคำครั้งที่ 68 (68th Golden Globe Awards) สาขาเพลงยอดเยี่ยม (เห็นแสงประกาย I See the Light)
 - เข้าชิงรางวัลสมาคมวิจารณ์ภาพยนตร์ฟีนิกซ์ (Phoenix Film Critics Society Awards) สาขาเพลงยอดเยี่ยม (ฉันมีความฝัน I've Got a Dream)
 - อื่นๆ
5. ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ (Frozen)
- รางวัลออสการ์ ในสาขาภาพยนตร์แอนิเมชันยอดเยี่ยม และในสาขาเพลงประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยมเพลงปล่อยให้มันไป (Let It Go)
 - รางวัลลูกโลกทองคำ สาขาภาพยนตร์แอนิเมชันยอดเยี่ยม
 - รางวัลบาฟต้า (BAFTA) สาขาภาพยนตร์แอนิเมชันยอดเยี่ยม
 - เป็นภาพยนตร์การ์ตูนที่ทำรายได้สูงสุดในปี 2013
 - อื่นๆ

ภาคผนวก ข

เกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์บทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน
ภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ธานี พูนสุวรรณ

เกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์บทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลต์ดิสนีย์ แปลโดย ชานี พูนสุวรรณ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษากลวิธีการแปลสำนวนและภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลต์ดิสนีย์ โดยยึดเกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการแปลของเบเคอร์ (Baker, 2011) ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว (Using an idiom of similar meaning and form) โดยกลวิธีนี้จะนำสำนวนที่มีอยู่แล้วในภาษาฉบับแปลที่สามารถถ่ายทอดความหมายเดียวกันในภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่าง:

ภาษาต้นฉบับ: Oscar: Lenny, I **give you my word**.

Lenny: Okay, I will tell you. I'm..I'm a vegetarian. Hold up

ภาษาฉบับแปล: ออสการ์: เคนนี่ ฉันให้สัญญาได้เลย

เคนนี่: โอเค อยากฟังอยากเล่า ฉัน... ฉันเป็นมังสวิรัตื เดียวนะ (ปิยะดา โล, 2551, หน้า 90)

2. กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนที่มีความหมายเหมือนแต่รูปแบบต่าง (Using an idiom of similar meaning but dissimilar form) หรือเรียกว่า กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง เป็นการใช่อำนวนที่มีความหมายคล้ายกันแต่รูปคำไม่เหมือนกัน ซึ่งกลวิธีนี้มีลักษณะคล้ายกับกลวิธีการแปลในข้อแรก เพียงแต่แตกต่างกันเล็กน้อยตรงที่รูปคำทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปลไม่เหมือนกันแต่สื่อความหมายเดียวกัน

ตัวอย่าง:

ภาษาต้นฉบับ: Very often John was about to give up and quit. But he then kept telling himself that **every cloud had a silver lining**.

ภาษาฉบับแปล: จอห์นจะยอมแพ้และลาออกตั้งหลายครั้ง แต่เขาคอยบอกตัวเองว่า ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน (สัญญาวิ สายบัว, 2542, หน้า 101)

3. กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน (Borrowing the source language idiom) เป็นกลวิธีที่สามารถจัดการปัญหาความแตกต่างด้านวัฒนธรรมได้ โดยผู้แปลนำคำหรือสำนวนของต้นฉบับมาแทนที่

ตัวอย่าง:

ภาษาต้นฉบับ: These **perdona-mils**, who stand so much on the new form, that they cannot at ease on the old bench?

ภาษาฉบับแปล: พวกปาร์ดอนเนซ-มัว ซึ่งเคร่งครัดในแบบแผนนัก จนนั่งสบายๆ ไม่ได้บนเก้าอี้เก่า (ญัฐวรรณ อนุศาสน์นันท์, 2544, หน้า 44)

4. กลวิธีการแปลแบบถอดความ (Paraphrase) การแปลโดยการถอดความ ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้ในภาษาฉบับแปลเมื่อไม่สามารถหาคำหรือสำนวนแทนที่ได้หรือมีคำหรือสำนวนที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาแปลอาจเนื่องจากความแตกต่างด้านรูปแบบหรือความหมายมากเกินไป

ตัวอย่าง:

ภาษาต้นฉบับ: **Gasp and flop** till its silver, scales lie black and still at your feet.

ภาษาฉบับแปล: **ถ้ำลักจมลมดิน**จนกระทั่งเกล็ดสีเงินของมันกลายเป็นสีดำวางอยู่แทบเท้าเจ้า (Onsomboon, 2007,p. 37)

5. กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน (Omission of a play on idiom) เป็นกลวิธีที่ผู้แปลไม่สามารถหาคำหรือใช้สำนวนที่เหมือนกันในภาษาฉบับแปลได้เนื่องจากเมื่อแปลแล้วผู้อ่านอาจไม่เข้าใจ ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกกลวิธีการแปลแบบอธิบายความหมายของสำนวนในภาษาต้นฉบับมากกว่าจะแปลออกมาเป็นสำนวน

ตัวอย่าง:

ภาษาต้นฉบับ: Now she's here Suddenly I know. If she's here It's **crystal clear**

ภาษาฉบับแปล: เมื่อมีเธอ เราก็ได้มองเห็น อยากจะอยู่ ก็**รู้ชัดเจน**
โดยสำนวน "crystal clear" หมายถึง "to have a very obvious meaning" [Renton,1992,p.94] แปลเป็นภาษาไทยว่า " ชัดเจน รู้ชัดเจน เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง"

6. กลวิธีการแปลแบบละสำนวน (Omission of entire idiom) เป็นกลวิธีที่ผู้แปลใช้เมื่อพบว่าไม่สามารถแปลสำนวนนั้นออกมาเป็นภาษาฉบับแปลได้และสำนวนนั้นเมื่อตัดออกไปก็ไม่ได้ทำให้ความหมายประโยคเปลี่ยนไป

ตัวอย่าง:

ภาษาต้นฉบับ: Please look kindly on these cultured pearls. Each a **perfect porcelain doll**.

ภาษาฉบับแปล: โปรดจงเมตตาไข่มุกงาม เปล่งระยับวิบวามเลอค่า (อโนเชาว์ เพชรรัตน์ 2555, หน้า 61)

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนในเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน

ภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ชานี พูนสุวรรณ

ตัวอย่างการวิเคราะห์กลวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน

ภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ชานี พูนสุวรรณ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์ในเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน

ภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แปลโดย ชานี พูนสุวรรณ

ตัวอย่างการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวนในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

แปลโดย ชานี พูนสุวรรณ

ตารางที่ 19 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบถอดความ

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบถอดความ
ราพันเซลและฟลิน กำลังนั่งบนเรือและชมความสวยงามของโคมไฟที่ลอยบนท้องฟ้า ราพันเซลรู้สึกจิตใจที่ในที่สุด เธอได้มาเห็นโคมไฟลอยตามที่ตั้งใจไว้	And at last, I see the light And it's like the sky is new (บทเพลง เห็นแสงประกาย: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ	ได้มาพบความจริงที่หาได้มองฟ้าให้งามพราวพราว	จากสถานการณ์ดังกล่าว สำนวน see the light หมายถึง to understand the real situation (Renton, 1992,p.229) to understand something clearly at last. (Spears, 2005, p.590) คือ เข้าใจในที่สุด ซึ่งผู้แปลใช้ กลวิธีการแปลแบบถอดความ โดยมีการปรับเปลี่ยนคำจากความหมายของสำนวน และวิเคราะห์จากความรู้สึกรักของตัวเองละครที่ร้อง นั่นคือ ราพันเซล รู้สึกเหมือนได้พบกับสิ่งที่ตนเองรอคอย

ตารางที่ 19 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงถูกขับร้องตอนท้ายของเรื่อง ซึ่งเป็นตอนที่ตัวละครทุกๆ ตัวในเรื่องมีความสุขสมปราถนา ทุกคู่ต่างได้ครองรักกัน ทั้งโลก เทพนิยายและโลกแห่งความจริง	Start a new fashion Wear your heart on your sleeve. Sometimes you reach what's realest by making believe (บทเพลง ตลอดไปจนชั่วกาล:ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	ไหนลองคิดเริ่มใหม่ เปิดดวงใจให้โลกดู (กันชั่ววินวินคร์) เรื่องให้เห็นจริงดูอาจ เกิดจากฝันที่คิดกัน	จากสถานการณ์ดังกล่าว แสดงถึงความ อัจฉริยะที่เกิดขึ้นเรื่องความรักที่เกิดขึ้นจริง และสมหวังระหว่างมนุษย์และตัวการ์ตูนใน เทพนิยาย สำนักนวน make believe that หมายถึง .. to pretend that... (Spears, 2005, p.425) หมายถึง แสร้งทำ สมมติว่า (ชง วิทย์วัฒน์, 2538, หน้า 553) ผู้ แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงขับร้องโดยชาวโทลล์ (หินพูดได้) ขณะที่คริสตอปฟ์พาแอนนาไปพบชาวโทลล์เพื่อ รักษาอาการบาดเจ็บของแอนนา โทลล์ก็บอกตามสูตร รักแท้ซ่อมได้	People make bad choices if they're mad or scared or stressed But throw a little love their way, and you'll bring out their best True love brings out the best (บทเพลง ของต้องซ่อมต่อ:ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินี หิมะ)	คนดีๆ ก็เลือกผิยาม ความคิดไหวหวั่น หวาดกลัว แค่เราลองโยนความรัก เข้าไปจะดีโดยไม่รู้ตัว รักช่วยโดยไม่รู้ตัว	จากสถานการณ์ชาวโทลล์บอกคริสตอปฟ์ ว่ารักแท้เท่านั้นจะช่วยแอนนาให้หายได้ โดยสำนักนวน bring out the best หมายถึง to cause someone to behave in the best manner. (Spears, 2005, p.63) ซึ่งผู้แปลใช้กลวิธีการ แปลแบบถอดความสำนักนวนนี้

ตารางที่ 19 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงขับร้อง โดย จีเซลและคณะ ดนตรี บทเพลงเกิดขึ้นเมื่อจีเซล ต้องการแนะนำวิธีการใส่ใจ คุณแกล ผู้หญิง โรเบิร์ต พระเอกของเรื่องซึ่ง มีคู่หมั้นแต่ไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่ คู่หมั้น เพราะ โรเบิร์ต ไม่เชื่อเรื่อง ของ ความรักแท้	Well does he leave a little note to tell you, you are on his mind ? (บทเพลง อย่างไรก็ตาม: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์ รักข้ามภพ)	อาจแค่แผ่นโน้ตเล็กๆ ที่เขียน บอกไว้ว่าคุณยังคงอย่ห้วงหา	สำนวน on one's mind หมายถึง in one's thought, preoccupying one (Ammer, 1997, p.463) อยู่ในความคิดของ (บาง คน), อยู่ในใจของ (บางคน) โดยผู้แปลได้ ใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงขับร้อง โดย กอธเรล ผู้ที่ ราพันเซลเข้าใจว่าเป็นแม่ของ ตนเอง ได้พรรณนาถึงสิ่งที่น่ากลัว ของโลกภายนอกเมื่อรู้ว่าราพันเซล ต้องการอยากออกจากหอคอย	Mother knows best one way or another, Something will go wrong I swear (บทเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผม ยาวกับ โจรซ่าจอมแสบ	แม่ที่รู้ดี ฟังแกนี่ก็ปวดหัว อันตรายรอบตัวมากมาย	สำนวน go wrong หมายถึง to fail; [for something bad] to happen. (Spears, 2005, p.266) เสีย ขัดข้อง คิดผิด (ชง วิทย์วัฒน์, 2538, หน้า 346) โดยผู้แปลได้ ใช้ กลวิธีการแปลแบบถอดความ โดยให้ หมายถึง สิ่งที่ไม่ดีหรือ อันตรายจะเกิดขึ้น

ตารางที่ 20 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบสำนวนเทียบเคียง
บทเพลงขับร้องโดย กอเซล แม่เลี้ยงของราพันเซล ใช้คำพูดประชดประชัน เมื่อราพันเซลต้องการอยากออกจากหอคอย	Guess I always knew this day was coming Knew that soon you'd want to leave the nest Soon, but not yet (บทเพลง แม่รู้ดีว่าใคร:ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับ โจรซ่าจอมแสบ	หัวอกแม่รู้ดีวันนี้จะต้องมาอีกไม่ช้าลูกคงจะอยากบินหนียังไม่ถึงวัน	สำนวน leave the nest หมายถึง When children fly the nest or leave the nest, they leave their parents' home to live on their own. (Potter, Watson, Lax, Timewell, & Todd, 1997, p.273) ซึ่งคำว่า "nest" เปรียบเทียบว่าเป็น บ้าน โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง ซึ่งมีการใช้รูปแบบคำต่างกันแต่สื่อความหมายของสำนวนเหมือนกัน
บทเพลงขับร้อง โดยแม่หมอหญิงชราตาบอด ขณะที่เทียนา เจ้าชายนาวิ จะเซ่ซื่อ หลุยส์และหิ้งห้อย ได้ขอร้องให้แม่หมอช่วยแก้คำสาป แต่แม่หมอแนะนำวิธีการแก้คำสาปโดยผ่านบทเพลงนี้	Can't tell you what you'll find Maybe love will grant you peace of mind (บทเพลง ต้องค้นต้องคว้าให้ลึกอีก: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ)	ไม่รู้จะเจอสิ่งไหนแต่ความรักอาจช่วยกล่อมเกล่าใจเธอ	จากสถานการณ์ ซึ่งสำนวน peace of mind หมายถึง a tranquility that results from not having worries, guilt, or problems. (Spears, 2005, p. 493) คือ ความสงบที่เป็นผลมาจากความไร้กังวล หรือ ไร้ปัญหาโดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบสำนวนเทียบเคียง
บทเพลงนี้ขับร้องโดย เทียนา เจ้าชายนาวิและจระเข้ชื่อหลุยส์ โดยหลุยส์ได้ฝันว่าจะได้นักดนตรีเป่าทรัมเป็ตที่มีชื่อเสียง และตั้งใจไว้ว่าจะเป่าทรัมเป็ตหรือแตรให้คนชมฟัง	I'm gonna blow this horn till the cows come home And everyone's gonna bow down to me (บทเพลง เมื่อเราได้เป็นคน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนตร์รักเจ้าชายกบ)	จะเป่าแตรดั่งๆ พร้อมกันน ให้หุดับ แต่ใครต่อใครต้องคำนับน ฉันนี่ไง	สำนวน until the cows come home หมายถึง you could do it for a very long time. (Potter et al.,1997, p.85) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบ สำนวนเทียบเคียง คือใช้คำว่า หุดับ อาจเปรียบถึงการฟังเสียงดนตรีที่ดังๆ เป็นระยะเวลาานาน จนทำให้หูอาจไม่ยีน หรือเกิดอาการอื่น
บทเพลงขับร้องโดย จีเซลนางเอกของเรื่องและคณะดนตรีที่ร้องเพลงตามสวนสาธารณะ บทเพลงเกิดขึ้นเมื่อจีเซลต้องการแนะนำวิธีการใส่ใจ คุณแต่ผู้หญิง ให้กับโรเบิร์ต โดยไม่ยอมให้โรเบิร์ตมองความรักเป็นสิ่งที่ไม่ต้องใส่ใจ	It's not enough to take the one you love for granted You must remind her, or she'll be inclined to say (บทเพลง อย่างไรจึงรู้: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	มันคงไม่พอถ้าเห็นว่าคนที่รักเป็นของตาย ทำลืมนานเกินไปจะทำให้เขาต้องถาม	สำนวน take someone or something for granted หมายถึง to value someone or something too lightly.(Spears, 2005,p.676) คือ ไม่ใส่ใจ เห็นคุณค่าของบางคนน้อย ซึ่งเปรียบเหมือนสำนวนว่า ของตาย หมายถึง เป็นที่แน่นอน (ขวัญกัลยาณ์, 2548, หน้า 24) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบ สำนวนเทียบเคียง โดยใช้สำนวนไทยว่า "ของตาย"

ตารางที่ 20 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบสำนวนเทียบเคียง
บทเพลงที่ขำขำร้องโดยแอนนา ที่ต้องการให้พี่สาวคือเอลซ่า ออกมาจากการอยู่ในห้องคน เดียว แอนนาพยายามให้เอลซ่า เปิดใจมองโลกภายนอก	Please don't slam the door You don't have to keep your distance anymore (บทเพลง เป็นครั้งแรกที่รอมมา เน็นนาน: ภาพยนตร์การ์ตูน เรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินี หิมะ)	เลิกปิดใจดีกว่า ไม่ต้องถอย ทำหมางเมินและห่างเหิน เย็นชา	สำนวน to slam the door in someone's face หมายถึง ostentatiously to refuse to have any dealings with a person (Rention, 1992,p.241) คือ ปฏิเสธ ไม่สนใจคนๆนั้น โดยผู้แปลใช้กลวิธีการ แปลแบบสำนวนเทียบเคียง คือใช้สำนวนว่า ปิดใจ

ตารางที่ 21 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
บทเพลงที่ขับร้องโดยตัวละครที่เป็นหมีชื่อโกด้า ขณะที่หมีโกด้าและ เคนกำลังเดินทางไปตามป่าโกด้ารู้สึกมีความสุขและตื่นเต้นกับการเดินทางครั้งนี้ เพราะเขาได้เห็นสิ่งใหม่ พบเพื่อนใหม่ๆ ทุกสรรพสิ่งในป่าใหญ่ล้วนเป็นเพื่อนพวกเขา	And to sleep under the stars Who could ask for more With the moon keeping watch over me (บทเพลง เรามาแล้ว:ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ ภาค 1)	แค่ได้นอนมองดูดวงดาว ไม่มีเหงาหัวใจ ดวงจันทร์ สวยสดใสคอยเฝ้าดู	สำนวน keep watch over someone or something หมายถึง observe with continuous attention especially to act as a sentinel or for protection(Ammer, 1997, p.355) คือ เฝ้ารักษา เฝ้ายาม (ชง วิทย์วัฒน์, 2538, หน้า 471) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว
บทเพลงที่ขับร้องโดย แอนนาและ เจ้าชายฮานส์ ขณะที่ทั้งสองคนกำลังเปิดใจรักซึ่งกันและกัน โดยทั้งสองได้กล่าวความในใจ และเรื่องราวที่ประสบพบ	Anna: Say goodbye Hans: Say goodbye Both: To the pain of the past We don't have to feel it anymore (บทเพลง รักเปิดโลกสดใส:ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินี หิมะ)	อันนา : จะบอกลา ฮานส์ : จะบอกลา อันนา/ฮานส์ : เรื่องเจ็บช้ำ ที่ผ่านไป ลืมมันไป ไม่จำเป็นต้อง เก็บไว้	สำนวน say goodbye ให้ความหมายว่า "say you have to accept the fact that you are going to lose it or that you will not be able to have it (Potter et al.,1997, p166) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว

ตารางที่ 21 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
บทเพลงที่ขับร้องโดยแอนนาและเอลซ่า ซึ่งมีการโต้แย้ง โดยแอนนาต้องการให้เอลซ่ากลับคืนสู่พระราชวังแต่เอลซ่าไม่ต้องการอยากจะอยู่ในเมืองหิมะ แอนนาพยายามให้กำลังใจเอลซ่าเพื่อเผชิญโลกภายนอก	Please go back home Your life awaits Go enjoy the sun And open up the gates (บทเพลง เป็นครั้งแรกที่รอมานีนันนา รีไพรส์: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	โปรดกลับไป เจอสิ่ง ดีๆ ขึ้นชมแสงตะวันและ เปิดประตูเต็มที	สำนวน open up doors หรือ gate หมายถึง to create opportunities (Rention, 1992,p.196) คือ สร้างโอกาส เปิดโอกาส โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว
บทเพลงนี้ร้องโดยเทียน่า นางเอกของเรื่องผู้ที่มีความฝันอยากไปเมืองนิวยอร์กลินส์ ซึ่งเธอเชื่อว่าเมืองที่สามารถทำให้เธอมีชีวิตที่ดีขึ้นได้ตามความฝันที่ตั้งใจว่าจะเป็นเจ้าของร้านอาหาร	Rich people, poor people all got dreams Dreams do come true in New Orleans (บทเพลง นิวยอร์กลินส์:ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนตร์รักเจ้าชายกบ)	ขอทาน เศรษฐี ล้วนมีฝัน มากมาย จะเป็นจริงได้ในนิวยอร์ก ลินส์	การแปลสำนวน a dream come true หมายถึง a wish or a dream that has become a reality. (Potter et al.,1997, p.172) ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว คือ ฝันมากมายกลายเป็นจริงได้ ซึ่งเมื่อถ่ายทอดแบบตรงตัวก็สามารถทำให้อ่านเข้าใจได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์หลักวิธีการแปลแบบตรงตัว
บทเพลงนี้ขับร้องโดย ดร.แฟซลิ เออร์ผู้ฝึกมนต์ดำ ซึ่งกำลังทำนายดวงชะตาด้วยไฟให้กับเจ้าชายนาวินพระเอกของเรื่อง แต่แท้จริงแล้ว ดร. แฟซลิเออร์พยายามหลอกล่อเจ้าชาย เพราะเขาต้องการขโมยบรรดาศักดิ์เจ้าชายของนาวินพระเอกของเรื่องส่งผลให้เจ้าชายรูปงามผู้นี้กลายเป็นกบ	Shake my hand Come on boys Won't you shake a poor sinner's hand? (บทเพลง สหายในโลกวิญญูณ: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจฉริยะ มนต์รักเจ้าชายกบ)	จับมือข้า มาพ้อหนุ่ม มาจับมือ คนบาปซักนิดน้า	สำนวน shake someone's hand to take someone's hand หมายถึง to greet someone or mark an agreement with someone. (Spears, 2005, p. 600) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและ ความหมายตรงตัว สำนวน shake my hand เป็นการทักทายของวัฒนธรรมชาวตะวันตก อย่างไรก็ตามเมื่อผู้แปลใช้วิธีการแปลตรงตัว ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
บทเพลงขับร้อง โดยนางกอเซลที่ไม่ต้องการให้ราพันเซลออกจากหอคอย โดยการอ้างว่านางรักและเป็นห่วงราพันเซล ไม่อยากให้ได้รับอันตราย จึงต้องการปกป้องราพันเซลจากสิ่งชั่วร้ายต่างๆ	That's right, to keep you safe and sound , dear (บทเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซล เจ้าหญิงผมยาวกับ โจรซ่าจอม แสบ	ก็เพื่อปกป้องคนดี...ให้ปลอดภัย	สำนวน safe and sound หมายถึง safe and sound unharmed and whole or healthy. (Spears, 2005, p.579) หมายถึง ปลอดภัย สุขภาพดี โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว

ตารางที่ 22 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบละสำนวน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละสำนวน
บทเพลงขับร้องโดย รา ฟัน ฟลินและกลุ่มโจร ที่เล่าระบายความฝันของตนเอง ซึ่งในเนื้อร้องนี้เป็นโจรหนุ่มคนหนึ่งที่เป็นบอกลักษณะภายนอกตนเองแม้ดูน่ากลัว แต่ตนเองก็มีความฝันเช่นเหมือนคนอื่นๆ	See, I ain't as cruel and vicious as I seem Though I do like breaking femurs, you can count me with the dreamers (บทเพลง ฉันมีความฝัน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราฟันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ	อยากให้รู้ว่าไม่ได้ร้ายเหมือน ที่ใครเห็น อาจจะจริงถึงฉัน ชอบมีเรื่อง ฉันก็ชอบฝัน เพื่องทุกเช้าเย็น	สำนวน Count with someone หมายถึง to be important to someone. (Spears, 2005, p.127) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละสำนวน เนื่องจากผู้แปลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องแปล และหากแปลไปอาจทำให้จังหวะหรือทำนองเพลงผิดเพี้ยนไปได้
บทเพลงขับร้องโดย เทียน่า ผู้ซึ่งมีความใฝ่ฝันอยากเป็นเจ้าของกิจการร้านอาหาร	So I work read hard each and every day. Now things for sure are going my way. Just doing what I do. Look out, boys, I'm coming through (บทเพลง ใกล้เคียงฝัน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ)	จะตั้งใจทำงานทั้งเช้าทั้งค่ำ ส่งผลเลิศล้ำอย่างที่ใฝ่คอยแค่ ตั้งใจเพื่อสร้างฝัน ฉันกำลัง มา ช่วยหลบหน้อย	สำนวน for sure หมายถึง for certain (Spears, 2005, p.226) รู้ เป็นที่แน่นอน (ชง วิทย์วัฒน์, 2538, หน้า 266) ซึ่งผู้แปลเลือกที่จะไม่แปลสำนวนนี้ โดยใช้กลวิธีการแปลแบบละสำนวน

ตารางที่ 22 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละ สำนวน
บทเพลงถูกขับร้องในขณะที่เคโนและ โกดา มาถึง ณ แซลม่อนรัน เป็นการบ่ง บอกว่าสถานที่แห่งนี้ยินดีต้อนรับพวก เขา	Welcome to our family time Welcome to our happy to be time This is our festival You know and best of all We're here to share it all บทเพลง เชิญเลย: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ ภาค 1)	เชิญเลยเชิญมาเป็นครอบครัว เรา เวลาสุขสันต์ไม่มีเศร้า เรามาโห่ร้องด้วยกัน แล้วก็สิ่ง ที่สำคัญมีเชอและมีจัน มีกัน และกันเสมอ	สำนวน You Know หมายถึง an expression placed on the end of a statement for pause or emphasis. (This expression is often overused,in which case it is totally meaningless and irritating.) (Spears, 2005, p.778) โดยผู้ แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละสำนวน
บทเพลงขับร้องโดย กอเซล ได้ พรรณนาถึงสิ่งที่น่ากลัวของโลก ภายนอกเมื่อรู้ว่าราพันเซลต้องการ อยากรอกจากหอคอย	Mother knows best one way or another, Something will go wrong I sear	แม่ที่รู้ดี ฟังแค่นี้ก็ปวดหัว อันตรายรอบตัวมากมาย	สำนวน one way or another somehow. อย่างไรก็ตาม, ด้วยเหตุใดก็ตาม, ด้วยวิธี ใดวิธีหนึ่ง(Spears, 2005, p.475) โดยผู้ แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละสำนวน

ตารางที่ 23 ตัวอย่างกลวิธีการแปลละการเล่นสำนวน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน
บทเพลงขับร้อง โดย ฟลิน และ ราฟีนเซล พระเอกนางเอกของเรื่องซึ่งได้ขับร้องเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อกันขณะที่นั่งบนเรือและชมความสวยงามของโคมไฟลอย	Now she's here Suddenly I know If she's here It's crystal clear (บทเพลง เห็นแสงประกาย: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราฟีนเซล เจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอม แสบ	เมื่อมีเธอ เราก็ได้มองเห็น อยากจะอยู่ ก็รู้ชัดเจน	สำนวน crystal หมายถึง to have a very obvious meaning [Renton,1992,p.94] ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน และอธิบายความหมายของสำนวน crystal clear แทนซึ่งหมายถึง รู้ และเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง
บทเพลงขับร้อง โดย จีเซล ที่กำลังทำงานบ้าน โดยจีเซลได้เรียกเหล่าสัตว์ต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงานบ้าน	Merry little voices clear and strong Come and roll your sleeves up So to speak and pitch in	เปล่งด้วยความมั่นใจให้มันก้องดัง มาพร้อมพรั่งเพื่อรวมพลังที่ไม่มีหกลาย	สำนวน roll up your sleeves ให้ความหมายว่า If you roll up your sleeves, you get ready to work hard, often as part of a group of people. (Potter et all.,1997, p.355) หมายถึง เตรียมพร้อมทำงานหนัก โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน และเลือกที่จะแปลความหมายของสำนวนนั้นมาแทน

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละครเล่น สำนวน
บทเพลงขับร้องโดยแอนนา ที่พยายามจะโน้มน้ำหนักให้เอล ซ่าลงจากภูเขาหิมะและกลับ เข้าวังไปเพื่อแก้ปัญหา ร่วมกัน	We can fix this hand in hand We can head down this mountain together (บทเพลง เป็นครั้งแรกที่รอมานีน นาน รีโพส์: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	ขอให้เราร่วมกันแก้ไข เราจะ มุงหน้าลงเขานี้ไปด้วยกัน	สำนวน hand in hand ให้ความหมายว่า If two things go hand in hand, they are closely connected and cannot be considered separately from each other.(Potter et all.,1997, p.180) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละครเล่น สำนวน คืออธิบายความหมายของสำนวนนั้น แทน
บทเพลงขับร้องโดยชาว โทลล์ (หินพูดได้) ขณะที่คริส ตออบฟิฟาแอนนาไปพบ ชาวโทลล์ โดยชาวโทลล์ เปรียบเทียบกับให้เปิดใจว่า ไม่ ว่าใครก็ย่อมมีข้อบกพร่องแต่ สามารถปรับปรุงตนเองได้ ค้	Everyone's a bit of a fixer upper But when push comes to shove (บทเพลง ของต้องซ่อมต่อ:ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินี หิมะ)	ใครๆ ก็เหมือนของที่ตัวเองเอา ไปซ่อมต่อ แต่ถ้ามันเริ่มจะยาก	สำนวน when put come to shove หมายถึง when things get a little pressed; when the situation (Spears, 2005, p. 752) คือ เกิดสถานการณ์ที่กดดัน หรือยากลำบากเล็กน้อย โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละครเล่น สำนวน คืออธิบายความหมายของสำนวนนั้น แทน

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละครเล่น สำนวน
บทเพลงที่ขับร้องโดยคริสตอฟ ซึ่งร้องเพลงคนเดียววกล่อมให้กวางของเขาฟังในเวลากลางคืน	Seven: That's once again true, for all except you Kristoff : You got me. Let's call it a night (บทเพลง กวางช่างแสนดียิ่งกว่าคน:ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	สเวน : ก็พูดถูกต้องอยู่ ทุกคน ยกเว้นนาย คริสตอฟ : (ตลกน่า) ไปนอนได้เลยไป	คล้ายกับ สำนวน call it a day to quit work and go home call it a night หมายถึง to stop what you have been doing in the evening or night, often in order to go to bed. โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละครเล่นสำนวน คืออธิบายความหมายของสำนวนนั้นแทน
บทเพลงนี้ขับร้องโดย ดร.แฟซลิเออร์ ผู้ฝึกมนต์ดำ ซึ่งกำลังทำนายดวงชะตาด้วยไฟให้กับเจ้าชายนาวินพระเอกของเรื่อง แต่แท้จริงแล้ว ดร. แฟซลิเออร์พยายามหลอกล่อเจ้าชาย เพราะเขาต้องการขโมยบรรดาศักดิ์เจ้าชายของนาวิน	Sit down at my table Put your minds at ease	มาซิเชิญนั่งลงไป ทำตัวให้สบาย	สำนวน put one's at ease หมายถึง to cause someone to relax or feel welcome. (Spears, 2005, p.530) โดยผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบละครเล่นสำนวน

ตัวอย่างการวิเคราะห์หลักวิธีการแปลภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลต์ดิสนีย์
แปลโดย ธาณี พูนสุวรรณ

ตารางที่ 24 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบถอดความ

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์หลักวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงที่ขับร้องโดยราฟานเซลและ กลุ่มโจร ที่ต่างมีความฝันของตน และรอคอยความรัก	I've got a dream He's got a dream And I know one day romance will reign supreme (บทเพลง ฉันมีความฝัน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราฟาน เซลเจ้าหญิงผมยาวกับ โจรซ่า จอมแสบ	ก็ฉันมีฝัน (ก็เขามีฝัน) ฝันอันยิ่งใหญ่ (ฝันอัน ยิ่งใหญ่) และในใจเชื่อมั่นว่ารัก ต้องมาเยี่ยมเยือน	จากประโยค romance will reign supreme เป็นการใช้ ภาษาภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน โดยให้ความรักมี การกระทำเหมือนมนุษย์ ผู้แปลได้ใช้ภาพพจน์ เดียวกันในภาษาแปล และได้ใช้กลวิธีการแปลแบบ ถอดความ โดยแปลคำว่า reign ซึ่งหมายถึง ครอบครอง มีอำนาจ (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2541, หน้า 714) มาเป็น มาเยี่ยมเยือนแทน เพราะหากแปล ตรงตัวผู้อ่านอาจไม่เข้าใจความหมายภาษาภาพพจน์นี้ romance หมายถึง the relationship, actions etc of people who are in love เรื่องรักใคร่(Cambridge Dictionary Online)

ตารางที่ 24 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงขบขัน โดยนางกอดเซลที่ ต้องการยุยงให้ราพันเซลเห็นว่า ฟลินไม่ได้รักเธอจริง เพราะเธอ ไม่ได้เป็นผู้หญิงที่น่าสนใจแต่ อย่างไร	Dear, this whole romance that you've invented Just proves you're too naïve to be here Why would he like you? Come on now — really! (บทเพลง แม่รู้ ดีกว่าใคร รีไฟรส์: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผม ยาวกับโจรซ่าจอมแสบ)	ลูกไม่ควรจะหนีมาเลยนี้น้ำ เรื่อง รักหลงที่ลูกบรรจงแต่งขึ้นมา บอกว่า ลูกโง่ เกินกว่าจะอยู่ไหว เขาน่ะหรือชอบเธอ เลิกไปได้ ซะที	คำถาม Why would he like you? เป็นการใช้ ภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิเสธนางกอดเซล ไม่ได้ต้องการคำตอบจากราพันเซล แต่พูดเพื่อ ย้าเตือนราพันเซล ให้เลิกเพื่อฝันเรื่องความรัก ผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวกัน และไม่ได้แปลตรงตัวคำถามแต่ใช้กลวิธีการ ถอดความออกมาเพื่อสื่อความหมายเดียวกัน
บทเพลงที่ขบขัน โดย หิงฮ้อย ชื่อเรย์ ได้ร้องเพลงชื่นชม อีแวนเจ ลีน ซึ่งเป็นดวงจันทร์ที่ตนเอง หลงรัก	Love always finds a way, it's true And I love you, Evangeline (บทเพลง โอน้องอีแวนเจลีน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจรรย์ มนต์รักเจ้าชายกบ)	ความรักสรรค์สร้างหนทางตั้งฝัน ข้าจะรักมันอีแวนเจลีน	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษา ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน โดยให้คำว่า love มีอากัปกริยาเหมือนมนุษย์ และในผู้แปล ได้ใช้ภาษาภาพพจน์เดียวกันและได้ใช้กลวิธี การแปลแบบถอดความประโยคดังกล่าว

ตารางที่ 24 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบถอดความ
บทเพลงขับร้อง โดยแอนนาที่ต้องการให้เอลซ่าพี่สาวกลับมาเล่นกับเธอเหมือนเดิม แต่ตอนนี้เธอไม่สามารถเล่นกับเอลซ่าได้อีก เพราะเอลซ่าขังตัวเองอยู่ในห้องตลอดเวลา	We used to be best buddies And now we're not (บทเพลง ปั่นมนุษย์หิมะด้วยกัน ใหม่: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	เราเคยเป็นเพื่อนที่แสนดี วันนี้ก็เปลี่ยน	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์การใช้คำสัมผัส โดยใช้คำว่า best buddies แต่ในบทเพลงแปลผู้แปลได้เลือกการบรรยายคำนั้นแทน โดยได้ใช้กลวิธีการแปลแบบถอดความ คือ มีการปรับคำโดยใช้คำว่า "เพื่อนที่แสนดี" แทนคำว่า "เพื่อนที่ดีที่สุด"
บทเพลงที่ขับร้องโดยเอลซ่าซึ่งร้องตอบโต้แอนนาที่ต้องการให้เธอออกจากภูเขาคิมะ แต่เอลซ่าไม่ยอมกลับไปเผชิญหน้ากับคนมากมาย	Yes, I'm alone but I'm alone and free Just stay away and you'll be safe from me (บทเพลง เป็นครั้งแรกที่รอมานีนานาไรไฟรส์: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	ถึงแม้อ้างว่างแต่เป็นได้ดัง หัวใจ จงหนีให้ห่างจะรอดพ้นจาก ปวงภัย	ในบทเพลงภาษาอังกฤษได้มีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทปฏิทรรศน์ ซึ่งในข้อความนี้สื่อว่า การอยู่คนเดียวแม้ว่าอาจจะเหงา โดดเดี่ยว แต่เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่า การอยู่คนเดียว ก็มีอิสระ สามารถทำสิ่งใดตามใจตนได้ โดยผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์เดียวกันแต่ใช้กลวิธีการถอดความ โดยอาจมีการเพิ่มคำขึ้นมาแต่สื่อความหมายเดียวกันคือ แม้จะรู้สึกโดดเดี่ยวแต่ก็มีอิสระที่จะทำอะไรอย่างที่ใจต้องการได้

ตารางที่ 25 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายเหมือนตรงกัน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
บทเพลงนี้ขบขัน แอนนา ซึ่ง เป็นตัวเอกหนึ่งของเรื่องนี้ โดย เป็นสถานการณ์ที่ แอนนา ต้องการชวน เอลซ่า พี่สาวของ ตนเองไปเล่นปั้นหิมะด้วยกัน เหมือนก่อน	Do you wanna build a snowman? Come on lets go and play (บทเพลง ปั้นมนุษย์หิมะด้วยกัน ใหม่: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญ ภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	ปั้นมนุษย์หิมะด้วยกันมั๊ย ไปเล่นด้วยกันรีบมา	โดยภาษาภาพพจน์ที่ใช้ในเนื้อเพลงตอนนี้เป็น ภาษาภาพพจน์ประเภท ปฏิพจน์ เป็นการใช้ ประโยคขอร้องเชิญชวน ผู้แปลได้เลือกใช้ กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมาย ตรงตัว เพราะผู้แปลวิเคราะห์แล้วว่า การแปล โดยกลวิธีนี้ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ไม่ ยาก
บทเพลงที่ขบขันโดยชาวโทลด์ ที่กล่าวถึงคริสตอฟ ชายหนุ่มที่ เป็นเหมือนของที่ต้องเอาไป แก้ไขหรือปรับปรุงให้สมบูรณ์ ขึ้น	But you'll never meet a fella who's as sensitive and sweet So he's a bit of a fixer upper (บทเพลง ของต้องเอาไปซ่อมต่อ: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัย แดนคำสาปราชินีหิมะ)	แต่ก็ไม่ค่อยมีคนไหนที่ทั้งอ่อน- หวานและยังอ่อนไหว เขาก็เหมือนของที่ต้องเอาไปซ่อม ต่อ	ในบทเพลงภาษาอังกฤษได้ใช้ภาษาภาพพจน์ ประเภทการใช้คำสัมผัส และผู้แปลได้ใช้ภาษา ภาพพจน์ประเภทเดียวกัน รวมถึงได้ใช้กลวิธี การแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว ซึ่ง เมื่อแปลออกมาแล้วก็สามารถเข้าใจได้

ตารางที่ 25 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
บทเพลงที่ถูกขับร้องตอนจบของเรื่อง เพื่อต้องการสื่อถึงการปล่อยหัวใจให้เป็นอิสระ โลกนี้มีเรื่องอัศจรรย์ต่างมากมายที่สามารถเป็นความจริงได้	No wonder your heart feels it's flying Your head feels it's spinning(บทเพลง ตลอดไปจนชั่วกาล: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	อย่าสงสัยเลยถ้าหัวใจให้ ล่องลอย และหัวใจก็เริ่มหมุน	ในบทเพลงภาษาอังกฤษได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภท อติพจน์ เพราะในความจริง หัวใจไม่สามารถบินหรือล่องลอยได้ แต่ผู้เขียนต้องการเปรียบเทียบ การปล่อยชีวิตให้หัวใจมีอิสระ ซึ่งผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวกันและใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายตรงตัว
บทเพลงที่ได้กล่าวถึงเมืองนิวยอร์กที่เมืองที่ใหญ่ที่สุดและเป็นพื้นที่เมืองในรัฐลุยเซียนา นิวยอร์กที่ยังเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงเรื่องอาหาร คนตรี	Grab somebody, come on down Bring your paintbrush, we're painting the town There's some sweetness going around (บทเพลงในนิวยอร์กที่นิตินส์:ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ)	พาคูใจมา ให้ถึงแดนใต้ เข้ามาเที่ยวไปสดใสและ ซาบซ่าน เมื่อมองดูรอบๆ ล้วนความหวาน	ในบทเพลงมีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภท อติพจน์ คือกล่าวเกินความจริง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสวยงาม และเลิศหรูของเมืองนิวยอร์กที่นิตินส์ ซึ่งผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบใช้รูปแบบและความหมายโดยตรง

ตารางที่ 26 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง
บทเพลงที่ขับร้องโดย จีเซล ซึ่งเฝ้าฝันที่ได้พบจุมพิตจากรักแท้ โดยเป็นตอนที่จีเซล อาศัยอยู่ในโลกเทพนิยาย และได้พรรณาถึงความรักแท้กับเหล่าสัตว์ป่าต่างๆ	How we came to love And grow and grow love (บทเพลง จุมพิตจากรักแท้: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	ที่สองเราพบพาน ความรักเริ่มแย้มบาน	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพจน์ประเภทซ้ำคำ คือซ้ำคำว่า grow หมายถึง เติบโต แต่ในผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพจน์ประเภทอติพจน์ กล่าวเกินจริง เพราะความรักเป็นนามธรรม ไม่มีชีวิตจึงแสดงกริยาไม่ได้ ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบสำนวนเทียบเคียง
บทเพลงที่ขับร้องโดยชาวโทลส์ ที่พูดกับแอนนา ให้ชอบคริสตอฟ ชายหนุ่มที่เป็นเหมือนของที่ต้องเอาไปแก้ไขหรือปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น	Or the way he covers up that he's the honest goods? He's just a bit of a fixer upper (บทเพลง ของต้องเอาไปซ่อมต่อ: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	เป็นที่เขากลบเกลื่อนดวงใจที่ใส และซื้อเอาไว้ เขาก็เหมือนของที่ต้องเอาไปซ่อมต่อ	ในบทเพลงภาษาอังกฤษได้ใช้ภาษาภาพจน์ประเภทปฏิเสธ และผู้แปลได้ใช้วิธีการบรรยายแทน และเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบสำนวนเทียบเคียง คือใช้ข้อความว่า ดวงใจที่ใสและซื้อ หมายถึง จิตใจที่บริสุทธิ์

ตารางที่ 26 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง
บทเพลงขับร้อง โดย ดร.แพ ซีลีเออร์ ซึ่งกำลังทำนายดวง ชะตาด้วยไฟให้กับเจ้าชาย นาวินพระเอกของเรื่อง	You need to marry a little honey whose daddy got dough (บทเพลงสหายใน โลกวิญญาน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจฉริยะ มนต์รักเจ้าชายกบ)	ก็เลยต้องหาให้พบ เนื้อคู่ ที่ ล้ำค่า มีเงินหนา-า	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทนาม นัย ซึ่งคำว่า "little honey" ในที่นี้หมายถึง ลูกสาวของ เศรษฐี Big Daddy Rabouff ที่เจ้าชายนาวินจะแต่งงานด้วย และผู้แปลใช้ กลวิธีการแปลสำนวนเทียบเคียง ซึ่ง คือคำว่า เนื้อคู่ ชายหญิงที่ถือกันว่าเคยอยู่ร่วมกันมาแต่ปางก่อน ชาย หญิงที่สมเป็นคู่ครองกัน
บทเพลงขับร้อง โดย แอนนา และเจ้าชานฮานส์ที่พบกัน ครั้งแรกและตกหลุมรักกัน และกัน	And it's nothing like I've ever known before Love is an open door (บทเพลง รักคือเปิดโลกสดใส: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัย แดนคำสาปราชินีหิมะ)	ก็ได้เจออะไรที่ไม่เคย เจอที่ไหน รักมาเปิดโลก สดใส	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอุป ลักษณะคือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ในที่นี้ เปรียบเทียบ ความรักเหมือนประตูที่เปิดออก แต่ในบทเพลง ภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภท บุคคลาธิษฐาน คือให้ ความรัก เป็นประธาน และ คำว่า เปิด เป็นกริยา ซึ่งมีการเคลื่อนไหวเหมือน กริยาอาการของ มนุษย์ และผู้แปลได้ใช้ กลวิธีสำนวนเทียบเคียง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง
บทเพลงที่ขับร้องโดย หิงห้อย ชื่อเรย์ ได้ร้องเพลงชื่นชม อีแวนเจลลิน ซึ่งเป็นดวงจันทร์ที่ตนเองหลงรัก	<p>You're my queen of the night So still, so bright</p> <p>(บทเพลง โอน้องอีแวนเจลลิน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ)</p>	<p>โอ้ เธอนั้นคือขวัญใจ เยือกเย็นสดใส</p>	<p>ในบทเพลงภาษาอังกฤษได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมยคือ เรย์ เปรียบเทียบ อีแวนเจลลิน เหมือน ราชินี แห่งกลางคืน โดยผู้แปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์เดียวกัน แต่เลือกวิธีการแปลแบบใช้สำนวนเทียบเคียง คือเปรียบ อีแวนเจลลิน เป็นขวัญใจ ซึ่งเป็นคำเรียกหญิงที่รัก หรือคนที่รักมาก</p>

ตารางที่ 27 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบละสำนวน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละสำนวน
บทเพลงขับร้อง โดย เอลซ่า ซึ่ง มีพลังน้ำแข็งวิเศษที่ตนเองไม่สามารถควบคุมได้	The wind is howling like this swirling storm inside Couldn't keep it in; heaven knows I tried (บทเพลง ปล่อยมันไป:ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาป ราชนิหิมะ)	ยังมีพายุซ่อนอยู่ภายใน หมุนวนเวียนว้าย ถึงด้านทานเท่าไร ฉันก็ห้ามไม่ได้	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภท การอ้างอิง หมายถึง การกล่าวพาดพิงหรืออ้างอิงบุคคล เหตุการณ์ เทพนิยาย เป็นต้น ข้อความ heaven knows เป็นสำนวน หมายถึง it is not known (Renton ,1992 .p.150) โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละสำนวน เนื่องจากผู้แปลคิดว่าหากแปลไปผู้อ่านหรือผู้ชม ภาพยนตร์อาจไม่เข้าใจสำนวนนี้ และหากละไม่แปล ก็มิทำให้ความหมายของข้อความตอนนี้เปลี่ยนไป
บทเพลงที่ถูกนำมาร้อง เมื่อเค ไปด้วยโกด้า ร่วมแบ่งปันเรื่องราวที่แสนเศร้าด้วยกัน การผสมผสานระหว่างคำพูดและบทเพลง เนื้อร้องของเพลงนี้ บรรยายให้เห็นถึงความรู้สึกลึกสุดใจของเคใน	And I pray someone, something will come, to take away the pain บทเพลง เชิญเลย: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ ภาค 1)	และก็ขอวอนใครช่วย รับมันไป ให้ใจได้คลายหมอง เศร้า	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภท การใช้คำสัมผัส โดยคำว่า someone สัมผัส something โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละสำนวน เนื่องจากไม่ เป็นคำสำคัญหรือคำหลัก

ตารางที่ 27 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์หลักวิธีการแปลแบบละอำนวน
บทเพลงที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ	When the earth was young And the air was sweet And the mountains kissed the sky In the great beyond, with its many paths (บทเพลง วิญญาณทั้งมวล: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องมหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ภาค 1)	ตั้งแต่มนานมา เมื่อมีลม โขยพา และภูผาภพ ฟ้าพื้นบนที่นี้ดินแดนไกล ไม่ว่าเส้นทางใด	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน โดยใช้คำกริยา kiss ซึ่งในบทเพลงฉบับแปลไม่ได้ถูกแปลข้อความนี้ว่า ภูเขาจูบท้องฟ้า เนื่องจากหากแปลออกมา ผู้อ่านอาจไม่เข้าใจความหมาย ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลแบบละอำนวนไว้
บทเพลงนี้ขับร้อง โดย ดร.แฟซลิเออร์ผู้ฝึกมนต์ดำ ซึ่งกำลังทำนายดวงชะตาด้วยไฟให้กับเจ้าชายนาวินพระเอกของเรื่อง แต่แท้จริงแล้ว ดร. แฟซลิเออร์พยายามหลอกล่อเจ้าชาย ให้เห็นพลังอำนาจของเขา	I'll look deep into your heart and soul (บทเพลงสหายในโลกวิญญาณ: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนตร์รักเจ้าชายกบ)	ข้าอาจมองลึกลงในวิญญาณเจ้านั้น	ในบทเพลงมีการใช้ภาษาภาพพจน์แบบอดีตทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล แต่ผู้แปลใช้กลวิธีแบบละอำนวนไว้ โดยไม่แปลคำว่า heart และใช้แปลคำว่า soul อย่างเดียว

ตารางที่ 28 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน
บทเพลงนี้ขับร้องโดย ดร.เฟซึ ลีเออร์ผู้ฝึกมรดดำ ซึ่งพบเจ้าชายนาวิน และตั้งใจหลอกล่อเจ้าชายนาวินให้หลงเชื่อว่าตนเองมีพลังอำนาจ หยั่งรู้อนาคต	Mom and dad cut you off, huh playboy? (บทเพลง สหายใน โลกวิญญาน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจจรัยมนต์รักเจ้าชายกบ)	พ่อแม่ตัดขาดเธอ หนุ่มเจ้าสำราญ	ในบทเพลงทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยได้ใช้ภาพภาพเดียวกัน คือ ภาษาภาพพจน์ประเภทนามนัย ในที่คำว่า Playboy หมายถึง หนุ่มเจ้าสำราญ(วิทช์ เทียงบุญธรรม, 254, หน้า 650) ในที่นี้หมายถึง เจ้าชายนาวิน โดยผู้แปลใช้ กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน และอธิบายความหมายแทน
บทเพลงขับร้องโดย จีเซล ที่กำลังทำงานบ้านกับพวกสัตว์ต่างๆที่เป็นเพื่อน เนื้อร้องตอนนี้แสดงให้เห็นว่า จีเซล เห็นคุณค่าของสัตว์เหล่านี้ แม้ว่าจะดูตัวเล็ก หรือสกปรกแต่สามารถช่วยงานจีเซลได้ดี	So friends even though you're vermin We're a happy working throng (บทเพลง เพลงทำงาน: ภาพยนตร์การ์ตูนมหัจจรัยรักข้ามภพ)	และแม้ เธอจะดูเหมือนตัวต้อย เราช่วยกันด้วยความเรียบร้อย	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ โดยเปรียบเทียบเหล่าสัตว์ว่าเป็น vermin หมายถึงตัวพยาธิ ตัวที่น่ารังเกียจ ตัวต้อยไม่มีคุณค่า [วิทช์ เทียงบุญธรรม, หน้า 950] ผู้แปลใช้ กลวิธีการแปลแบบละการเล่นสำนวน และอธิบายความหมายแทน

ตารางที่ 29 ตัวอย่างกลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบการยืมสำนวน
บทเพลงที่ขับร้องโดย หิ่งห้อย ชื่อเรย์ ได้ร้องเพลง เพราะหลง รักดวงจันทร์ ซึ่งเรย์ตั้งชื่อด้วย ตัวเองว่า อีแวนเจลิน	Look how she lights up the sky Ma belle Evangeline (บทเพลงไอ้ น้องอีแวนเจลิน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจรรย์ มนตร์รักเจ้าชายกบ)	โอ้ เธอฉายแสงมานำมอง โอ้ น้องอีแวนเจลิน	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพจน์แบบ สมมติภาวะหมายถึงการกำหนดตัวละครพูดหรือ เจรจาได้ตอบกับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งในที่นี้หมายถึง หิ่งห้อยพูดจา พรรณา กับดวงจันทร์ จนตั้งชื่อให้ว่า อี แวนเจลิน ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลการยืม สำนวนเนื่องจากเป็นชื่อเฉพาะ
บทเพลงนี้ขับร้องโดยตัวละคร ที่ชื่อว่า เรย์ ซึ่งเป็นหิ่งห้อยที่ หลงรักดวงจันทร์ จนกระทั่งตั้ง ชื่อดวงจันทร์ว่า อีแวนเจลิน และพำนักเพื่อบอกรักกับดวง จันทร์ตลอดเวลา	Je t'adore, je t'aime, Evangeline You're my queen of the night So still, so bright (บทเพลงไอ้ น้องอีแวนเจลิน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัจรรย์ มนตร์รักเจ้าชายกบ)	เณอ ตาโดร์ (ฉันปลื้มเธอ) เณอ แตม (ฉันรักเธอ) อีแวนเจลิน โอ้ เธอนั่นคือขวัญใจ	โดยในภาษาต้นฉบับผู้เขียนเพลงได้ใช้ภาษาฝรั่งเศส คำว่า Je t'adore, je t'aime ซึ่งหมายถึง ฉันรักคุณ (Glosbe,n.d.) ในบทเพลงดั่งนั้น ผู้แปลอาจต้องการให้ ผู้อ่านภาษาฉบับแปลมีอารมณ์คล้ายคลึงตาม ไปกับ ความรู้สึก อารมณ์ของตัวละคร ณ ตอนนั้น และอยาก ให้ภาษาต้นฉบับที่ยืมมาจากภาษาอื่นอีกที คงอยู่จึงได้ มีการยืมสำนวนและมีการอธิบายความหมายเพิ่ม เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายมากขึ้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์

แปลโดย ชานี พูนสุวรรณ

ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมยคือการกล่าวเกินจริง เพื่อเน้นความสำคัญหรือเพิ่มน้ำหนักกับสิ่งที่พูด

ตารางที่ 30 ตัวอย่างภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมย

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงขับร้อง โดย แอนนา เธอรู้สึกตื่นเต้นและดีใจที่จะมีงานเฉลิมฉลองเกิดขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่ไม่เคยมีงานเฉลิมฉลองมาหลายปีในพระราชวังแห่งนี้	For the first time in forever I'll be dancing through the night Don't know if I'm elated or gassy But I'm somewhere in that zone	เป็นครั้งแรกที่รอมานานนาน จะ ได้เต้นทั้งคืนสักที ทำไมเพื่อหรือเพี้ยนขนาดนั้น ใจมันพองโตเหลือหลาย นี่เป็นครั้งแรกที่รอมานานนาน ฉันไม่ต้องเดี๋ยวคายนะ	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมย ทั้งนี้เพื่อสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกตื่นเต้นของแอนนา ตัวละครของเรื่อง ซึ่งในความจริงแอนนาไม่ได้เต้นตลอดทั้งคืนจริงๆ
	(บทเพลง ครั้งแรกที่รอมานานนาน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)		

ตารางที่ 30 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงที่ขับร้องโดยตัวละครที่เป็น หมีชื่อ โกด้า ขณะที่หมีโกด้า และ เคโน กำลังเดินทางไปตามป่า โกด้ารู้สึกมี ความสุขและตื่นเต้นกับการเดินทาง ครั้งนี้ เพราะคิดว่าเป็นการเดินทางที่ทำให้ เขาได้เห็นสิ่งใหม่ พบเพื่อนใหม่ๆ ทุกสรรพสิ่งในป่าใหญ่ล้วนเป็นเพื่อน พวกเขา	And the stories that we tell will make you smile Oh it really lifts my heart (บทเพลง เรามาแล้ว: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์หมีผู้ยิ่งใหญ่ ภาค 1)	และเรื่องราวที่เราบอกเล่าพา เรายิ้มใส คงทำให้สุขใจเบิก บาน	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์ ประเภทอติพจน์ซึ่งประโยค it really lifts my heart เป็นการเปรียบเทียบที่เกินจริง เพราะความหมายไม่สื่อ ถึง ยกหัวใจ จริงๆแต่เป็นการเปรียบถึงสิ่งนั้นทำให้ จิตใจของ โกด้า ผู้ขับร้องมีความสุข โดยใน บทแปลเป็นการใช้การบรรยายแทน เพื่อให้ ผู้อ่านเข้าใจความหมายภาษาภาพพจน์นี้มากขึ้น
บทเพลงถูกขับร้อง ขณะจีเซลและ โร เบิร์ต กำลังเดินร่าอยู่ในงาน ซึ่งทั้งสอง มีความรู้สึกดีต่อกัน	You're in my arms And all the world is gone (บทเพลง ใกล้กัน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	กอดเธอแนบข้าง เมื่อมองไม่เห็นใครๆ	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์ ประเภทอติพจน์ซึ่งประโยค all the world is gone ไม่ได้หมายถึง โลกหายไป จริงๆแต่เป็นการ เปรียบเทียบ ความรักของ โรเบิร์ตที่มีต่อ จีเซล โดยในบทแปลเป็นการบรรยายแทน เพื่อให้ ผู้อ่านเข้าใจความหมายภาษาภาพพจน์นี้มากขึ้น

ตารางที่ 30 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงที่กล่าวถึงพลังอำนาจของหิมะ ที่มีความสวยงาม แต่ก็มีอันตรายที่สามารถทำลายทุกสรรพสิ่งได้	This icy force both foul and fair Has a frozen heart worth mining Cut through the heart , cold and clear (บทเพลง หัวใจน้ำแข็ง: ภาพยนตร์การ์ตูน ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)	พริ้มพลันสร้างเป็นหัวใจให้ เรา..มา เจาะลงตรงหัวใจ ใส และเย็น ความรักความหวานไหวไม่ เว้น	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ซึ่งประโยค cut through heart ไม่ได้หมายถึง ใช้น้ำแข็งเจาะลงไปตัวหัวใจของมนุษย์จริงๆ แต่อาจเปรียบให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพถึงอำนาจของความหนาวเย็นที่มีอยู่ในตัวของเอลซ่า โดยในบทแปลมีการใช้ภาพพจน์แบบเดียวกับภาษาต้นฉบับ
บทเพลงขับร้องโดยเทียหน้าเจ้าชายนาวินและจระเข้ชื่อหลุยส์ โดยเนื้อร้องท่อนนี้ เทียน่าเป็นผู้ขับร้อง เธอมีความตั้งใจที่ทำตามความฝันของผู้เป็นในการเป็นเจ้าของกิจการร้านอาหารให้ได้	I'm gonna do my best to take my place in the sun (บทเพลง เมื่อเราได้เป็นคน: ภาพยนตร์การ์ตูนมหัศจรรย์มนต์รักเจ้าชายกบ	จะตั้งใจสู้ไปเพื่อก้าวสู่ฝัน นั้นให้ได้	ในบทเพลงภาษาอังกฤษมีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทอติพจน์ ในวลีที่กล่าวว่า take my place in the sun เป็นสำนวนหมายถึง a favorable situation (Renton, 1992, p.205) ไม่ได้หมายถึง เอาความใฝ่ฝัน (ตามเนื้อเพลง) ไปไว้บนดวงอาทิตย์ แต่เป็นการเปรียบเทียบว่าจะทำความฝันให้สำเร็จโดยในบทเพลงแปลได้ใช้การบรรยายแทนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนมากขึ้น

ภาษาภาพพจน์ประเภทบุคคลิยฐานคือภาษาโวหารที่ใช้บรรยายหรือกล่าวอะไรก็ตามที่ไม่ใช่มนุษย์ราวกับว่าสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นมนุษย์ มีลักษณะนิสัย รูปต่างองค์ประกอบของมนุษย์

ตารางที่ 31 ตัวอย่างภาษาภาพพจน์ประเภทบุคคลิยฐาน

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงขับร้องกอดเซด ที่กำลังพยายามหลอกต่อราพันเซลว่า ฟลินไม่ได้จริงจังกับเธอ	And I know one day romance will reign supreme (บทเพลง ฉันมีความฝัน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ)	และในใจเชื่อมั่นว่ารักต้องมาเยี่ยมเยือน	เป็นการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทบุคคลิยฐาน โดยเปรียบเทียบให้ romance มีการกระทำคล้ายมนุษย์ ซึ่งคำว่า reign หมายถึง ครอบครอง มีอำนาจ (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2541, หน้า 714) โดยในบทแปลได้ใช้ภาพพจน์ประเภทเดียวกันแต่มีการปรับคำให้เหมาะสมในภาษาฉบับแปล
บทเพลงขับร้อง โดยราพันเซล ขณะที่ได้น้ำออกมาจาก หอคอยครั้งแรกในชีวิต	Just smell the grass, the dirt, just like I dreamed they'd be Just feel that summer breeze, the way it's calling me (บทเพลง ชีวิตจะเริ่มต้นเมื่อไหร่ รีไรฟส์: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ)	ได้สูดกลิ่นไอฟื้นหญ้า ฟินว่ามันต้องหอมหวาน ขึ้นน้ำยามลมพัดผ่านเรียกฉันให้รีบตามไป	คำว่า it ในที่นี้หมายถึง summer breeze เป็นการ ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทบุคคลิยฐาน โดยเปรียบเทียบให้ summer breeze หรือ สายลม (ในบทแปล) มีชีวิตกริยา (calling) การเคลื่อนไหวเหมือนมนุษย์ โดยบทแปลก็ใช้ภาษาภาพพจน์เดียวกัน

ตารางที่ 31 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงที่ขับร้องโดย หิ่งห้อย ชื่อเรย์ ได้ร้องเพลงชื่นชม อีแวนเจ ลีน ซึ่งเป็นดวงจันทร์ที่ตนเอง หลงรัก	Love always finds a way, it's true And I love you, Evangeline (บทเพลง โอน้องอีแวนเจลีน: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์ มนต์รักเจ้าชายกบ)	ความรักสรรค์สร้างหนทางดั่งฝัน ข้าจะรักมันอีแวนเจลีน	ในที่นี้คำว่า love หรือ ความรัก ถูกกำหนดให้ มีอากัปกริยาเหมือนมนุษย์โดยใช้คำกริยาว่า find ดังนั้นข้อความนี้จึงเป็นการใช้ภาษา ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานทั้งใน ภาษาต้นฉบับและบทแปล ถึงแม้ว่าบทแปล ไม่ได้แปลตรงตัวก็ตาม

ตารางที่ 31 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงที่สื่อให้เห็นถึงความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่าง มนุษย์กับธรรมชาติ	When the earth was young And the air was sweet And the mountains kissed the sky In the great beyond, with its many paths (บทเพลง วิทยาศาสตร์ทั้งหมด: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องมหัศจรรย์หมี ผู้ยิ่งใหญ่ภาค 1)	ตั้งแต่มานานมา เมื่อมีลมโชย พาและภูผากว้างฟ้าพื้นบน ที่นี้ดินแดนไกล ไม่ว่าเส้นทาง ใด	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษา ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน โดยให้ mountain และ sky มีกริยาเหมือนมนุษย์ โดยใช้คำกริยา kiss แต่ในบทแปลได้การ บรรยายแทน เนื่องจากหากแปลออกมา ผู้อ่านอาจไม่เข้าใจความหมาย
บทเพลงถูกขับร้อง ขณะจีเซล และ โรเบิร์ต กำลังเดินร่าอยู่ใน งาน ซึ่งทั้งสองมีความรู้สึกดีๆ ต่อกัน	A life goes by Romantic dreams must die So I bid mine goodbye and never knew (บทเพลง ใกล้กัน: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	ชีวิตหมุนเคลื่อน ความฝันก็ลบเลือนไป แต่ใจบอกลาทั้งที่ไม่เคยได้รู้	ในบทเพลงภาษาอังกฤษ ได้ใช้ภาษา ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน คำมีการใช้ คำกริยาว่า die ซึ่งหมายถึง ตายหรือดับสูญ มาใช้กับคำว่า romantic dreams ซึ่งเป็น สิ่งไม่มีชีวิต แต่กลับทำให้มีชีวิตเหมือน มนุษย์ แต่ในบทแปลได้ใช้การบรรยาย แทน

ภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมา คือการใช้คำถามถามออกไปเพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่คำตอบของคำถามนั้น อาจเป็นการถามเพื่อชักชวนหรือเน้นย้ำให้คิด

ตารางที่ 32 ตัวอย่างภาษาภาพพจน์ประเภทอุปมา

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงขับร้อง โดย ราพันเซล ขณะที่นั่งพำนักถึงชีวิตของตนเองที่ต้องอยู่แต่หอคอยไม่ได้ออกไปดูโลกภายนอก	Stuck in the same place I've always been. And I'll keep wondering, and wondering, and wondering, and wondering When will my life begin? (บทเพลง ชีวิตจะเริ่มเมื่อไหร่: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ)	ติดอยู่ข้างในนี้มันแสนน่าเบื่อ ไม่รู้ชีวิตเรา ชีวิตเราชีวิตเรา ไม่รู้ชีวิตเราจะเริ่มเมื่อไหร่	ในบทเพลงภาษาอังกฤษและบทเพลงแปลได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภท อุปมา โดยราพันเซลถามหรือปนกับตัวเอง ไม่ได้ต้องการคำตอบอย่างใด
บทเพลงขับร้อง โดย กอเซล ที่ต้องการเน้นย้ำให้ราพันเซลคิดใคร่ครวญว่า ไม่เหตุผลอะไรที่จะทำให้ฟลินชายหนุ่มหลงรักราพันเซลได้ ราพันเซลยังอ่อนต่อโลกเกินไป	Likes you? Please, Rapunzel, that's demented. This is why you never should have left (บทเพลง แม่รู้ดีกว่าใคร รีโพรต์: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ราพันเซลเจ้าหญิงผมยาวกับโจรซ่าจอมแสบ)	ชอบลูกหรือ? ราพันเซล ไว้สาระน่าลูกไม่ควรจะหนีมาเลยนี่น้ำ	ในบทเพลงทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยได้ใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทเดียวกันคือ ประเภทอุปมา ซึ่งเป็นการถามเพื่อชวนให้คิดหรือเน้นย้ำ

ตารางที่ 32 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
บทเพลงที่ขบขันโดยชาวโทลล์ ที่กำลังเซียร์ให้แอนนาชอบคริสตอฟ ชายหนุ่ม แต่แอนนา เหมือนจะปฏิเสธ ที่เป็นเหมือน ของที่ต้องเอาไปแก้ไขหรือ ปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น ชาวโทลล์มีความสงสัยว่า ทำให้ แอนนาไม่สนใจในตัวฟลินถึง แม้ว่าฟลินอาจไม่ใช่ผู้ชาย สมบูรณ์แบบแต่เขาก็เป็นผู้ชายที่ อ่อนหวาน	<p>Is it the clumpy way he walks?</p> <p>Or the grumpy way he talks?</p> <p>Or the pear-shaped, square-shaped weirdness of his feet?</p> <p>And though we know he washes well, he always ends up sorta smelly</p> <p>(บทเพลง ของต้องซ่อมต่อ: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง ผจญภัยแดนคำสาปราชินีหิมะ)</p>	<p>มันเป็นการเดินรุ่มร่ามของเขา หรือว่าเรื่องพูดจ่าึงเง่า หรือรูปเท้าประหลาดหงิกงอไม่ เข้ากับใคร</p> <p>ถึงเขาล้างเท้าสะอาดแค่ไหน มักยังมีกลิ่น ไม่น่าชื่นใจนัก</p>	<p>ในบทเพลงทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ได้ใช้ภาพพจน์ประเภทเดียวกันคือ ประเภทปฏิเสธ คือการใช้คำถามเพื่อสื่อ ถึงความสงสัยต่อความรู้สึกแอนนา</p>

ตารางที่ 32 (ต่อ)

สถานการณ์	บทเพลงภาษาอังกฤษ	บทเพลงภาษาไทย	บทวิเคราะห์ประเภทภาษาภาพพจน์
เป็นบทเพลงที่กล่าวความรู้สึกถึงความรักที่มีต่อกันและกันระหว่างจีเซลและโรเบิร์ต ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะทั้งสองเดินร่าในงานปาร์ตี้	Now you're beside me and look how far we've come So far we are so close How could I face the faceless days If I should lose you now? (บทเพลง โกลด์กัน: ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์รักข้ามภพ)	ข้างกายฉันมีเธอ เดินมาได้ไกลแค่ไหน สองใจ..แนบไว้..ใกล้กัน ไม่รู้ว่าข้างหน้าจะก้าวยังไง ถ้าเราต้องพรากกันไป	ในบทเพลงทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ได้ใช้ภาพพจน์ประเภทเดียวกันคือ ประเภทอุปมา โดยประโยคคำถาม how could I face the faceless days if I should lose you now? หรือ ในบทแปลที่กล่าวว่า "ไม่รู้ข้างหน้าจะก้าวยังไงถ้าเราต้องพรากจากกัน ซึ่งผู้ขับร้องใช้ภาษาภาพพจน์นี้ถามกับตนเอง
บทเพลงถูกขับร้องโดยแม่หมอโอดี้ ขณะที่เจ้าชายนาวิและเทียหน้าขอให้แม่หมอช่วยแก้คำสาปด้วยการรับเวทมนตร์ขาว	Don't matter what you wear How many rings you got on your finger We don't care. (No we don't care) (บทเพลง ต้องค้นต้องคว้าให้ลึกอีก: ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง มหัศจรรย์มนตร์รักเจ้าชายกบ)	เสื้อผ้าจะเป็นอย่างไร สวมแหวนกี่นิ้ว อิมหรือหิวสักเท่าไร ไม่เลยสน	ในบทเพลงทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย ได้ใช้ภาพพจน์ประเภทเดียวกันคือ ประเภทอุปมา ซึ่งประโยค what you wear, how many rings you got on your finger ในสถานการณ์นี้ แม่หมอแค่ต้องการสื่อความหมายว่า ไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือรวย เธอก็ให้คำตอบในการแก้คำสาปแบบเดียวกัน